VINCENT NEMURITORUL

Bogdan Suceavă

Curtea veche

VINCENT NEMURITORUL

Bogdan Suceavă

Curtea veche

Bogdan Suceavă

Vincent nemuritorul

Roman

CURTEA VECHE PUBLISHING
2013, 2014

BOGDAN SUCEAVĂ
Vincent nemuritorul

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2008, 2014
pentru prezenta ediție

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu, nr. 35, București
tel.: (021)260 22 87, (021)222 57 26
redacţie: 0744 55 47 63
fax: (021)223 16 88
distribuție: (021)222 25 36
e-mail: redactie@curteaveche.ro
internet: www.curteaveche.ro

ISBN ePUB: 978-606-588-739-8
ISBN PDF: 978-606-588-740-4
ISBN Print: 978-973-669-658-9

Editor: Grigore Arsene
Redactor: Răzvan Petrescu
Coperta: Griffon and Swans / www.griffon.ro

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

BOGDAN SUCEAVĂ — născut la 27 septembrie 1969, la Curtea de Argeș. Studii în matematică la Universitatea București și la Michigan State University. Doctorat în matematică la Michigan State University, East Lansing (2002). În prezent, *associate professor*, California State University, Fullerton, SUA. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 2002) și al Pen Club West USA (din 2005). Distincții literare: Premiul I Nemira, în 1993, pentru nuvela *Imperiul generalilor târzii*; Premiul CopyRo, în 2002, pentru volumul *Imperiul generalilor târzii și alte istorii*. Autor al volumelor *Teama de amurg*, Topaz, București, 1990; *Sub semnul Orionului*, roman, Artprint, București, 1992; *Legende și eresuri*, poeme, Magic Art Design, București, 1995; *Năluci și portrete*, poeme, cu grafică de Andrei Mănescu, Nemira, 2001; ediția a II-a, ASALT, 2001; *Imperiul generalilor târzii și alte istorii*, nuvele, Dacia, 2002; ediția a II-a, LiterNet, 2003; *Bunicul s-a întors la franceză*, istorii, Editura T (Fundația Timpul), Iași, 2003; ediția a II-a, LiterNet, 2008; *Venea din timpul diez*, roman, Polirom, Iași, 2004; *Bătălii și mesagii*, poeme, grafică de Dinu Lazăr, LiterNet, 2005; *Miruna, o poveste*, Curtea Veche Publishing, 2007; ediția a II-a, 2008; *Distanțe, demoni, aventuri*, Tritonic, 2007.

1
Programul de Seară

STUDIOUL DE TELEVIZIUNE e aranjat ca de obicei: la dreapta, pupitrul realizatorului, în fața lui, canapeaua gri pe care se așază invitații, în fața lor, o masă transparentă, pe care în seara asta nu se află nimic. În colțul din dreapta al imaginii apare data, 17 aprilie 2036. Realizatorul privește spre cameră și vorbește cu un ușor accent britanic.

— Ne bucurăm să-l avem în seara aceasta ca invitat pe Excelența sa, monseniorul Francisc, cardinal al Los Angelesului. Vă mulțumim, Excelență, pentru participarea la emisiune. Știm cât de ocupată vă este agenda și de aceea ne bucurăm că vă avem alături de noi. Care sunt principalele probleme cu care se confruntă biserica catolică astăzi în Los Angeles, în California, în general?

— Sunt aceleași probleme ca peste tot în lume: cele legate de credință.

Mâna dreaptă a monseniorului atârnă peste brațul fotoliului, spre camera de luat vederi. Roba purpurie își aruncă faldurile pe podea. Cardinalul nu privește spre cameră, ci spre gazda emisiunii. Telespectatorii văd un profil acvilin, o bărbie voluntară. Cealaltă cameră surprinde ochii cu o privire intensă.

— Știu că vă interesează foarte mult aspectele etice ale noilor cercetări asupra structurii creierului și ale programului *Spring After Winter.*

Cardinalul oftează, ca și cum l-ar apăsa o mare greutate. Spune:

— Da, așa este. Mă interesează și ca om, nu doar în calitatea mea de prelat. Mai exact spus, mă interesează și mă îngrijorează. E o preocupare continuă.

Chipul monseniorului e înnobilat de niște ochelari cu rame argintii. Obrazul proaspăt ras subliniază conturul delicat al feței.

— Dar de ce? La vremea respectivă, aceste cercetări au fost considerate cea mai importantă invenție din ultima sută de ani. Anul 2029 va rămâne pentru totdeauna în istorie drept anul când a fost făcută descoperirea modulelor și a așa-numitelor fluxuri electromagnetice Phi, care permit funcționarea modulelor. După numai doi ani, în 2031, Senatul a aprobat legea care permitea funcționarea

programului *Spring After Winter,* sub autoritatea administrației. Atunci a fost stabilită Agenția Națională care administrează programul și au avut loc primele transformări.

Moderatorul se apleacă puțin înainte, un gest tipic pentru el. Posterele așa îl înfățișează, ușor aplecat înainte, zâmbind, cu un aer prietenos, de deasupra semnăturii lui, cu litere cursive, citețe: Fred. Pentru el e o chestiune de imagine, Programul de Seară este Fred. În emisiunea lui, niciun subiect nu e prea complicat pentru a fi disecat.

Acum, în emisiune, parcă zâmbește ușor, amuzat de subiect, dacă nu cumva de situație. În contrast cu atitudinea lui, invitatul pare rigid și ușor stânjenit.

— Încă de atunci Biserica s-a pronunțat ferm asupra chestiunilor etice legate de așa-numitele module și de așa-numitele transformări pe care noi le-am considerat dintotdeauna drept niște crime mascate. Biserica s-a declarat de la început împotrivă.

— Dar de ce? Nu este oare aceasta o îmbunătățire a alternativelor pe care le are omul? Nu este oare momentul crucial al istoriei, când omenirea scapă de teama de moarte? Nu este oare un lucru cât se poate de pozitiv că am scăpat de neliniștea dinaintea morții, de ideea că odată ce murim nu mai știm ce se întâmplă cu familia, cu cei dragi, cu prietenii?

— Dacă cineva inventează un nou tip de mașină de cafea care să facă o băutură mai bună, atunci este vorba de o îmbunătățire a alternativelor și e o invenție demnă de aprecierea noastră. Dar aici nu este vorba despre o mașină pentru cafea, ci despre ceea ce se întâmplă cu ființa umană. A fost inventată o mașină care face ceva foarte grav și periculos cu creierul uman și, realmente, oamenii au mers prea departe. Acesta e aspectul asupra căreia Biserica este chemată să se pronunțe. Arhidioceza Los Angelesului s-a pronunțat, așa cum au arătat și explicat credincioșilor noștri poziția oficială a Bisericii și alți cardinali și episcopi, în întreaga lume. Poziția oficială a Vaticanului este bine cunoscută. Cu toții ne-am exprimat întreaga grijă pentru panta pe care au alunecat lucrurile și pentru aceste opțiuni. Sunt oameni de știință care participă la aceste activități, și noi am anunțat încă din 2029 că orice participant la activitățile programului *Spring After Winter* riscă să fie excomunicat de Biserica Catolică. Asta este singura putere pe care o are Biserica, și nu va ezita să o folosească. Au trecut de atunci șapte ani, un interval foarte mare, și Biserica nu a avut nici cea mai mică ezitare în tot acest timp.

— Da, așa este… Au trecut de atunci șapte ani… Nu credeți că a venit timpul ca Biserica să își revizuiască poziția?

Cardinalul își aranjă ochelarii. Apoi răspunse, cu aerul că dezvăluie un secret:

— După cum știți, luna viitoare va avea loc la Vatican un conciliu pentru a

dezbate din nou această problemă și pentru a adopta un act fundamental în acest sens. Biserica răspunde provocărilor lumii de azi. Și pentru noi, și pentru credincioșii altor culte, întrebarea esențială e următoarea: ce este omul? Poate năzui omul să fie nemuritor, poate el să-și prelungească viața în această formă tehnologică, devenită de acum accesibilă?

Fred clătină din cap. Întreabă:

— Există o legătură între poziția Bisericii asupra programului *Spring After Winter* și poziția asupra renunțării la sarcină?

— Firește. E respectul fundamental pentru viața umană.

— Vă rog, ați putea detalia, pentru telespectatorii noștri… Cum se leagă viziunea Bisericii de soluția medicală a modulelor *SAW*? Să încercăm să înțelegem împreună tot raționamentul.

— Da. Sigur… Să discutăm detaliile. Să presupunem că ființa umană optează pentru acest program. În sala de operație intră un om întreg, cu liber arbitru, cu sentimente, cu amintiri și cu întreaga lui capacitate intelectuală. Omul acesta e supus respectivei operații, după care pe masa de operație rămâne un cadavru. Asta este: din punct de vedere legal, e un cadavru. Și iată că o agenție națională ne garantează că mașina la care a fost conectat omul respectiv îi *păstrează* întregul intelect. Noi nu știm asta cu certitudine. Dar cercetătorii ne garantează că intelectul se păstrează în totalitate. Să-i credem? Sau să ne gândim la ceea ce spune Sfântul Apostol Pavel, care în prima Epistolă către Corinteni, 6: 19, spune că *Trupul nostru e templul Sfântului Spirit dinlăuntrul nostru.* Iar din Levitic, ajunge cuvântul Domnului în a doua scrisoare către Corinteni, 6:16, unde Domnul spune: *Mă voi cufunda în ei și voi merge în ei.* Iar acum cercetătorii la care vă referiți vor ca noi să credem că intelectul uman poate fi separat de trup și poate fi pus într-o conservă, pe acel circuit cibernetic numit modul *SAW*. Este cea mai mare absurditate cu care s-a confruntat vreodată specia umană. Pentru că pe modulul *SAW* nu trece intelectul uman, așa cum suntem asigurați, ci o copie a lui, o copie care nu mai este omul intrat în sala de operație. Omul acela nu mai este, a fost ucis printr-o operație care pretinde că i-a păstrat intelectul.

Moderatorul dădu din cap, ca și cum ar fi spus, da, sigur, de acord, Scripturile. Întreabă:

— Sunt sigur că știți că s-au făcut experimente: după transfer, oamenii păstrează toate amintirile pe care le-au avut din viața dinainte. E un adevărat test de fidelitate. Păstrează aceleași convingeri, aceleași opțiuni politice, aceleași gusturi pentru echipele de baschet sau pentru filmele ori cărțile care le-au plăcut. Practic, sunt aceiași oameni, și acum intelectul lor se află pe un suport electronic. Modulele folosite în *Spring After Winter* păstrează intelectul uman. S-au scris multe lucrări științifice despre asta, s-au făcut studii, nimeni nu mai are nicio îndoială: sunt aceiași oameni.

— Acesta este exact punctul asupra căruia Biserica nu este de acord. Noi nu credem că este vorba despre *același* intelect uman, ci despre o copie tehnologică a unor seturi de informații. Nu poate fi o copie întreagă, ci o copie cu pierderi, și încă o copie lipsită de atribute esențiale ale vieții. O copie palidă, cu mari pierderi ale unor date din creier. Iar așa-zisul transfer, sau transformare, cum în mod cinic a fost numită, este o crimă împotriva ființei umane și împotriva speciei umane, tocmai pentru că sărăcește ființa umană, o schimonosește și o urâțește. Acest program atrage omul către o formă mascată de eutanasie, și o face amăgindu-l că la capătul acestui drum s-ar afla o opțiune cibernetică pentru viața veșnică.

Monseniorul a spus lucrurile acestea cu calm și cu hotărâre, ca un om care știe foarte bine ceva și arată răbdător ceea ce știe.

— Și, dacă ar fi așa, de ce atât de mulți oameni aleg programul *SAW*? Biserica își prezintă poziția, dar chiar și unii dintre credincioșii catolici optează pentru această operație.

— Să analizăm acest argument încă o dată și, te rog, Fred, spune-mi dacă ți se pare că ar fi vreo greșeală aici. Înainte de operație, acolo se află o mașină conectată la un om viu. Are loc operația. Omul moare, iar mașina ajunge să știe unele lucruri personale pe care omul le știa și le aflase în viața lui de dinainte, în singura lui viață pământească. Oare nu e clar? Mașina a preluat din ceea ce omul știa sau era. E ca și cum mașina ar fi furat ceea ce era omul, inclusiv viața lui, lăsând pe masa de operație un trup inert, golit de spirit… Unde e templul Sfântului Spirit despre care scrie Sfântul Apostol Pavel? Unde e respectul față de viața omenească despre care stă scris în legile statelor, cele care trec prin Senat sau prin alte corpuri legiuitoare din întreaga lume?

— Dar nu este aici, și vă rog să mă credeți, Excelență, nu aș dori să fiu nepoliticos, nu vedem oare aici o străveche teamă că sufletele ar putea fi furate de un aparat? Nu regăsim aici, în poziția pe care dumneavoastră o argumentați atât de bine, teama acelor oameni primitivi care credeau că își pierd sufletele dacă se lasă fotografiați?

— Nu, pentru că nu există niciun aparat fotografic care să fure sufletele, dar modulele agenției *SAW* există. Te rog să nu coborâm discuția și să nu prezentăm lucruri diferite!… Cât cinism și în numele pe care l-au ales, *SAW*, pentru un aparat care aduce tăcerea, orbirea, crima. Aceste module există și ele *fură* sufletele, pentru că preiau o parte din datele personale pentru a le arunca într-o arhivă. Acesta este adevărul, asta e tot ce se întâmplă. O agenție guvernamentală preia datele din creier, iar cetățenii, sperând că acced la imortalitate, își donează singuri experiența întregii vieți. Și mai e ceva, mult mai profund, o nuanță pe care Biserica a explicat-o la vremea respectivă.

Fred îl întrerupe:

— Discutăm și despre viziunea contemporană asupra nemuririi?

— Ajungem și acolo. Da, îi puteți spune și așa, deși noi preferăm să vorbim despre perspectiva salvării sufletului. Pentru că omul a fost creat din dragoste, și a fost trimis pe pământ pentru a alege și pentru a descoperi, printre toate ispitele și încercările, calea care să-l ducă la Domnul nostru Iisus Hristos. Pentru omul credincios, moartea nu este o stingere, ci o topire în lumina dumnezeirii. Dar în loc să se preocupe de virtuțile care să-i deschidă drumul către această lumină, contemporanii noștri sunt preocupați de tehnologia actuală și de cum anume o anumită mașină, acest modul, ar putea să păstreze viața veșnică. Iar viața veșnică nu ar mai fi ceva petrecut alături de Iisus Hristos, ci iluzia că intelectul a fost transferat pe o mașină. Dar părinții Bisericii, citându-l pe Aristotel, au subliniat că viața omenească, așa cum o cunoaștem noi și cum a fost concepută de Creator, există în prezența căldurii trupului. Observația aceasta esențială vine de la Aristotel și a fost analizată și acceptată de viziunea Bisericii. Dacă nu avem căldura trupului, nu avem viață. Iar dacă cineva ar pretinde că există viață în afara existenței căldurii corpului, oare nu ne aflăm în categoria monstruosului? Nu am zis în categoria demonicului, pentru că nu doresc să stârnesc ironii, deși îmi rezerv dreptul de a gândi asta. Pentru că numai demonii își plătesc slujitorii cu prelungirea vieții pământești. Dar să acceptăm contribuția tehnologiei la așa-zisa prelungire a vieții intelectuale mi se pare ceva monstruos.

Deodată, moderatorul ridică degetul în sus, ca și cum ar fi vrut să sublinieze ceva extrem de important. Spuse, zâmbind politicos:

— Aici, monseniore, cu tot respectul, cred că vă contraziceți. Iată de ce: fie vă situați pe o poziție de pe care acceptați că intelectul se poate transfera pe un modul *SAW*, și atunci puteți să vă puneți întrebarea ce este viața veșnică. Fie, în a doua alternativă, nu credeți că intelectul se poate transfera, și atunci nu are sens să fiți îngrijorat.

Monseniorul zâmbi:

— Dragă prietene, ne putem îngrijora de pe acum: în ambele situații e foarte rău. Eu am discutat ambele alternative și niciuna nu mi se pare fericită. Biserica nu crede că intelectul uman poate fi transferat pe un modul *SAW*, și mai crede că apelând la această procedură, ființa umană își periclitează șansele de salvare, de mântuire și de iluminare. Noi știm că acesta este rostul Judecății de Apoi: ființa umană vine cu toate faptele ei înaintea Judecătorului ceresc și acolo faptele sunt puse în balanță. Dar, dacă ființa umană este de acum preocupată să își transfere intelectul pe un soi de aparat care promite păstrarea veșnică a intelectului, cum mai poate acea ființă să adere și să urmeze valorile credinței? De ce ar mai dori omul viață veșnică, alături de Domnul nostru Iisus Hristos, dacă ar putea-o obține printr-o operație? Ființa umană e pusă la încercare de existența acestei alternative. Ea e întrebată: vrei să vii alături de Iisus Hristos, în viața veșnică

despre care se scrie în Noul Testament, sau vrei să te duci în acel purgatoriu tehnologic, în acea mlaștină dintre ființă și neființă? Unde vrei să mergi?

— Să înțeleg, Monseniore, că nu vreți deloc să luați în considerare opțiunea de a participa dumneavoastră înșivă la programul *Spring After Winter*?

Fred își ascunde zâmbetul, cu aerul că tocmai a spus o prostie.

— Asta e, firește, o glumă, dragă Fred, și încă una foarte bună, dintre acelea care v-au adus atâta audiență. Categoric nu. Atunci când Domnul mă va chema la El, îmi voi încredința bucuros sufletul în mâinile Lui. Așa cum atâtea generații au făcut-o înaintea noastră, de la venirea Fiului pe Pământ. Să avem încredere în Lumină, asta e ceea ce aleg eu.

— Sper că nu vă supărați, Excelență, dacă vă spun că eu voi alege participarea în programul *SAW*, atunci când va fi cazul. Pur și simplu, apariția acestei opțiuni mă face să-mi fie mai puțin frică de moarte.

— Dar de ce îți e frică de moarte?

— Pentru că moartea era privită înainte ca un fel de tunel întunecos la capătul căruia s-ar putea să nu se afle nimic.

— Îți e frică de moarte numai dacă nu ai credință. Doar credința te poate face să nu-ți fie frică de moarte. Și să știți că și înainte de venirea lui Iisus Hristos au existat oameni cărora nu le-a fost frică de moarte. Știi povestea lui Socrate și felul neînfricat cu care și-a înfruntat condamnarea? Și atunci, ție, un om educat, un om din secolul XXI, cum de ți-e mai multă teamă de moarte decât unui om care știa mult mai puține despre biologie și viață?

— Da, dar marea problemă e că noi nu știm ce se află de partea cealaltă. Există o frică instinctivă de necunoscut. Și această frică ne motivează să căutăm certitudini, să căutăm o soluție în care să avem încredere, să fim siguri că ajungem să trăim mai mult decât ne permite trupul nostru.

— Ba într-un fel știm, pentru că Lazăr a fost ridicat din morți de Domnul nostru Iisus Hristos. Știm că El poate aduce viața și știm că prin El putem ajunge la viața veșnică. Oare v-ați gândit la faptul că există mărturiile lumii creștine?

— Lazăr a trăit acum două mii de ani, Excelență. Eu trăiesc acum, am nevoie de garanții acum, iar programul *SAW* este o certitudine. Modulele există, știm deja că există milioane de intelecte în grija administrației federale. Fluxul Phi există, se vorbește de această descoperire miraculoasă. Avem mii și mii de dovezi că transferurile *Spring After Winter* funcționează. Avem de pe acum perspectiva să stăm de vorbă cu bunicii noștri după ce ei nu vor mai fi. Deja sunt nepoți care stau de vorbă cu bunicii lor, când în versiunea clasică a vieții ei nu s-ar fi putut întâlni. Dar acum pot, și asta e ceva extraordinar. Moartea nu mai e ceva care separă.

— Prietene, iartă-mă că trebuie să-ți spun: asta e o iluzie și o minciună, e una dintre cele mai îngrozitoare dintre minciunile lumii noastre, mai îngrozitoare decât tehnologiile care produc alimente pe bază de clonare și inginerie genetică.

— Asta veți susține dumneavoastră luna viitoare, la Conciliul de la Vatican?

— Categoric da. Și mă aștept ca punctul meu de vedere să fie împărtășit și de alți ierarhi ai Bisericii. Ne vom întâlni și vom descoperi că viziunea noastră asupra modulelor *SAW* este aceeași.

— Vă mulțumesc, Excelență, și vă așteptăm cu mult interes și în viitor în emisiunea noastră.

*

De când medicul i-a comunicat diagnosticul, Vincent stă îngropat între cele două perne de pe canapea. Elsa îi aduce acolo ceaiul. Vorbesc puțin. Îl întreabă:

— Vinny, totul e în regulă?

El ridică din umeri. Ce-ar fi de răspuns? Nu, nu e. Nimic nu mai e în regulă.

Emisiunea pe care o urmărește cel mai des e un talk-show filmat în Los Angeles și intitulat *Programul de Seară*, precedat de reluări ale edițiilor precedente ale aceleiași emisiuni. Vinny poate accesa arhiva cu emisiunile precedente. Sunt multe pe aceeași temă. Fără să-i zică Elsei nimic, parcă și-ar fi propus să le urmărească pe toate. În seara aceea Vinny a urmărit Programul de Seară în direct. Ca de obicei, în dreapta lui, lăsa ceaiul să se răcească.

Elsa nu este obosită, deși a avut o zi lungă. Se așază lângă Vincent, pe canapea. Îi pune mâna pe frunte. El îi răspunde:

— Da, am în continuare febră. Și mă simt mizerabil.

Ea îl privește și el simte că încearcă să-și ascundă îngrijorarea. Nu răspunde nimic. Îi zâmbește. Parcă ar mai avea speranță, deși după discuția de azi cu medicul lucrurile au devenit clare. Vincent spune:

— Febra aceasta nu va trece cu medicamente. Nu va răspunde la antibiotice.

Atunci ea spune:

— Abia aștept să începi chimioterapia. Au inventat atât de multe lucruri extraordinare în ultimii ani, nu se poate să nu existe ceva.

Vincent nu spune nimic. Se ridică în capul oaselor, cu oarecare efort, și întinde mâna spre ceașca cu ceai. Ea îi spune:

— Te uiți prea mult la televizor. Și nu știu ce efect ar putea avea talk-show-urile astea cu pretenții metafizice. N-aș vrea să te deprime…

— Să știi că Fred ăsta nu e un idiot, zise Vincent.

— Firește, trebuie să ai niște calități ca să reușești în mass-media. Știe să facă spectacol din niște teme de interes pentru toată lumea.

— Serios, emisiunile lui spun ceva. Programul de Seară nu e rău deloc. Are invitați ciudați, oameni interesanți, pe care nu-i vezi în fiecare zi. Te pune pe gânduri.

Elsa îi trecu mâna prin păr.

*

În seara aceasta, Fred e îmbrăcat într-un costum impecabil, cu o cămașă galbenă și o cravată dublă gri, ultima modă. Camera îl cuprinde mai întâi pe moderator, apoi perspectiva începe să includă ecranul transparent din fața lui Fred și canapeaua pe care se așază invitații.

În seara aceasta invitatul e un bărbat cu păr grizonat, îmbrăcat într-un costum negru, cu o helancă bleumarin, pe gât. Rareori s-a văzut în Programul de Seară ceva mai sobru.

— Bine ați venit în Programul de Seară, domnule reverend. Deși sunteți bine cunoscut telespectatorilor noștri, dați-mi voie să fac prezentările. Avem alături de noi, în seara aceasta, pe reverendul Michael Kolk, a cărui biserică, afiliată Bisericii Episcopale, pare a fi parohia cu cei mai mulți membri din întreaga America de Nord. E adevărat? Ați spus într-un interviu că sunteți un pastor simplu, care slujește într-o catedrală?

— Da, așa este. Avem bucuria de a avea alături de noi mulți frați, care ne împărtășesc credința în Domnul nostru, Iisus Hristos. Mulțumesc pentru invitația de a fi în emisiune și vă îmbrățișez întru Domnul.

— Am citit că Biserica voastră, domnule reverend, a afirmat recent că nu este niciun fel de contradicție între ideea salvării sufletului și programul *Spring After Winter*, administrat în prezent de Agenția Națională cu același nume. Credeți că ne-ați putea spune mai multe despre poziția dumneavoastră în această problemă?

— Da, așa este, și am făcut parte din Consiliul Bisericii noastre atunci când a fost redactat acel document. Noi am citit Scripturile, am reflectat și spunem adevărul. Nu este prima oară când Biserica noastră spune adevărul și își declară înțelegerea față de cuceririle tehnologice de ultimă oră. Ne bucurăm că știința complementează tehnologia în efortul nostru, al tuturor, de a înțelege mai bine rostul omului pe pământ. Nu credem că programul *Spring After Winter* contravine învățăturilor biblice.

Se aud aplauze venite din partea spectatorilor din studio. Pastorul se uită spre cameră și zâmbește cu bunăvoință.

— E adevărat că unii dintre cercetătorii care au lucrat la stabilirea programului *SAW* sunt membri ai Bisericii Episcopale?

— Știți că noi nu discutăm aceste lucruri în public, dar pentru că frații

noștri întru credință au scris sau mărturisit deja aceasta, cred că aș putea menționa aici că profesorii Engel și Pressley sunt membri ai Bisericii Episcopale și că sunt cunoscute contribuțiile lor științifice în domeniul construcției modulelor *SAW*. Cu toate acestea, faptul că cineva semnează o scrisoare de adeziune la un cult religios e o chestiune privată care nu ar trebui discutată public. Fiecare e chemat să mărturisească pentru sine.

— Așa este, profesorul Engel este, de altfel, laureat Nobel pentru fizică, pentru contribuția lui din 2025 în domeniul studiului fluxurilor Phi și a legăturii dintre aceste fluxuri și formele de stocare a bazelor de date. Știți că există opinii diferite față de a dumneavoastră. Sunt oameni ai credinței, ai bisericii, care afirmă că ceva nu e în regulă cu aspirația către imortalitate pe care proiectul *SAW* o propune.

— Da, am auzit. Au existat voci care și-au declarat surprinderea față de poziția și argumentația Bisericii noastre.

— Și noi suntem la curent cu opiniile lor. Încercăm, de altfel, în emisiunea noastră, să discutăm toate punctele de vedere asupra acestei probleme esențiale. Ce spun documentele Bisericii Episcopale despre acest subiect?

— Noi lucrăm cu o distincție importantă. Credem că este posibil ca ființa umană să aibă un suflet etern, nemuritor, care poate aspira la lumina veșnică a Mântuitorului, în timp ce intelectul uman, conștiința sa, să poată fi copiată de un modul cibernetic. Admitem distincția aceasta și o înțelegem.

— Dar cum e posibil, domnule reverend?

— E un mister, nu-i așa? Și nu e singurul mister al ființei umane. Ființa umană are un trup și un suflet. Ele sunt două lucruri diferite. Tot astfel, ființa umană are intelect și are suflet, și ele sunt diferite. Mixajul dintre ele e misterios și cuprinderea lor dă totalitatea condiției umane. Nu cred că tehnologia de ultimă oră poate ajuta la salvarea sufletului, dar cred că poate ajuta la păstrarea capacității intelectuale, a capacității de a vedea, de a citi, de a calcula, de a raționa. E foarte important să înțelegem această distincție. Nu pricep rezervele exprimate de alte biserici. Nu mai suntem în Evul Mediu, lucrurile s-au schimbat demult. Oamenii bisericii ar trebui să coboare printre oamenii de azi cu Scripturile deschise, și să înțeleagă cum se vede viața de azi prin spiritul și litera Legii.

— Și atunci, ce este sufletul? Are Biserica dumneavoastră un răspuns?

— Cred că este acea parte a ființei umane care seamănă cel mai mult cu Dumnezeu. Cred că atunci când se spune că omul a fost creat după chipul și asemănarea Sa, mai întâi de toate e vorba despre suflet.

Din nou aplauze din studioul de televiziune.

— Deci nu despre trup, și nici despre intelect? Aceasta e distincția pe care o vedeți dumneavoastră?

— Da. Trupul nostru e slab, cunoaște boala, și uneori oamenii mor din

pricina bolii. Domnul nu moare din pricina bolii. Intelectul nostru poate face calcule rapide, dar nu poate calcula ceea ce Domnul a calculat, atunci când a incorporat în ADN-ul uman miliarde de date. Hai să fim serioși, trupul și intelectul nostru nici nu se apropie de ceea ce este Divinitatea. În schimb, știința de azi, știința creată de intelectul uman limitat, a izbutit să facă ceva foarte util: să salveze intelectul uman și să-i dea șansa de a lucra, de a învăța și de a munci dincolo de timpul la care cadrul biologic îl limita. Asta e foarte important.

— O întrebare personală: veți alege programul *Spring After Winter*?

— Pentru mine? Categoric da.

Se auziră din nou aplauze din studio.

— Vă mulțumesc, domnule reverend, pentru că ne-ați spus toate acestea. Vă mai așteptăm în emisiunea noastră, ne bucurăm de fiecare dată de câte ori vă ascultăm.

*

În seara aceasta a fost anunțat la Programul de Seară un interviu cu profesorul James O'Shea, recunoscut și celebrat azi în întreaga lume drept inventatorul așa-numitului tipar pentru modulele *SAW*.

— Omul ăsta e la fel de important ca Newton și Einstein, spune Vinny, așezându-și perna sub cap.

Elsa îl privește și pleacă din sufragerie. Nu mai putea urmări emisiunile acestea alături de el. Devenise prea apăsător. Poate că tot ce e prea mult strică. Vinny le urmărea, însă, cu toată pasiunea.

— Bună seara, din nou, la emisiunea Programul de Seară. Transmitem din centrul Los Angelesului, e o vreme superbă afară, parcă ar fi primăverile de altădată. Ne bucurăm să avem în seara aceasta, alături de noi, pe profesorul James O'Shea, supranumit *părintele nemuririi,* inventatorul procedurii prin care structura creierului uman a putut fi replicată de un complex tehnologic. E adevărat, domnule profesor? Cine v-a numit *părintele nemuririi?*

— Asta e invenția voastră, a jurnaliștilor. Vouă vă plac expresiile care sugerează măreția. Pentru noi, însă, e ceva mult mai simplu, noi suntem niște cercetători care petrec mult timp în laborator.

— Dar cum vă simțiți? Nu vi se pare că ați reușit ceva extraordinar, de mare importanță pentru întreaga umanitate? Firește, un merit uriaș îl au fizicienii care au descoperit procedura, cei care au înțeles și decriptat arhitectura creierului, dar pasul esențial l-a făcut cel care a arătat cum anume cibernetica și chirurgia se pot întâlni.

— Fred, am mai spus asta cu mai multe ocazii, invenția modulelor nu poate fi atribuită unui singur om. Dacă ar fi să dăm credit cuiva, cred că ar trebui să amintim aici cel puțin douăzeci de oameni, începând cu Feynmann și

Richardson, care au descoperit legătura între fluxul Phi și electricitate. Fără acea extraordinară descoperire nu am fi avut niciodată modulele *SAW*. Eu nu am făcut altceva decât să pun cap la cap cercetările multor oameni și să mă gândesc la sinteza acestor contribuții în termeni practici.

— Sunt contribuții foarte diferite unele de altele. Din câte domenii?

— O, să vedem… Văd că vrei să le privești drept componente distincte, deși eu, la vremea respectivă, vedeam un singur proiect. Putem spune că e vorba de studiul contemporan al electromagnetismului, de inginerie, dar și de biologie, anatomie, cibernetică, structuri ale bazelor de date, sisteme informatice cu geometrie variabilă și, deloc în cele din urmă, psihiatrie și chirurgie. Era o problemă aflată la intersecția mai multor domenii, o problemă esențială, care interesa pe toată lumea. Nu a fost nevoie decât de cineva care să aibă răbdarea să adune rezultatele existente și să le conecteze.

— Dar a existat un anume moment în trecut când ați strigat Evrika! Asta este! Eventual când v-ați dat seama că modulele vor fi funcționale?

Zâmbește, când răspunde:

— Nu mai știu. Au fost zece ani de căutări. Fiecare zi a avut un moment de Evrika, un moment de cotitură, o concluzie, o izbândă sau poate o nereușită din care, firește, am învățat.

— Ați avut mulți colaboratori?

— Da, firește, și n-aș fi putut realiza nimic fără ei. Lucrările de cercetare pe care le-am scris în perioada aceea au avut șaisprezece coautori. Unii dintre ei mi-au fost doctoranzi, alții colegi, iar cu doi dintre ei, care se află în Japonia, nu mă întâlnisem încă la vremea respectivă: am colaborat și am scris lucrări prin corespondență. A fost un efort foarte intens, pentru că în fiecare zi ne străduiam să înțelegem, să pătrundem în labirintul problemei.

— De la început v-ați propus să puteți reproduce tehnologic structura creierului uman?

— Da.

— Cu ce scop?

— Inițial a fost dorința de a înțelege cum e structurat creierul. E o temă veche de decenii a cercetătorilor. Foarte multă muncă se află la temelia acestei cercetări. Apoi, ca o viziune îndepărtată, am simțit că modulele ar putea fi soluția cea mai bună spre care ne-am putea îndrepta.

— Când ați avut această intuiție?

— Probabil în perioada când a fost înțeles complet și fluxul Phi, prin 2024. Acela a fost deceniul înțelegerii creierului. Ușor nu a fost, la acea parte a teoriei au lucrat sute de cercetători, de-a lungul mai multor generații. În plus, contribuția

comunității medicale nu a fost deloc minoră. Doctorii ne-au ajutat foarte mult, ei ne-au spus precis de ce ar avea nevoie pentru ca operația să aibă loc și să fim siguri că intelectul uman va fi prezervat de transformare.

— Când anume a început să existe speranța că intelectul uman poate fi transferat pe un suport cibernetic?

— Prima intenție a fost să salvăm oamenii care erau în pragul morții clinice. Asta am vrut să facem mai întâi. În perioada când am formulat problema așa, am înțeles că există o legătură între fluxurile Phi și așa-numitele sisteme cibernetice configurabile. Am descoperit că putem reproduce un întreg creier uman. Mai târziu, am descoperit că putem face asta pentru prețul de cost al unui computer performant. Nici măcar nu e mult. Nu pentru prețul unei mașini, ci pentru prețul unui computer. Asta a fost o idee importantă la vremea respectivă, pentru că ne-a arătat că putem implementa o soluție viabilă care va revoluționa întreaga noastră viziune asupra condiției umane.

— Adevărul e că la vremea respectivă știrile au făcut înconjurul lumii.

— Da, atunci s-a scris, între altele, că echipa profesorului O'Shea a inventat nemurirea, ceea ce nu e chiar același lucru.

— Bine, dar dacă eu sunt de acum sigur că voi vedea finala Campionatului Mondial de baschet din 2100, pe care altfel nu aș avea cum să o prind altfel, asta nu înseamnă nemurirea?

— Dacă vizionarea unui meci de baschet e ceea ce îți dorești, da, putem spune că problema e complet rezolvată. Vei fi aici…

— … într-o cutie cibernetică! Mă voi conecta și voi vedea meciul!

— Da, vei fi într-un modul, dacă dorești asta, și îți vei putea alege canalul de sport pe care să urmărești meciul. Asta e garantat.

Din studio, un val de aplauze. Înainte ca aplauzele să conteneacă, moderatorul continuă:

— Firește, în afară de cazul extrem de nefericit în care aș muri într-adevăr într-un accident de mașină sau de avion și nu ar fi vreme să mi se aplice procedura aceea, cum se numește…?

— Numele pe care l-au dat unii cercetători este transformarea Feynmann-Richardson, după numele a doi dintre coautorii mei, cei care au scris primul studiu despre posibilitatea teoretică a unei astfel de proceduri chirurgicale. Da, ai dreptate, așa e. Trebuie să ai timp ca să ți se facă procedura și creierul tău trebuie să fie în bună stare pentru ca procedura să fie încununată de succes.

— Deci, nemurirea e aproape sigură. Știți ceva? Vă mulțumesc, profesore O'Shea. Vi s-a mai spus asta?

— Da, și de fiecare dată am răspuns la fel: eu nu am fost decât o rotiță într-

un angrenaj. Nu a fost mare lucru, am avut norocul unor colaboratori de geniu și am mai avut norocul că am putut răspunde unor întrebări practice pe care neurochirurgii mi le-au adresat.

— Spuneți-ne, vă rog, cum se fabrică un modul? Dacă profesorul O'Shea a inventat principiul, cine ne-ar putea explica mai bine?

Se încruntă puțin, ca și cum s-ar gândi cum să nu transforme discuția într-un dialog excesiv de tehnic. Spuse:

— Da, ideea e următoarea: noi știm foarte bine care sunt părțile creierului, dar nu știm ce e în el. Firește, structura creierului este aceeași pentru fiecare ființă umană, dar nu ne putem hazarda să anticipăm conexiunile, unele paradoxale, pe care creierul le face, și acestea sunt partea de individualitate a fiecărui creier în parte. Astăzi știm că putem să copiem structura acestor conexiuni. Sistemul cibernetic cu geometrie variabilă e o astfel de copie. Procesul de transfer durează destul de mult, în unele cazuri pot fi și douăzeci și patru de ore. De o parte, se află un fel de computer încă neformatat. De cealaltă parte, creierul pacientului, pe care îl scanăm. Nu e vorba de o scanare obișnuită, ca o radiografie, ci de o operațiune în prezența fluxului Phi, care începe să asigure funcționarea în paralel a modulului. Acest proces se numește *formatare.* Așadar, câmpul Phi operează ca un liant între creier și modul. Pentru o perioadă de câteva ore, creierul și modulul funcționează în simbioză și, astfel, informațiile de pe suportul biologic se transferă pe cel cibernetic. E ca și cum am copia documentele de pe un computer pe altul. În final, atunci când datele sunt salvate pe modul și prezența lor acolo poate fi verificată, această copiere este urmată de ștergerea documentelor-sursă de pe computerul unde au fost create. Creierul rămâne ca o tablă ștearsă, ceea ce echivalează cu moartea. Dar intelectul se „trezește" pe modul, e un proces de activare care nu durează mult și despre care cei care au trecut prin el ni-l descriu ca o ieșire din labirint. E un proces pe care azi îl înțelegem foarte bine.

Un moment de liniște în studio. Se văzu cum Fred înghite în sec.

— Care a fost cel mai dificil pas în stabilirea elementelor acestui proces?

— Dacă aș vrea să insist aici asupra unui singur aspect, aș spune că cel mai greu a fost reproducerea cibernetică la nivel microlocal a suportului pentru informația cuprinsă într-un singur axon. Să ne imaginăm că avem aici o celulă umană, care conține un anumit timp de informație, și dincolo un produs cibernetic, de structură esențial diferită. Nu are ADN, nu are aceleași elemente constitutive, dar le va înmagazina ca să opereze cu același tip de informație. Nu e o simplă operațiune de copiere biologică, nu e clonare, ci este o altă formă de a plasa și organiza informația, folosind unități microlocale diferite, care se conectează între ele într-o formă similară unui organism viu. Marele pas înainte a fost înțelegerea acestei analogii structurale, apoi conceperea unității cibernetice care să facă asta. Și nu oricum, ci a trebuit să găsim diverse formule care să permită crearea unor

unități care să se preteze producției în serie, pentru că ne-am fi dorit ca mulți oameni să beneficieze de această procedură. Un alt pas important a fost stabilirea procedurii chirurgicale propriu-zise, mai precis, cum anume să se *mute* informația de pe suportul biologic pe acel compus cibernetic conceput ca să-l substituie. Aceasta a fost cheia stabilirii procesului așa-numitei transformări Feynmann-Richardson, pusă la cale teoretic în 2026, și apoi studiată de mulți cercetători. Atunci când invenția a fost publicată și când am putut demonstra teoretic că acest lucru e posibil, chestiunea a fost tratată drept urgență și implementată numaidecât de sistemele medicale ale tuturor națiunilor avansate. Principiul de bază e că în prezența unui anumit ambient electromagnetic, care trebuie să fie foarte exact, similar cu undele pe care le emite creierul, informația se poate transfera. Fără acesta, procesul nu ar fi fost posibil. Acesta este așa-numitul efect Phi. Dacă nu izbutești să transferi tot, se poate întâmpla ca duplicatul creierului operat să se comporte la fel ca un creier real care a suferit un atac cerebral. Și nu mai ai cum rectifica, pentru că sursa informației a fost distrusă.

Fred oftă și privi în pământ atunci când spuse:

— Au fost și erori la început.

Profesorul O'Shea clatină din cap.

— Da. Puține, dar au fost. Cu ceea ce știm acum, ne simțim vinovați pentru fiecare dintre ele. E o procedură foarte complexă, și medicii au încercat să o aplice înainte ca procesul să fie bine înțeles.

— Cât de greu a fost la început pentru echipele de cercetători și de medici?

— Ușor nu a fost. Și știți de ce? Pentru că atunci când e vorba despre această chestiune, întotdeauna există o presiune foarte mare. Simți că dacă procesul nu ți-ar reuși, ești un criminal care privează un semen de accesul la viață eternă. Și, mai mult, că participi la un proces care ar putea duce la crimă. Chiar dacă pare doar o eroare medicală, faptul că pacientul îți moare pe masa de operație, când familia îl așteaptă, ce este? O crimă.

— Sunteți credincios, domnule profesor?

— Nu văd care este legătura.

— Întreb din pură curiozitate.

— Cred că astfel de lucruri sunt strict personale și probabil că unii dintre noi nu doresc să le discute.

Fred îl privește în ochi fără a clipi.

— Sigur, înțeleg asta… Dar aș dori să vă întreb altfel… Sunteți practicant al unei credințe? Mergeți la biserică sau la orice altă formă de întrunire religioasă? Sunteți înscris pe lista de membri a vreunui cult?

— Răspunsul scurt ar fi: nu. Dar problema e mult mai complexă de atât și nu poate fi explicată în două cuvinte, de aceea nu mi-aș propune să o fac acum. Am întrebările mele, reflecțiile mele, opiniile și opțiunile mele. Probabil am să

scriu despre ele cândva, dar deocamdată nu sunt pregătit să o fac.

— Sigur, înțeleg… Și iată o întrebare care ține mai degrabă de actualitatea curentă. Știți că Vaticanul e pe cale de a condamna procesul de transformare *Spring After Winter.* Comentarii pe marginea acestei teme au apărut în întreaga presă. Timp de aproape un deceniu, Vaticanul a explicat de ce nu susține acest proces, dar acum e vorba despre un întreg Conciliu care va emite un edict.

Profesorul O'Shea clătină din cap:

— E doar opinia unor oameni, nu opinia lui Dumnezeu. În ceea ce mă privește, cred că modulele *SAW* sunt singura formă de prelungire a vieții biologice a ființei umane și mă bazez în această concluzie pe decenii de cercetare în domeniu. Nu cred că există o altă viață după moarte și, chiar dacă ar exista, nu știu dacă Vaticanul ar avea vreo legătură cu asta.

Se auzi cineva râzând în studioul de televiziune. Fred privi într-acolo, dincolo de cameră.

— Familia dumneavoastră este prin tradiție catolică?

— Parte a ei da, prin tradiție. Dar, așa cum am spus, religia ține de opțiunile personale ale fiecăruia dintre noi și nu cred că ar trebui discutată în public. Nu trebuie să mă justific în fața Bisericii pentru cercetarea pe care o fac.

— O întrebare importantă: de ce s-a considerat de la început util ca acest întreg program să fie sub controlul administrației? Ce treabă au guvernele cu păstrarea intelectului uman? De ce nu a trecut pachetul de legi prin Senat, așa încât să fie permise și transformări de către, să zicem, clinici independente?

Profesorul O'Shea se așază mai bine în scaun. Răspunde:

— Riscurile ar fi fost prea mari. Am explicat lucrurile acestea și atunci când a trebuit să apar în fața Comisiei senatoriale care a analizat această problemă, înainte de a aduce proiectul de lege în fața Senatului. E vorba mai întâi de toate de precizia și calitatea procesului, pentru că aici nu te poți juca. Apoi, mai e și chestiunea securității informației. Să presupunem că cineva ar avea acces la memoria acestor persoane care, de acum, se află pe module, și că ar găsi o formă de a extrage de la ei informații. E vorba despre foști militari, foști industriași care dețin secrete economice, foști cercetători care dețin informație științifică cu un caracter secret. Nu poți lăsa această uriașă bază de date în mâna oricui.

— Mai e ceva. Putem fabrica azi tot soiul de mașini. De ce nu montăm noi aceste module în interiorul unor roboți, ai unor cyborgi care să fie liberi să călătorească unde vor? De ce vrem să păstrăm aceste cutii, modulele, într-un loc închis, sub control?

— E mai bine pentru ei, Fred. Modulele nu pot fi distruse, acolo unde sunt. Dar sunt sigur că atunci când mi-ai pus întrebarea asta ai avut în vedere dezbaterea viguroasă din Senat, de acum șapte ani. Oamenii și-ar fi dorit nu doar nemurirea, ci

și eternă libertate de mișcare.

Fred ridică din umeri ca și cum s-ar justifica.

— E un vis vechi, o dorință omenească veche de când lumea. Întrebarea e naturală și eu văd acest lucru posibil, cândva. Poate că în viitor se va permite modulelor să se deplaseze.

— Da… Așa este, atunci am explicat ce poate face un modul. Și am afirmat că un modul poate, fără nicio îndoială, coordona două picioare, două brațe, exact ca un creier uman. Pentru că, până la urmă, asta e modulul *SAW*, o copie fidelă a creierului uman. Și îți aduci aminte foarte bine că opinia care a prevalat a fost următoarea: pe Pământ sunt deja douăsprezece miliarde de suflete. Am putea repede adăuga miliarde de roboți locuind împreună cu noi. Nu ar mai fi loc de trăit pe planeta asta. În al doilea rând, de ce ar fi nevoie de un robot care să poarte cutia, când modulul *SAW* poate fi foarte bine păstrat în siguranță de o agenție guvernamentală, iar robotul să poată fi accesat, la nevoie, oriunde e cazul, de la distanță? E o simplă operațiune de conectare.

— Da, dar pentru asta ar fi nevoie de o aprobare, pe care Agenția nu a fost dispusă să o acorde de prea multe ori. Modulele nu se conectează la nimic mobil, se pare. E un fapt. Greșesc oare?

Profesorul O'Shea confirmă:

— Da, modulele stau frumos în sertărașele lor păzite de Agenție.

— Chiar arată ca niște sertare?

— Da, modulele stau precum cărțile în raft. O arhivă *SAW* arată ca o bibliotecă, aflată sub pază de maximă securitate… Legea prevede toate detaliile, inclusiv cum trebuie păstrate modulele. Totul e foarte bine definit.

— Există riscul ca cineva, femeia de serviciu, de pildă, să verse o cană de cafea peste unul dintre ele?

— O, nu, zise profesorul O'Shea, râzând. Dacă putem să prevenim asemenea accidente într-o bibliotecă de cartier, unde ne protejăm cărțile, cum de n-am putea avea grijă de baza de date cu modulele *SAW*?

— După ce ați luat parte la această descoperire epocală, ce vă mai doriți, domnule profesor?

Un moment de ezitare, apoi răspunsul, însoțit de un zâmbet politicos:

— Mi-aș dori ca invenția aceasta să nu fie folosită niciodată în vreun scop malefic, agresiv, războinic, criminal sau distructiv. În decursul istoriei, omenirea a aranjat lucrurile întotdeauna în așa fel încât fiecare invenție a avut o față civilă și una militară. Ei bine, sper ca potențiala imortalitate a minților noastre, așa cum e ea asigurată de modulele *SAW*, să nu fie deturnată spre scopuri maligne. Sper ca umanitatea din noi să fie mai puternică decât instinctele distructive. Aș fi fericit dacă s-ar întâmpla așa.

*

Deși epuizat de chimioterapie, Vinny se află la ora nouă seara pe canapea, gata să urmărească noua dezbatere a lui Fred. Elsa îl ajută să își ridice picioarele pe pat. Din dreptul ușii, fiul lui Vincent, Robert, se uită la el. Și-a sprijinit capul pe ușă. Vincent îi zâmbește, dar Robert își ferește privirea.

— Hei, totul e în regulă? întreabă.

Încearcă să zâmbească, dar nu-i reușește. O grimasă.

— Da, tată, totul e în regulă.

Vinny se gândește că îi va lăsa copilului o amintire neplăcută. E mai ușor să pretinzi că ești ocupat decât să încerci să comunici cu Robert în astfel de momente.

Vinny se uită spre televizor. Pare a fi absorbit. Parcă toată realitatea i s-ar concentra într-acolo. Robert se întoarce în camera lui.

— Bună seara, domnule profesor Maximilian Latta, mă bucur că vă aflați alături de noi în studioul emisiunii Programul de Seară. Am citit cu interes în urmă cu trei ani cartea dumneavoastră *Către o istorie a sufletului*, și mi-am dorit să vă cunosc. Emisiunea aceasta e un extraordinar prilej. Cred că e prima oară când în emisiunea noastră e invitat un specialist în disciplinele clasice. Ce părere aveți despre impactul pe care îl are azi domeniul dumneavoastră la marile audiențe?

Profesorul poartă un costum negru, de seară, pe care se vede că îl îmbracă rar. Pare a fi stânjenit. Privește deseori către cameră, cu oarecare stângăcie.

— Disciplinele clasice nu mai sunt la mare preț… Nu se mai bucură de cinstirea de altădată… E un semn al vremurilor noastre…

— Vă referiți la faptul că disciplinele clasice, în particular filozofia, sunt considerate de mulți dintre contemporanii noștri drept lucruri de care vremurile noastre au nevoie tot mai puțin?

— Bineînțeles că da… Oamenii zilei de azi gândesc în termenii unui utilitarism accentuat. Fiecare dintre ei e întrebat în fiecare zi la locul său de muncă: ce poți să faci pentru mine azi? Iar studiile clasice au nevoie de mult timp de reflecție, de elaborare, de îndelungată pregătire. Nu e puțin lucru să discuți pe texte vechi de două mii cinci sute de ani, de pildă, să ai acces la reflecții vechi de sute de ani, pe baza experiențelor altor vremuri… Mie mi se pare că omenirea nu ar mai fi același lucru dacă n-ar exista eforturile celor puțini de a descifra și sintetiza ceea ce s-a gândit și s-a scris în vechime…

— Aveți dreptate, fără îndoială. De aceea ne-am dorit să vă invităm alături de noi, și vă mulțumim că ați dat curs invitației noastre. Așadar, să punem întrebarea esențială: care e istoria sufletului? Care e istoria ideii de suflet, din cele mai vechi timpuri și până la noi?

— Istoria consemnată începe cu filozofii presocratici, dar putem fi siguri

că fiecare formă de spiritualitate, chiar și cele care au precedat lumea Greciei antice, și-a pus această problemă și a încercat să răspundă întrebării: ce este sufletul?… În fond, aceasta este una dintre întrebările esențiale ale filozofiei… Vorbim azi despre o istorie a ideii de suflet, a felului cum fiecare epocă a reflectat asupra sufletului… Și, de multe ori, s-a considerat că esența ființei umane este sufletul, mai degrabă decât creierul sau inima… Așadar, în vechime s-a considerat că esența ființei umane este spirituală, că există o natură eternă, care depășește limitările trupului și precede nașterea sau incarnarea…

— Câte de vechi sunt aceste credințe?

— E vorba de mii de ani… Există credințe ancestrale pe care diverse religii sau culte le-au păstrat și incorporat în sisteme religioase de gândire. Fiecare dintre ele a condus spre o viziune distinctă asupra lumii, și o istorie completă a ideii de suflet ar trebui să țină seama de toate.

— Erau aceste credințe obținute pe baza experienței sau erau mai degrabă niște prejudecăți?

— Asta nu e rostul filozofiei să răspundă… Întrebarea pe care mi-ați pus-o a fost care e istoria ideii de suflet, și despre asta putem discuta… Dar care au fost experiențele precise care au făcut, de pildă, ca în cultura hindusă să se ajungă la o anumită concluzie despre esența sufletului și despre felul cum sufletul se incarnează, asta e greu de stabilit.

— Sigur, sigur, vă rog, continuați.

— Pentru Platon, sufletul are trei părți: logos, thimos și eros. Dacă logosul este mintea, sau rațiunea, thimosul corespunde emoțiilor. Iar erosul conține poftele, dorințele… Raționamentele care se făceau pe atunci erau de felul următor: putem să separăm dorințele de rațiune? Dar emoțiile de rațiune? Interesant e că la Aristotel se spune foarte clar, în cartea a doua din *De anima*, că sufletul nu poate fi despărțit de trup, sau că cel puțin părți ale lui nu pot fi despărțite de trup. El scrie asta explicit. Pe de altă parte, dacă avem răbdare și-l citim pe Aristotel până la sfârșit, vedem că pentru el intelectul e descris ca o unitate aparte, care ar putea fi eventual despărțită de trup. Firește, toate aceste concepte au fost reluate și regândite mai târziu de gânditorii creștini, care și-au făcut din aceste reflecții o ocupație centrală. La Toma de Aquino, găsim în *Summa Theologica* un amplu comentariu pe marginea distincției că omul are o componentă corporală și una spirituală. Pentru Toma, sufletul este un corp, chiar așa spune, un corp care nu se mută dacă nu este mutat. Dar corpul este întâiul principiu al vieții. Pe de altă parte, sufletul nu este ceva subzistent, spune Toma. Sufletul nu poate subzista în afara corpului.

— Asta o spune un gânditor catolic?

— Da, Toma de Aquino, unul dintre părinții bisericii. Sufletul nu poate subzista în afara corpului. Mai mult încă, el preia un argument de la Aristotel

atunci când spune că sufletul nu simte și nu înțelege. Pentru că simțim cu o componentă emotivă a ființei, și înțelegem cu intelectul. Or, sufletul e altceva, e acea parte care rămâne atașată de trup. Sufletul omenesc este substanță, o substanță care nu e universală, ci particulară, adică o individualitate, și nu o individualitate animală, ci neapărat umană.

Fred duce mâna la frunte și se freacă ușor. În studio e liniște. Fred spune:

— Vă întrerup numai pentru a reaminti telespectatorilor noștri că imediat după această emisiune vom transmite în direct de la Arena din Phoenix meciul de baschet dintre Phoenix Suns și Los Angeles Lakers, întâlnirea atât de mult așteptată de telespectatorii noștri. Da, domnule profesor, vă rugăm să continuați.

— Așadar, la Toma de Aquino, sufletul nu e compus din materie, dar are formă și, oricât de paradoxal ar suna, acest suflet are aceeași natură ca și îngerii.

— Ce interesant! E o metaforă de acum un mileniu?

— Nu, pentru Toma de Aquino descrierea aceasta nu era o metaforă, ci ceva extrem de precis. De acum opt sute de ani.

— Aceasta e și azi viziunea Bisericii Catolice?

— Da, și în prezent, în măsura în care aș fi calificat să apreciez ceva în chestiunile doctrinale, ar fi de așteptat ca poziția Vaticanului să se situeze în continuarea acestor reflecții. Dar ceea ce aș vrea să spun e că ideea imortalității a fost născută și rafinată în decursul celor mai întunecate dintre veacurile istoriei umanității. Ne amintim cum Boetius, în timp ce-și așteaptă execuția, privește cu încredere spre paradisul pe care-l considera dincolo de timp, dincolo de durere. Boetius chiar se aștepta să trăiască o experiență plenară, în care temporalitatea să nu joace niciun rol. Filozofii creștini au cochetat mult în Evul Mediu pe marginea temelor despre imortalitate moștenite de la Platon și de la Aristotel. Ne gândim la Sfântul Augustin, la Bonaventura, la Toma de Aquino, pe care l-am mai amintit și înainte, care au scris enorm despre natura sufletului și despre legăturile acestuia cu trupul, și care au prezentat argumente pentru a considera că natura sufletului este nemuritoare. Speculații similare pot fi găsite și în filozofia evreiască, la Maimonides, care a adăugat imaginarului nostru perspectiva unui liman spiritual spre care se duce intelectul după moarte, precum și în cea musulmană, la autori ca Al-Ghazali. Era spiritul acelor vremuri. Era epoca în care filozofia se îndeletnicea cu explorarea paradisului și broda pe marginea ideii eternității, fără a se teme că această problemă nu poate fi tranșată ori clarificată imediat. Se poate spune că, deși s-a murit de la începuturile lumii, abia din Evul Mediu problema morții a devenit o rană deschisă a filozofiei, pe care filozofii și-au tratat-o singuri. Noi am moștenit o parte din imaginarul lor, și i-am adăugat capacitatea tehnologică și cibernetică. Ce putea oare să iasă din acest mixaj? A ieșit ce se vede, viața de după viață, când ne implantăm de bună voie creierul pe o mașinărie pusă la dispoziția noastră de către administrație. E mai puțin spectaculos decât procesul mumificării

pe care-l foloseau vechii egipteni, frământați de aceeași problemă a morții, dar măcar noi avem o certitudine: se pare ca principiul nostru este funcțional.

Din studio, se aud doi sau trei spectatori râzând. A fost o reacție izolată. Fred zâmbește. Face un gest cuprinzător cu mâna și întreabă:

— Asta despre Occident. Dar cum vede gândirea orientală chestiunea sufletului?

— Să ne referim numai la Bhagavad Gita, unde moartea e definită drept părăsirea corpului de către suflet. Și ce se întâmplă cu sufletul? Poate trece într-un alt corp, transmigrează, deci iată că în viziunea lor sufletul nu este deloc legat de trup.

— Pe vremea aceea ei nu aveau module *SAW*, zice Fred.

Nu zâmbește nimeni.

— Nu, în schimb ei au avut această viziune, că sufletul ar fi capabil să se mute într-un alt corp. E o viziune foarte spirituală, aflată la antipodul materialității vremurilor noastre.

— Și, în toate aceste viziuni ale culturilor clasice, unde e localizat sufletul? Adică, în ce parte precisă a corpului este localizat sufletul?

— O, numai întrebarea aceasta ar avea nevoie de un amplu răspuns, pentru că e cel puțin la fel de complexă ca și precedenta, de la care am pornit discuția… Ar trebui să prezentăm multe puncte de vedere… Să nu uităm că sufletul a fost considerat într-o vreme ca fiind în legătură cu așezarea constelațiilor sau cu armoniile celeste. Unde să fie situat acest obiect de natură ideală, sufletul, astfel încât să fie în legătură cu așezarea stelelor pe cer? În lumea clasică, Aristotel a conchis că inima este lăcașul intelectului, dar unii dintre predecesorii săi ajunseseră deja la altă concluzie, că de fapt creierul ar fi locul unde este situat intelectul. E vorba de opinia lui Pitagora, a lui Hipocrate și a lui Platon… Dar clasicii nu au ajuns cu discuția la un nivel atât de detaliat încât să speculeze în ce parte a creierului ar fi situat sufletul.

— Cred că a venit momentul să abordăm tema care pare să intereseze cel mai mult publicul nostru spectator. Ce părere aveți despre programul *SAW*? Care e opinia dumneavoastră personală?

Profesorul se foiește pe scaun.

— Mda… E foarte interesant că am văzut această dezvoltare a tehnologiei, a ciberneticii, dar totodată și a medicinii, în vremurile noastre. Invenția asta ne-a făcut să ne punem tot felul de întrebări. Cred că n-am fi știut despre condiția umană atâtea câte știm azi dacă n-ar fi existat programul acesta, întregul experiment și toată evoluția, pe care eu, personal, o găsesc halucinantă… Acum, *SAW* există și e interesant din punct de vedere sociologic cât de mult a schimbat existența acestui program atitudinea oamenilor…

— Chiar așa? În ce sens?

— A redus angoasa unora… Cărora li se pare că toate problemele lor s-au rezolvat… Că dacă pot să-şi „vadă“ a cincea generaţie de nepoţi, asta ar schimba datele problemei şi ale condiţiei umane… Şi mai e ceva: ne-am asigurat ca sistemul nostru legal să interzică ferm eutanasia voluntară. Un bolnav incurabil nu îşi poate pune capăt zilelor, chiar dacă asta e opţiunea lui. Pe de altă parte, vine guvernul şi zice: stai că te omor eu, cu ajutorul tehnologiei. Am să-ţi iau eu toate informaţiile personale, pe care le voi încărca într-o superbază de date, care va ajunge să ştie tot ceea ce ştiau persoanele defuncte ale generaţiilor precedente. Un computer în loc de un cimitir, nu e asta oare ceva monstruos şi criminal totodată? V-aţi imaginat vreodată, înainte ca *SAW* să apară, că dorinţa noastră de a atinge nemurirea poate căpăta înfăţişări monstruoase? Iată aici cea mai mare monstruozitate a istoriei umane, asasinarea de către administraţie a voluntarilor, a celor care depun o cerere în acest sens.

— Înţeleg punctul dumneavoastră de vedere. O întrebare personală: veţi opta pentru *SAW*?

— Categoric nu! Pentru că apariţia acestei idei a schimbat perspectivele condiţiei umane, nu şi datele ei fundamentale… Pentru mine, fiinţa umană nu poate fi gândită în afara corpului, în afara acestei realităţi prezente. Nu cred în surogate tehnologice concepute să ţină locul realităţii.

— Chiar nu vă interesează *Spring After Winter*?

— Nu e pentru mine, ceea ce nu înseamnă că am vreo opinie despre ce fac ceilalţi. Fiecare alege pentru el. Aş putea spune că mă interesează ca o curiozitate, ca ştirile despre recordurile sportive, care nu mă afectează direct, pentru că stabilirea unui record în atletism nu mă face pe mine să merg mai repede.

*

Fred priveşte către cameră şi se adresează telespectatorilor pe un ton personal. Camera e adusă în prim-plan. Spune:

— Stimaţi telespectatori, în seara aceasta avem ocazia să vă prilejuim o întâlnire emoţionantă. Nu s-a mai făcut aşa ceva până acum, din câte ştim noi. De ce oare televiziunea a aşteptat atât de mult ca să includă un asemenea material în direct? Probabil din stânjeneală, o stânjeneală ciudată pentru vremurile noastre. Ne e frică de moarte. Trăim într-o perioadă în care nimic nu înspăimântă mai mult decât aneantizarea, şi oamenii de ştiinţă au făcut tot ce se poate ca să găsească leac acestei temeri. Vrem să fugim de anihilarea absolută, şi pentru asta suntem gata să găsim surogate ale vieţii reale. Iar atunci când miracolul se întâmplă, nu discutăm despre el, ci îl ascundem, ca şi cum ar fi stânjenitor. Iată, au trecut şapte ani de când programul *Spring After Winter* a fost lansat de administraţia Statelor Unite. Şi abia acum îl avem ca invitat în emisiune pe dl Mark Robertson, care a devenit

parte a acestui program acum trei ani. Iată, aici, pe fotoliul unde de obicei iau loc invitații noștri și unde săptămâna trecută a luat loc profesorul Latta, vedeți un portret al lui Mark. E o imagine de acum trei ani, dacă am înțeles eu bine. Pe atunci, Mark avea ochii albaștri. Bună seara, Mark.

— Bună seara, Fred, mă bucur să fiu alături de tine.

— Ceea e auzim noi în difuzor e vocea ta? E timbrul ei originar?

— Da, medicii mi-au spus că vocea e cel mai ușor de replicat.

Se aude ca și cum cineva ar vorbi la un telefon de bună calitate.

— Și cum ajunge vocea la noi?

— E simplu, prin computer, doar că se aude mai clar. Probabil voi aveți difuzoare foarte bune.

— Ai mai urmărit emisiunea noastră?

— Da, o urmăresc cu interes.

— Și cum se vede? Se văd culorile?

— Da, bineînțeles. Se vede totul ca și cum m-aș uita la televizor.

— Dar sunetul, cum se aude?

— Ca și cum aș avea niște căști foarte bune la ureche. Excelentă fidelitate. Cât am trăit, nu am ascultat atâta muzică câtă ascult *aici*.

— Îți place muzica?

— Da, enorm. Aș asculta tot timpul.

— Ce asculți?

— În ultima vreme am început să ascult tot mai multă muzică clasică. Am acces la o bază de date uriașă, și am început să ascult muzică pe care la douăzeci de ani n-aș fi ascultat-o.

— Deci, să vedem, Mark, care este povestea ta?

— E o poveste obișnuită. Cu ce vrei să încep?

— Unde te-ai născut, unde ai crescut…

— M-am născut și am crescut în Lawrence, Kansas, și la sfârșitul liceului m-am angajat la serviciile poștale. După patru ani, am preferat să mă mut la compania FedEx. Am lucrat pentru ei vreme de șaisprezece ani, apoi a trebuit să mă pensionez.

— De ce?

— Mi-a fost identificată o maladie a sistemului limfatic. Practic, a fost cancer limfatic. A trebuit să mă ocup de tratament, a fost dificil.

— Ai fost căsătorit?

— Da, am doi băieți care, probabil, în seara aceasta ne ascultă.

— Așadar, ce vârstă aveai când ți s-a descoperit boala?

— Patruzeci și doi de ani. Urmam tratamentul de vreo câteva luni când am

realizat că nu am cum câștiga această bătălie. Am discutat cu medicii, am analizat toate alternativele, și apoi am optat pentru programul *Spring After Winter.* Când să împlinesc patruzeci și trei de ani, mi-am sărbătorit aniversarea pe modul. Nu mă mai durea nimic, firește, a fost o aniversare fericită.

— Cum îți petreci zilele? Ce program ai?

— Niciun program. Din punctul ăsta de vedere e excelent. E ca o vacanță pe o insulă de vis.

Fred zâmbește.

— Vorbești serios?

— Da, firește. Am acces la sute de canale de televiziune, pot călători, adică pot să mă conectez la camere video care sunt deschise în punctele cheie ale celor cinci continente, pot să văd orice și oricând. Nu am dureri de cap, nu mă doare stomacul, nu am nevoie la toaletă, nu obosesc niciodată.

— Nu obosești?

— Nu, pe modulele *SAW* nu există oboseală. Nu există somn.

— Am auzit asta și mi se pare absolut incredibil.

— Fred, sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le știe toată lumea, pentru că, până la urmă, majoritatea dintre noi vom ajunge aici. Somnul e nevoia noastră biologică de regenerare, de oxigenare a creierului. Aici, câtă vreme mintea ta e susținută de niște circuite sofisticate, n-ai nevoie de așa ceva. Ești tot timpul treaz.

— Și nu e asta cam obositor?

— Nu, mie nu mi se pare. Am mereu ceva interesant de făcut, îmi place.

— Spune-ne ce faci.

— Azi, de pildă, am văzut două filme, am stat de vorbă cu soția, și prin viu grai și prin poșta electronică, m-am uitat pe niște camere video instalate la Paris, unde era un concert, iar spre seară m-am pregătit să intru în legătură cu voi. Băieții tăi de la serviciul tehnic au fost foarte drăguți, am rulat câteva teste ca să fim siguri că vocea se aude bine în studio.

— Știi ceva, Mark? Mă gândeam, ascultându-te… Tu ai fost dintotdeauna un tip optimist?

— Da, aș putea spune asta. Am văzut mereu partea plină a paharului.

— Ai fost fericit?

— Nu întotdeauna. Nu în ultimii ani, când am avut probleme majore de sănătate.

— Ai fost vesel?

— Da, de ce nu? Aș putea spune că am fost vesel. Cu excepția perioadei când am fost foarte bolnav.

— Dar e impresionant faptul că tu descrii dintr-un unghi pozitiv experiența ta prezentă.

— Știi cum e… Dacă nu ar fi fost suportul cibernetic, acum aș fi fost îngropat la șase picioare sub pământ. Asta e situația, mai bine nu are cum să fie vreodată.

— Dar nu-ți lipsește nimic?

— O, ba da!!!

— Povestește-ne…

— Uneori mi-e dor de mirosul de portocale. Îmi aduc aminte cum era, îmi plăcea… Și mi-e dor de o bere. Mi-e dor de senzația aceea de amețeală plăcută pe care ți-o dă berea. Mi-e dor să joc biliard într-un bar. Mi-e dor să miros aerul sărat al mării. Mi-e dor să transpir. Am muncit mult, e dorința cuiva căruia i-a plăcut să stea în aer liber, să muncească.

— Și, cu toate acestea, îți găsești resurse ca să fii fericit și în situația prezentă.

— Fred dragă, îți vine și ție rândul. Ascultă sfatul meu: când ieși din emisiune, du-te și ia o bere cu prietenii tăi în bar. Strânge-ți în brațe soția și spune-i c-o iubești. Și dacă nici asta nu te emoționează, pune mâna pe tăblia fierbinte a mașinii de gătit, pentru că și durerea e un soi de bucurie.

Fred zâmbește din nou.

— Cum așa?

— E o bucurie pentru că *este*.

— Mulțumesc pentru sfat, Mark, așa am să fac. Și, în chip de încheiere, dă-mi voie să te întreb: ce ai să faci diseară, după finalul emisiunii noastre?

— Am să vorbesc cu soția mea, ca să văd cum i-a plăcut emisiunea. Și după aceea cred că am să-mi pun un film.

— Ce film?

— Unul cu zombies, ceva horror. Ha, ha.

— Te mai sperie așa ceva?

— Nu mă sperie, dar mă amuză. Mă uit la filmele horror ca la comedii.

*

Vincent alege din baza de date o emisiune de acum două luni. Judecând după titlu, subiectul pare a fi același, o nouă discuție despre modulele *SAW*. Apasă pe buton. Până ce documentul se încarcă, Vinny bea din paharul cu apă, apoi îl pune înapoi pe măsuță.

În emisiunea aceasta, Fred apare îmbrăcat într-un costum bleumarin, cu o cămașă galbenă, și una dintre cravatele lui duble, care se potrivesc la culoare. Lui Vinny, gusturile lui Fred i se par discutabile.

— Bine ați venit în studioul emisiunii Programul de Seară. Cel mai probabil este că telespectatorii noștri nu vă cunosc, pentru că dumneavoastră, domnule doctor Cahill, sunteți unul dintre acei oameni importanți ale căror eforturi

nu se văd, dar sunt esențiale. Așa este?

Invitatul arată ca un om de afaceri, zâmbește spre cameră și privește fără a clipi:

— Bună seara… Nu, n-aș spune chiar așa… Tu, Fred, ești o gazdă politicoasă…

— Așadar, domnul doctor Cahill, care are trei decenii de experiență în domeniul psihiatriei, și a cărui muncă, în ultimii șapte ani, este aceea de a discuta cu pacienții al căror intelect a fost transferat pe modulele *Spring After Winter.* Invitatul nostru din această seară este un psihiatru al lumii de dincolo, putem spune așa?

— Da, dar cu amendamentul că e vorba despre aceiași oameni, despre noi. Pentru că și noi vom ajunge acolo.

— Sună ca o poveste fantastică din copilăria noastră, nu-i așa? V-ați fi gândit, pe vremea când v-ați făcut specializarea, că veți lucra cu oameni care, tehnic vorbind, au trecut de experiența morții și sunt *dincolo*?

Clatină din cap și răspunde:

— Nu, nu m-aș fi așteptat. Cine s-ar fi așteptat, de fapt? Invențiile acestea, din ultimul deceniu, au fost surprinzătoare.

— Și ce ați învățat de la sufletele de *dincolo*?

— Inițial s-a crezut că ceea ce transferăm pe modulele *SAW* este numai intelectul și memoria, adică toată capacitatea cuiva de a raționa, de a calcula, de a-și aminti, de a rezolva probleme.

— Și nu e așa?

Privește cu subînțeles spre Fred și răspunde:

— Cred că transferăm mult mai mult. Nici noi nu înțelegem ce facem atunci când copiem structura creierului cuiva într-un modul *SAW*. Pentru că nu preluăm doar componentele raționale ale ființei umane, ci și pe cele emotive, și pe cele erotice.

— Au dorințe sexuale oamenii al căror intelect a fost despărțit de trup?

— Nu în sensul carnal, aproape trivial, al termenului. Nu în sensul acesta. Am descoperit că momentul transferului pe modulul *SAW* produce un fel de înghețare a sentimentelor și dorințelor cuiva. După acel moment dorințele, sentimentele, preferințele rămân înscrise în modul ca niște constante. Nu se mai pierd. Dacă cineva e preluat pe modul cu iubirea lui pentru Los Angeles Lakers, putem fi siguri că și peste două mii de ani acest sentiment tot acolo va fi.

— Deci intelectul nu mai evoluează deloc?

— Ba poate evolua, poți să fii pe modul și să înveți ceva nou. Asta se poate. Dar se conservă pasiunile, iubirile, simpatiile. Asta e ceva ce noi nu

credeam că trece pe modulul *SAW*. Ne așteptam ca ființa umană redusă doar la intelect să fie mult mai lucidă și mai rece. Unii psihologi au spus asta, acum un deceniu. Dar acum știm că nu e așa. Oamenilor le lipsește *dincolo* un lucru familiar, ca de exemplu un miros care să le aducă aminte de copilărie, o strângere de mână, le lipsesc tot felul de lucruri care țin de nostalgie, de emotivitate.

— Cum v-ați dat seama de asta?

— Eu asta fac toată ziua, Fred. Stau de vorbă cu ei, cu semenii noștri care s-au îmbarcat într-o călătorie spre viața eternă. De la ei am aflat, de la ei am învățat. Știi că psihiatrii și psihologii lucrează intens cu fiecare dintre cei transferați pe modulele *SAW.* E o componentă importantă a muncii noastre, să verificăm că totul e în regulă cu cei de *dincolo.* Verificăm ceea ce gândesc ei, cum se simt, ce planuri au, cum își petrec timpul, ce ar dori. E foarte important să se analizeze asta. Atunci când vorbim despre stabilitatea intelectului mutat pe modul, trebuie să avem în vedere un complex de factori.

Ajuns aici cu vizionarea, Vinny luă telecomanda și se mută la documentul următor din baza de date cu emisiuni.

De dincolo de ușă, Elsa îl privește.

2
Vinny

LUMINA LĂMPII FACE DOSARUL să strălucească. Vinny poartă o cămașă albă și blue jeans. Stă în fața medicului, care îi vorbește rar, cu o răbdare căutată.

— Domnule Vincent Carsley, am primit ieri dosarul medical care îți descrie situația și l-am studiat. Am înțeles că ai avut discuții detaliate cu medicii oncologi. E o situație de mare complexitate, formațiunea tumorală care revine și a cărei evoluție e extrem de greu de stopat. Înțeleg că acum revine a treia oară.

Din spatele biroului din imitație de lemn de stejar, doctorul îl privește cu o expresie imobilă. Un halat alb, sub care se vede gulerul unei cămăși albastre, cu aer demodat. Patru riduri adânci îi marchează fruntea. Ochelari cu rame subțiri, argintii.

— Am citit despre cele trei operații pe care le-ai făcut în ultimul an și despre prognoza medicală privind evoluția bolii. Îmi dau seama cât de dificilă este situația. Am mai văzut pacienți cu diagnostice similare, dar mărturisesc că nici acum nu m-am obișnuit. Mă revoltă și mă întristează cât de puțin poate medicina să facă. S-au depus multe eforturi, dar cu câtă eficiență?… Îmi pare sincer rău…

Mâna dreapta a medicului se joacă leneș cu colțul dosarului.

— E traumatizant că după decenii și decenii de investigație și de cercetare, medicina nu a putut produce niciun leac pentru a trata anumite forme ale cancerului. Ce poate face un psihiatru în aceste condiții? Poate, cel mult, să discute cu pacientul său care-i sunt opțiunile. Și să ne bucurăm că moartea nu mai este azi, în 2036, ce era acum câțiva ani. Azi nu mai murim. Azi, mai rămâne ceva din noi.

Ridică din umeri.

— Acesta este rolul meu, ca psihiatru. Să discut cu pacientul aceste opțiuni.

Vinny întreabă:

— Dar cum e, de fapt, doctore, acest proces? E ceva sigur? Ce simt cei care trec *dincolo*?

Medicul își lăsă ochelarii pe masă și își trece mâna pe la colțul ochiului

drept. Pare obosit. În dreptul lui, pe birou, stătea scris: Dennis McMahon, Medic Psihiatru. Vincent se află în fața lui, la rândul lui palid și obosit. Medicul răspunde:

— Firește, cele mai utile informații numai cei de *dincolo* ți le pot da. Și pentru asta ar trebui să discuți prin e-mail sau prin *voice messenger* cu unii dintre ei.

— Am ascultat pe cineva la o emisiune TV…

Medicul ridică din umeri, ca și cum asta ar fi irelevant. Continuă:

— Dar pentru că mă întrebi pe mine, am să-ți spun părerea mea. Programul guvernamental a demarat acum șapte ani și a devenit din ce în ce mai solid. În sensul că, la început, au avut un număr destul de mare de erori la realizarea transformării. Nu se prea vorbește despre asta. A fost la fel de catastrofal ca primele transplanturi de cord. Specialiștii eșuau, pentru că procesul e complicat și dificil. Dar acum a devenit mult mai sigur, are un procent de reușită uriaș, și asta datorită acumulării de experiență. În cele mai multe situații, medicii pot prevedea dinainte când transformarea nu va reuși, când există leziuni semnificative ale creierului, de pildă. Și nu se angajează să facă ceea ce nu pot garanta că le iese perfect.

— Chiar așa, când nu ar reuși? întreabă Vinny, cu o voce tremurată. Pentru cineva ca mine, în ce condiții nu ar reuși?

Medicul își deschide larg ochii, ca și cum atunci s-ar fi trezit brusc din somn.

— Da, sigur, e o întrebare importantă. Când ceva e afectat. Când există afecțiuni la nivel cortical, când pericolul unei malfuncții de natură biologică poate afecta transferul. Când intelectul e deja afectat pe suportul biologic, cum vrei să-l transferi într-o lume ideală pe suport cibernetic? Să faci dintr-o mașinuță stricată altă mașinuță stricată? Dar nu cred că ar fi vorba de așa ceva în cazul tău. M-am uitat pe rezultatele testelor medicale. În cazul tău, cred că transferul va fi reușit.

— Și nu se pot remedia problemele acestea? Adică, la cât de avansată este știința azi, nu se poate face nimic astfel încât să fim siguri că procesul de transfer izbutește în procent de 100%?

McMahon lasă dosarul deoparte. Acum, ridică de pe birou un mic glob pământesc, de dimensiunea unei mandarine. Îl strânge. Obiectul pare să fie făcut din cauciuc.

— Sunt cazuri în care nu se poate. Să ne fie clar: niciun proces care depinde de suportul nostru biologic nu va izbuti vreodată în procent de 100%. Să nu ne facem iluzii: suntem un produs al biologiei, și oricât am încerca noi să reparăm și să atenuăm această dependență, nu facem decât s-o descoperim tot mai mult.

— Da, firește, doctore… Dar sunt și modulele *SAW* un lucru bun.

Spune asta cu un aer plin de speranță, cu tot tremurul din glas. Medicul îi

răspunde:

— Oare nu e imortalitatea visul de dintotdeauna al omului?

Vinny nu răspunde nimic. Îl privește tăcut. Medicul continuă:

— Așadar, trebuie să cădem de acord asupra unui principiu: situația de acum nu este o tragedie. În urmă cu o sută de ani ar fi fost o tragedie, pentru că pe atunci soluția *SAW* nu exista. Dar azi nu mai este o tragedie, pentru că, deși mai există boli incurabile, intelectul pacientului nu va dispărea, nu va fi anihilat. Asta e foarte important și schimbă viziunea noastră asupra morții. Nu se mai moare pur și simplu. Sunt și modulele *SAW* un lucru bun.

Vinny e palid. Un chip livid, luminat de ochi albaștri. Un păr blond, și o barbă nerasă de trei sau patru zile.

— Așadar, pentru mine sunt șanse mari să reușească transformarea?

— Sunt multe șanse să fii un caz fericit.

Vinny zâmbește, ca și cum ar fi venit acolo pentru speranță.

— Ce am să văd, doctore?

— La ce te referi?

— Ce am să văd atunci când mă voi trezi după operația de transfer pe un suport cibernetic?

— Vei vedea tot ce vei dori, avem camere la care te poți conecta oriunde în lume. Există un întreg sistem digital care susține accesul la bazele de date din *lumea de dincolo.* Vei putea urmări emisiunile la televizor la fel ca și acum, vei putea citi, audia, privi natura, vei putea exista aproape la fel de mult ca și acum.

— Nu, adică… aș vrea să întreb, cum se vede exact de *acolo.*… Când am să deschid ochii, ce am să văd? Există vedere așa cum este vederea noastră de aici? Există percepții ca acestea de aici?

— Chiar nu știu cum arată interfața reală a percepțiilor. Firește, nu știu pe baza experienței proprii. Nu am trăit transformarea. Dar am citit studii, am auzit și am discutat cu oameni transferați *dincolo* și toți îmi spun că e mai bine decât se așteptau. Fiecare descrie altfel. Pentru că intelectul primește stimuli care sunt echivalenți din punct de vedere medical cu semnalele transmise prin nervii optici, pe care creierul le primește de la ochi. Sau cu cele auditive. Asta se poate replica în mediul cibernetic.

Vinny se ridică în picioare, parcă pentru a se dezmorți. Gestul e încet, foarte încet. Apoi se așază la loc pe fotoliu, schimbându-și poziția.

— Da, doctore, dar eu trebuie să știu înainte să ajung *acolo.* Trebuie să aflu, ca să mă pregătesc. Dacă va fi prea multă lumină sau prea puțină. Dacă voi mai ști ce înseamnă lumina. Dacă o voi mai înțelege. Am nevoie să știu, ca să mai sting din frica asta îngrozitoare.

Medicul dă din cap, ca și cum ar fi vrea să spună că înțelege. Spune:

— Dar senzorii noștri, precum și mărturiile existente, ne asigură că percepția luminii există. În sensul acesta, da, vei vedea așa cum vezi acum, pentru că s-a lucrat mult la elaborarea tehnologiei care să asigure percepția luminii.

— De acord, dar cum arată această interfață?

— Eu mi-o imaginez ca un desktop de computer, doar că e tridimensională, și tu te miști printre obiectele situate acolo, și le poți apuca, deschide, evita… După cum dorești… Așa cred că arată…

— Are fundalul albastru?

— Sincer, Vinny, nu am idee. Și nici nu știu ce înseamnă albastru *acolo.*

Vinny dă din cap. Spune:

— Dar cum le izbutește operația de transfer? În ce constă operația de transfer? Vă rog, mai explicați-mi o dată. Am auzit mai multe descrieri, dar aș dori să mai aud o dată.

— Pacientul e anesteziat, dar această anestezie trebuie făcută în așa fel încât să nu reducă activitatea cerebrală. Apoi, se inserează senzorii, și acesta e un proces extrem de complicat, pentru că fiecare dintre conexiuni trebuie să acopere una dintre acele regiuni importante din creier. E o operație pe creier, practic. Pas cu pas, fiecare regiune din creier e pusă în legătură cu o unitate cibernetică încă neconfigurată, viitorul modul. Atunci când toate conexiunile sunt făcute, un curent electric de mică tensiune începe să alimenteze modulul, iar creierul este stimulat cu ajutorul unui câmp electromagnetic, dozat cu mare precizie, pentru obținerea așa-numitului efect Phi. Rezultatul este că în momentul central al operației, creierul ajunge să funcționeze în simbioză cu această extensie cibernetică. Atunci începe modulul să se formateze, să imite complexul biologic cu care lucrează în tandem. Legăturile încep să se facă la nivel microcibernetic similar cu legăturile axonilor din creierul-sursă. Informația tinde să se așeze în același loc. Totul este copiat, bit cu bit, axon cu axon, neuron cu neuron, grație unui fenomen absolut miraculos. Suntem norocoși că există așa ceva și că știm cum se poate realiza acest proces. Pentru ore în șir, creierul e dublat și preluat treptat de unitatea *SAW*. Și, când procesul e încheiat, se rulează niște teste, prin care medicii se asigură că modulul *SAW* a copiat tot ce trebuia. După ce și perioada de testare e încheiată, se poate închide creierul original, cel biologic, în timp ce modulul *SAW* este activat să funcționeze independent. Această etapă trebuie făcută într-o anumită ordine, pentru a nu pierde informație tocmai în acest moment. În ultima parte a procesului, modulul *SAW* e deschis ca unitate independentă, și atunci ființa umană, intelectul ei sau, cum spun alții, spiritul, se trezește pe copia cibernetică, de unde vede lumea grație unor senzori care conectează acest creier artificial la o rețea de informații reale cât se poate de complete. Acestea sunt etapele operației.

Mâna dreaptă a lui Vinny tremură ușor.

— Deși am citit mult despre asta, deși mi s-a explicat, mi se pare în

continuare uimitor. Uimitor spre incredibil.

— Cred că ar fi cel mai bine pentru tine dacă ai discuta prin viu grai cu cineva de *dincolo*. Nu e mare lucru. Nu ai niciun membru al familiei în programul Agenției?

— Adică pe *SAW*? Nu.

— Ai nevoie să întrebi, să discuți cu cineva care vede de *acolo.* Asta te-ar asigura și te-ar liniști.

— Mi-e frică de un singur lucru. Să nu fie un soi de jumătate moarte, jumătate viață, o stare mizerabilă din care să nu te mai poți extrage niciodată. O mizerie în care sinuciderea să nu fie o opțiune.

Medicul încuviințează. Apoi, după o clipă de reflecție, spune:

— Nu le-a fost greu să reproducă cibernetic transmiterea percepției vizuale, și nici a sunetului. Totul a început cu operațiile care au putut corecta cibernetic atrofia nervilor auditivi și optici. Ăsta a fost primul pas. Or, dacă poți vedea și auzi, dacă poți citi și scrie, dacă poți asculta muzică și poți vedea filme și știri și baschet și hochei, numai asta și e suficient ca viața de pe modul să nu fie neplăcută. Nu are cum fi o situație mizerabilă, cum spui tu. Cred că mult mai îngrijorător ar fi să știi că mergi cu certitudine spre aneantizare. Înainte de descoperirea aceasta, când medicul te anunța că ai cancer, știai că asta e singura opțiune, moartea fără niciun fel de nuanțe.

Medicul îl privește din nou cu acel aer de tristețe care părea să fie a doua lui natură. Deodată îl întreabă:

— Dar, spune-mi, ce-ți place ție cel mai mult?

— O, îmi plac foarte mult lucruri. Îmi plac toate lucrurile amintite aici. Am să ascult muzică și am să văd filme. Asta e cert. Dar cel mai mult mi-ar plăcea să fiu cu familia mea. Doctore, sunt îndrăgostit de soția mea și îmi ador băiețelul.

— O să poți vorbi cu ei când dorești. Ar fi ca și cum ai fi la Dallas și ei ar fi în Los Angeles.

— Dar nu e totuna cu a fi aici.

— Așa este. Nu e totuna. Dar e mai bine decât să nu știi de ei, să nu mai fii aici deloc.

Vinny privește spre podea și își vede perechea de pantofi noi pe care o purta. Și deodată se gândește că, deși va mai putea vedea, nu va ajunge să vadă pantofii aceia uzându-se.

*

Aparatul de pe coridor semnală ora prânzului. Tratamentul s-a terminat. Vinny se mai uită o dată pe formulare. Nu, nu a uitat nimic. Se poate duce acasă. Gata pentru azi. Orele de terapie sunt epuizante și macină nervii. Simte că e târziu,

deși înainte vreme, când era sănătos, n-ar fi simțit asta în miezul zilei.

Se gândește că ceea ce simte acum în vene e otravă. Se gândește că tratamentul acesta e otravă curată. Cum de nu au inventat altceva, la fel de eficient? Cum de medicina nu a putut rezolva problema aceasta?

Deodată îl vede pe acel funcționar. Se apropiase de el. Apoi se apleacă spre scaunul cu rotile și îl întrebă:

— Domnul Vincent Carsley?

Cu un efort, Vinny răspunde:

— Nu știu dacă este momentul să stăm de vorbă acum. Vin de la terapie.

Vinny îl măsoară încă o dată pe bărbatul îmbrăcat în costum, cu cravată roșie, prea stridentă. O fi știind ce înseamnă să vii de la terapie?

— Cum ați spus că vă numiți?

Bărbatul se prezintă. Un nume comun. Nu-l mai auzise niciodată.

— De la serviciul de muncă, lucrăm în cadrul spitalului, pentru programul *SAW*. Avem aici dosarul dumneavoastră.

— Nu știu despre ce este vorba, spuse Vincent. Eu nu mai pot lucra. Am completat formularele pentru pensionare pe caz de boală. Credeam că decizia oficială s-a luat de luna trecută.

— Nu, nu este pentru *acum*, domnule. E vorba de statutul pentru care optați acum pentru *dincolo.* Eu procesez dosarul dumneavoastră și mi-am dat seama că am omis să vă trimitem unul dintre formulare. E vorba dacă veți opta în următoarele optsprezece luni pentru un loc de muncă de pe modulul *SAW* și cum anume ați dori să vă fie retribuită munca. Dacă veți opta acum pentru acest lucru, aveți o reducere inițială la taxele federale de 50% pentru primii doi ani. Apoi, după douăzeci și patru de luni, orice câștig intră sub incidența opțiunilor obișnuite pentru taxe.

Vinny se uită la el cu aerul că nu pricepe nimic.

— Dar nu îmi arde de asta acum. Știți ce înseamnă să fii sub chimioterapie, cea de felul pe care o fac eu acum? Știți cum mă simt? Ați fost vreodată aici?

Își adună puterile și spune:

— Nu-mi arde de aceste lucruri.

— Este în avantajul dumneavoastră și al familiei. Nu îmi fac decât datoria de a vă informa asupra avantajelor financiare de care puteți beneficia dacă optați acum. Și nu mi-aș fi îngăduit să vă deranjez dacă dosarul acesta nu ar avea pe el mențiunea *extrem de urgent.*

Un gând îi trece prin minte: cine a pus oare o asemenea mențiune pe dosar?

Vinny se află într-un scaun mobil. Asistenta a plecat după formularele care trebuie completate după procedura de azi. Vinny se poate cu greu concentra.

Întreabă:

— Despre ce fel de muncă este vorba? Care muncă? Eu trebuie să fac terapie până voi fi programat pentru transformare.

— Iată, de pildă, guvernul federal a invitat persoanele al căror intelect a fost transferat pe suport cibernetic să ne ajute în verificarea formularelor de taxe, a declarațiilor anuale de venituri. Practic, s-a descoperit că persoanele al căror intelect a fost transferat pe suport cibernetic sunt excelenți contabili, oficiali de finanțe, supervizori fiscali. Dacă v-ar interesa o astfel de muncă, noi am fi bucuroşi să vă oferim un contract încă de pe acum.

Vinny zâmbește.

— Și când ar trebui să mă prezint la muncă?

Bărbatul cu cravată roșie ia întrebarea în serios și răspunde:

— La o lună de la transfer, atunci când situația pe modulul *SAW* ar fi considerată drept stabilă.

— Se spune despre câte un lucru inevitabil că e inevitabil ca moartea şi ca taxele, nu-i așa?

Abia atunci funcționarul îşi ridică ochii de pe dosar. Îi răspunde, cu un aer serios:

— Aceste cuvinte sunt o glumă, domnule.

— Da, da, o glumă. Dar adevărul e că nici nu se poate muri liniştit din pricina voastră.

Vinny a spus asta zâmbind. Celălalt e tot serios.

— E doar politica taxelor și a locurilor de muncă a guvernului federal. Vă rog să primiți scuzele mele dacă nu am prezentat corect oportunitățile dumneavoastră de angajare. Dacă doriți, pot să mai explic o dată, sau pot să revin mâine cu alte date.

— Nu, prietene, eu aș dori să fiu lăsat în pace.

Vinny nu mai zâmbește. Îşi lasă capul pe umărul drept.

— Ați putea face bani pentru soția dumneavoastră.

— Lasă-mă în pace.

— Atunci ați fi de acord să semnați aici că renunțați de bunăvoie și având informațiile necesare la aceste facilități financiare?

— Da. Dacă asta vă face să mă lăsați în pace, semnez bucuros.

— Sigur, vă rog, aici. Trebuie semnat în două locuri. Și inițialele pe verso. Vă mulțumesc.

Mâna îi tremură. Semnează și spune:

— Bravo și o mie de ani pace. Cine mai trebuie să vină?

— La ce vă referiți?

— Mai e vreun serviciu federal care ar putea veni să se îngrijoreze de posteritatea mea?

— Nu știu, domnule, eu mă refer numai la aspectele legate de taxe. Dosarul acesta avea mențiunea *extrem de urgent*. Vă mulțumesc pentru timpul dumneavoastră.

Și se retrage fără niciun alt gest, fără nicio altă remarcă. Asistenta trebuie să vină, pentru a împinge scaunul către ieșire, acolo unde Vinny va fi preluat de Elsa.

*

Vinny stă pe canapea în sufragerie și schimbă canalele televizorului. Simte că-i este somn, dar asta nu e altceva decât efectul terapiei intensive. A stat azi patru ore la clinică. Are o senzație de oboseală care îl face să se întrebe ce rost are totul.

Canalul cu starea vremii. Însorit în sudul Californiei, 72 de grade Fahrenheit, un weekend plăcut înaintea noastră. Schimbă programul cu un gest plictisit.

O emisiune de știri. Actualitatea în lume. Da, de ce nu. Lasă telecomanda pe brațul canapelei și înclină capul într-o parte. Crainicul citește știrile, în timp ce pe ecran sunt prezentate imaginile:

— Revolta populară din Dacca, Bangladesh, a ajuns în cea de-a zecea zi a confruntărilor de stradă. Până acum, în această enclavă săracă situată în apropierea prosperei Indii, nu s-a găsit nicio soluție pentru multe revendicări sociale pe care liderii revoltei le cer.

— Au fost date publicității datele statistice ale Uniunii Economice Internaționale. Moneda cel mai des folosită în tranzacțiile internaționale este yuanul, urmată de euro și de yen. Economia Chinei, care de un deceniu este cea mai mare economie a lumii, este considerată motivul stabilității unei monede care atrage interesul tuturor celor care vor să investească sau să economisească.

— Lucrările pentru stabilizarea insulei artificiale Camelot, situată la patru mile în largul coastelor Angliei, în dreptul gurii de vărsare a Tamisei în Marea Nordului, s-au încheiat. Această insulă va prelua o parte din activitățile comerciale ale Londrei, dar și o mulțime de spații de birouri, precum și multe apartamente. Această soluție de habitat urban a fost inspirată de multe lucrări similare în alte colțuri ale globului și reprezintă cea mai îndrăzneață structură artificială făcută până acum de om. Inspirată după arhitectura naturală a insulelor vulcanice, Camelot e considerată o viitoare capitală financiară a Marii Britanii, ca și a bursei europene.

— Președintele Republicii Quebec a fost primit astăzi la Casa Albă, într-o primă rundă de consultări asupra așa-numitei zone comerciale libere a Atlanticului de Nord. În prezent, Quebecul se confruntă cu o ridicată rată a inflației de 26%,

ceea ce creează dificultăți în relațiile comerciale bilaterale cu Statele Unite.

— Astăzi, a început primul tur al Turneului de tenis de la Wimbledon. După primele șase meciuri de pe tabloul principal, putem spune că nu s-a înregistrat nicio surpriză, capii de serie s-au calificat. Rezultatele vor fi afișate pe banda de informații de pe ecran.

— Conducta petrolieră care lega Baku de estul Turciei a fost fragmentată în decursul unui cutremur care a avut loc în sudul Caucazului ieri, înainte de miezul nopții. Seismul a avut magnitudinea de 5,9 pe scala Richter și s-a petrecut relativ aproape de suprafață, la o adâncime de 16 km.

— Majestatea Sa regele Henry va vizita mâine Kingston, în Jamaica, în ceea ce va fi ultima vizită protocolară a unui monarh al Marii Britanii în Jamaica, înainte ca această insulă să se desprindă din Commonwealthul Britanic. Alegerile generale pentru funcția de președinte al Jamaicăi sunt programate să aibă loc peste patru luni, și patru milioane de cetățeni cu drept de vot sunt așteptați la urne pentru aceste alegeri istorice, care ar trebui să aducă stabilitate într-o insulă afectată nu doar de explozie demografică, dar și de majore probleme sociale.

— Statul Nunavut, din cadrul federației canadiene, a dat în folosință Autostrada Nordului, care duce către noua salbă de stațiuni de vacanță de la Oceanul Arctic. În afară de plăcutele temperaturi ale verii polare, superbele valuri ale Oceanului Arctic sunt apreciate de surferii din întreaga lume. Renumitul lanț hotelier Steaua Nordului a fost dat în folosință primăvara trecută și poate deservi simultan 36 000 de turiști. Autostrada duce de la Calgary direct către New Louisville, și de acolo se ramifică spre Lawrencetown și Lafayette, cele două porturi care primesc croazierele turistice.

Vinny schimbă canalul. Undeva la întâmplare. Un canal de muzică clasică. Nu, nu, la ora asta e prea greu. Mai târziu, va asculta mai târziu.

Există mai târziu. Din fericire.

Alt canal. *National Geographic.* Despre valurile mării. Imagini din largul oceanului.

Vinny lasă telecomanda deoparte. Da, aici da. Aici se poate privi.

De undeva, din ușă, Robert îl privește din nou. Vinny e prea epuizat pentru a vorbi cu el.

*

Vinny se află în fața computerului. A accesat una dintre legăturile de la o adresă la întâmplare, portalul intitulat *Lumea de dincolo.* Un om necunoscut. Un personaj necunoscut aflat *acolo*. Știe cum se numește. I-a cerut să se mute din modul text în modul voce. Îl poate auzi. Are boxele date la nivel mediu, așa încât sonorul să nu deranjeze. Microfonul îi e aproape de buze. Vinny se simte mai bine de vreo oră. Durerile au dispărut. E amețit, din pricina calmantelor. Omul acela îi

spune:

— Mă întrebi cum se vede? E ca o cameră, ca și cum ar fi camera ta de acasă, doar că te-ai mutat aici. Nu există sus și jos, pentru că nu mai ai aceste percepții. Plutești într-un material dens, ca și cum ai înota. Camera ta nu are pereți. Ți se pare că poți vedea prin ea marginile universului, până departe, și la marginile ei e un întuneric apos, în care dacă privești îndelung parcă vezi stelele. Sau poate e o iluzie. Nu mai știu. Dar nu mergi până acolo. Nu mergi decât până foarte aproape, într-un anumit colț al camerei, acolo unde ceva îți atrage atenția și unde ai treabă. Aici e lumină, în sensul unei prezențe perceptibile, a unui interior explorat și desțelenit, și acolo te afli tu. Locuiești singur în acest interior care *ești* tu. Lumina ești tu, și din tine vine, și spre tine se duce, și cuprinderea ta nu este nesfârșită, așa cum ai fi putut crede, dacă nu ai fi văzut margini. Iar în colțurile acestei lumini sunt porți, scurtături către locurile unde vrei să te duci.

— Și tu unde te duci? întreabă Vincent.

— De când sunt *aici* am călătorit mai mult decât în viața reală. Azi am văzut noul baraj pe care l-au dat în folosință pe coasta de nord a Groenlandei. Am stat acolo mai bine de două ceasuri, cred că am schimbat vreo zece camere de luat vederi, dintre cele pe care le au de-a lungul lacului. Una dintre camere aluneca pe un cablu de-a lungul țărmului, și cred că sunt vreo douăzeci de kilometri. E un peisaj fascinant, înghețat, dar plăcut, al naibii de plăcut… Noroc cu încălzirea asta globală, din pricina ei au putut face un astfel de proiect atât de frumos în Groenlanda… Au dat la iveală stânci necălcate înainte de om… Privești toată apa asta captată la mare înălțime de baraj, un lac de dimensiunea unei mări interioare, la altitudine. E o imagine de vis… Vrei să-ți dau coordonatele? Poți să vezi și tu!

Vinny nu are chef de așa ceva. Spune:

— Știi, e foarte bizar. Am ascultat ce spun oamenii care trec *dincolo* așa cum ai trecut tu, și mi se pare foarte ciudat cât de mult sunt folosite aceste camere de luat vederi. E ca și cum odată ajunși *dincolo* oamenii ar începe brusc să facă pasiune pentru drumeții.

— He, he, e adevărat, morții folosesc camerele de luat vederi. Dar la cât munceam noi în viața reală, la cât stres și câtă presiune suportam, când crezi că mai aveam timp să călătorim *înainte*? Așa că *acum* e momentul. Și mai e ceva. *Acum* e mai plăcut ca la pensie. Avem timp, nu ne doare nimic, cum să nu umbli să vezi lumea? Sunt milioane de puncte video în direct pe toată suprafața globului, ba mai mult, NASA și centrul spațial chinez ne pun la dispoziție câteva camere din spațiu. Îți dai seama?

— În spațiu? făcu Vinny, cu oarecare interes.

— Da, firește, pe Stația Internațională, pe satelitul K-360, nici nu știu ce face ăsta, dar la coadă are o mică celulă care ia imagini și care ne permite legătura în direct. Cred că sunt mii de accesări din partea celor de *dincoace* ca să vadă

lumea de pe brațul exterior al acelui satelit.

— Cred că e frumos. Pot accesa și eu de aici?

— Da, cred că da. Nu e mare lucru. E foarte simplu.

— Am să caut. Mulțumesc pentru idee!

— Dar de ce mă întrebi despre asta?

— Situația e cam așa. Am fost diagnosticat cu o formă de cancer care nu poate fi stopată pe cale chirurgicală. S-ar putea să fie o treabă moștenită din familie. Tratamentul actual nu face decât să cumpere ceva timp, nu va rezolva problema. Agenția mi-a aprobat cererea. Voi trece pe un modul *SAW* în curând. Vorba aceea, e loc pentru toată lumea. Nu va trece mult și ne putem vorbi din două cutii de la același etaj.

— Am înțeles. Ți-e frică?

— Da, puțin.

— N-ai de ce. O să te amuze. E o situație întrucâtva amuzantă.

— Am un copil în clasa a treia.

— O să-ți faci temele cu el prin computer în fiecare seară. Nu vei lipsi deloc. Poți să-l certi în direct. Nu te îngrijora. Totul va fi bine.

Vinny se uită spre camera video a computerului ca și cum l-ar privi în ochi.

*

Nu, acum nimic nu e clar. Ochii văd ceață, deși nu este ceață. Mintea nu este clară, nu se poate raționa, nu se poate face o evaluare a situației. Vincent își dă seama de asta. E efectul medicamentelor, i s-a spus. E ca și cum întâi ar trebui să fii otrăvit, ca apoi să te simți mai bine. E cel mai bun tratament împotriva acestui tip de cancer. E ceva care te amețește și te hipnotizează, înainte de a-ți da speranțe.

Elsa e aici, îl ține de braț. E prea devreme. Au ajuns prea devreme. Biroul e acolo. Vede anticamera. Se așază pe scaun. Un scaun gri. Ceața din jurul scaunului e cenușie, totul e neclar și are miros de ars. Medicamentele schimbă gustul și mirosul și transformă totul în altceva. Nimicul devine semnificativ, pentru că ajunge să vadă lucruri care nu există și să nu înțeleagă lucruri care până mai ieri îi erau la fel de clare ca unu plus unu.

Secretara îi invită înăuntru. Vincent Carsley. Da, este numele lui. Se ridică în picioare. Intră pe ușă fără a vedea prea bine pe unde, Elsa l-a ajutat cu direcționarea. E ceva bizar în prezența lor aici. Nu se simte bine deloc, nu vede clar, nu înțelege ce i se spune.

Au venit să vadă un avocat. Privirea neclară se fixează pe desenul din covor. Un fel de romburi. Avocatul le va explica drepturile lor și care sunt consecințele legale ale *transformării.* Când rostește cuvântul transformare, avocatul își rotește buzele într-un fel straniu, care completează fața lui rotundă,

înconjurată de o barbă deasă.

— Da, chiar așa, spune Vinny. Ce drepturi mai am eu?

Nu a făcut decât să repete niște cuvinte pe care le-a auzit. Cine le-a rostit? Elsa, cel mai probabil ea. Probabil că ea a explicat că Vinny e acum sub efectul calmantelor. Avocatul explică și el ceva. Mai întâi de toate, din punct de vedere legal, orice persoană care trece prin *transformare* este declarată în mod oficial decedată. Se emite un certificat de deces. Are loc înmormântarea. Apoi, în baza legii, succesiunea. Bunurile imobiliare trec în posesia succesorilor. Pe de altă parte, persoana legal decedată continuă să aibă niște drepturi, și aceste noi aspecte ale legislației sunt mai puțin cunoscute de nespecialiști. Așadar, persoana trecută pe modulul *SAW* mai poate face bani, dacă muncește, deci trebuie să aibă acces la un cont la bancă. De aceea i se păstrează numărul de securitate socială și continuă să plătească taxe. Există un pachet legislativ care tratează amănunțit fiecare detaliu. E adevărat că mai poate ocupa și unele funcții. Dar acestea țin de limitările definite de fiecare statut în parte, de legislația aferentă fiecărei profesiuni. De exemplu, municipalitatea din Los Angeles a stabilit că o persoană *transformată* nu poate fi ofițer de poliție în serviciu activ.

În plan personal, conturile la bancă devin separate de conturile soției. E ca și cum contractul de căsătorie ar înceta să se mai aplice, sau ca și cum o nouă persoană s-ar naște, o persoană localizată pe modulul *SAW,* care preia numărul de securitate socială al persoanei decedate.

— Am putea opta să păstrăm un cont comun? întreabă Elsa.

Avocatul spune că legea cere ca asupra contului comun să se aplice regulile succesiunii, urmând ca persoana *transformată* să beneficieze de avantajele deschiderii unui nou cont, care este activat numai în momentul în care există dovada legală că *transformarea* a avut loc. În fața legii, după operație, va exista o evaluare a psihologului, care va face un raport cu valoare legală dacă modulul *SAW* e funcțional. Dacă ulterior va exista interes din partea ambelor părți, se poate redeschide un cont bancar comun. Bineînțeles, toate acestea sunt foarte bine definite legal.

Vinny nu-l mai poate urmări. Chimioterapia îl apasă. Se apleacă spre Elsa și spune:

— Eu nu mai am întrebări.

Elsa întinde mâna spre avocat și îi mulțumește pentru consultație. Atunci Vinny spune:

— Chestia asta e ca un fel de divorț.

Nu, nu e un divorț, începe să explice avocatul, pentru că din punct de vedere legal nu se realizează un partaj, ci o succesiune, adică în cazul de față soția

îl va moșteni pe soț.

— E o despărțire, am vrut să zic, se corectează Vinny.

Aici avocatul nu mai zice nimic. Remarca aceasta fusese de ordin personal, iar nu legal. Îl privește numai pe client. Avocatul rămâne cu degetul în aer, cu chip imobil și dintr-odată, surprinzător, Vinny îi vede imaginea cu mare claritate, ca și cum ar fi o hologramă digitală aplicată pe posterul realității.

*

Elsa îl ține în brațe. Vincent îi simte umărul, brațul, atât de familiare. El spune:

— Aici e o anomalie, o mare discrepanță de natură tehnologică… Iată că omenirea a izbutit să înțeleagă arhitectura creierului uman, să o detalieze și să inventeze tehnologia care să o copieze. Mai mult decât atât, această tehnologie izbutește să mențină vie capacitatea intelectuală a minții omenești mult timp după ce trupul a murit. Pe de altă parte, medicina contemporană nu a reușit să găsească un tratament eficient pentru atâtea boli, între care leucemia, cancerul și SIDA. Aici e o mare discrepanță. Cum de nu s-a întâmplat pe dos?

Se oprește pentru o clipă. Se simte mai bine. Nu-l mai doare nimic și parcă nici febră nu mai are. Se întoarce către Elsa și o privește:

— Cum de nu s-a întâmplat să fie vindecat întâi cancerul, și abia apoi să se înțeleagă arhitectura creierului? Acum aș fi fost sănătos și nu am mai fi urmărit atâtea talk-show-uri cu oameni ai bisericii, filozofi, medici și fizicieni. Trăim vremuri ciudate.

Atunci când Vinny nu mai spune nimic, Elsa îl strânge încă și mai mult în brațe și îi spune:

— Cât mi-aș dori să fie altfel.

El îi răspunde:

— Știu. E aberant ce ni se întâmplă. E o anomalie. O văd și nu știu cum să scap din încercuirea ei. Aș vrea să ies, aș vrea să o evit, aș vrea să nu fiu bolnav și să nu trebuiască să merg pe un modul *SAW*, aș vrea o viață normală, fără artificii tehnologice și fără găselnițe salvatoare.

Elsa oftează, fără a mai spune nimic.

Vinny ia telecomanda televizorului de pe măsuța de cafea. Urmărește emisiunile acestea ca și cum ele i-ar putea aduce împăcarea.

*

— Programul de Seară se bucură din nou să vă întâlnească. Transmitem din însoritul Los Angeles, e o seară extraordinară, și ne pregătim din nou de un dialog pe marginea utilului, dar totodată și al controversatului program *Spring*

After Winter. E vorba de acel program demarat acum șapte ani de administrația Statelor Unite, prin care intelectul persoanelor care se sting poate fi păstrat pe un modul cibernetic, de a cărui întreținere se îngrijește o Agenție națională abilitată în acest sens. Așadar, programul a fost conceput inițial pentru a răspunde nevoilor muribunzilor. A fost, la început, scump. Apoi, s-au descoperit facilități tehnologice care au permis realmente oricui să-și cumpere locul pentru eternitate, pe un modul de dimensiunea unei cărți mai mari. Modulele sunt păstrate în condiții ideale de umiditate și ambianță la diverse centre aflate pe teritoriul S.U.A. În California sunt opt astfel de locații, cea mai apropiată de noi în momentul acesta se află chiar în centrul Los Angelesului, pe Wilshire Boulevard. Invitatul din seara asta este un tânăr de douăzeci și trei de ani care și-a depus cererea pentru a intra în programul *SAW*. Este un caz realmente neobișnuit. Bună seara, George.

— Bună seara, Fred.

Camera se îndreaptă acum asupra invitatului. Arată foarte tânăr, aproape ca un copil.

— Când ți-ai depus cererea pentru a te transfera pe un modul *SAW*?

— Acum șase luni.

— Împliniseși douăzeci și trei de ani pe atunci?

— Da.

— Erai bolnav? Sufereai de ceva?

— Nu, de nimic. Nimic de care să știu.

— Și atunci, care au fost motivele tale?

— Am avut motive personale foarte întemeiate.

— Bine, atunci nu vom discuta asta deocamdată. Să te întreb, pentru început, care a fost reacția Agenției.

— Agenția mi-a răspuns numaidecât că-mi refuză cererea.

— Cum și-au justificat decizia?

— Nu au considerat că am motive medicale ca să cer transformarea.

— Adevărul e că și mie mi-e greu să-ți înțeleg opțiunea, dar firește, sunt pregătit să te ascult și să ți-o respect. Ce scria în răspunsul lor?

— Exact ce ți-am spus: că, deoarece nu am motive medicale ca să cer transformarea, ei nu mi-o aprobă.

— Și ce ai făcut?

— I-am dat în judecată.

— Ai avut avocat?

— Nu. Am completat cererea singur și am depus-o la tribunal. M-am reprezentat singur și am argumentat în fața judecătorului că este dreptul meu, în baza legii aprobate în 2029, să pot opta pentru transformarea pe un modul *SAW*.

— O atenționare pentru publicul nostru fidel: acest caz și această decizie judecătorească va face istorie. Această hotărâre a stabilit un precedent și devine o

referință juridică fundamentală pentru legea din California. Așadar, George, ce a spus judecătorul?

— Judecătorul a fost de acord în totalitate cu argumentația mea, a anulat decizia Agenției, a obligat Agenția la plata cheltuielilor de judecată și a dat o hotărâre prin care Agenția e obligată să dea curs cererii mele.

— Așadar, poți de acum să te transferi pe un modul *SAW*?

— Da.

— Și o vei face?

— Categoric da.

— Nu ți se pare că e prea devreme să optezi pentru asta? Nu ai trecut încă prin viață. Nu știi încă ce este viața. Uite, când îmi aduc aminte cum eram eu la vârsta ta, acum douăzeci de ani, oho… Nu știam nimic.

— Fred, te rog să mă crezi că viața e mult mai simplă pe modulele *SAW* decât în realitate. M-am săturat de problemele vieții reale, de dificultățile prin care trece un tânăr azi, m-am săturat de toată această rezistență a societății față de cei care abia intră în sistem, față de nou-veniți, de presiunea extraordinară. E o presiune oribilă acolo, afară.

Arată către dreapta platoului de filmare.

— Adică ce e așa de greu?

— Colegiul, plata taxelor, să-ți găsești o slujbă potrivită, să îți cumperi o casă, relațiile interumane, totul marcat de tensiune, competiție, goană, presiune. Și pentru ce? Pentru ca la șaizeci de ani să ajungi pe un modul *SAW*? Dar poți ajunge acolo de pe acum, și creierul tău ar putea fi în mai bună stare decât mai târziu. Ce sens are să te zbați ca peștele pe uscat pentru ceva care nu merită efortul?

— Stai să o luăm altfel. Îți place berea?

— Nu știu de ce încerci să trivializezi discuția, Fred. Nu-mi aduce în discuție plăcerile simple ale vieții. Eu vorbesc aici despre lucruri serioase, fundamentale, și tu vorbești despre mărunțișuri.

— Dar hai să vorbim despre relațiile personale. Ți-ar face plăcere să te căsătorești? Să ai un copil?

— Nu.

— Înainte de emisiune mi-ai povestit că acum un an te-ai despărțit de prietena ta. Așa este?

— Da, Fred, și ți-am spus că nu mă simt confortabil să discut asta într-o emisiune văzută de zeci de milioane de telespectatori.

— Da, dar noi vrem să-ți înțelegem decizia. Nu aș vrea ca telespectatorii să rămână cu impresia că hotărârea ta este un capriciu ieftin, o pasiune trecătoare a tinereții, pe care mai târziu ai putea-o regreta.

— Sunt oameni care aleg celibatul, care aleg să trăiască după regulile unui ordin religios, și o duc foarte bine. Pot să fie și oameni care să aleagă

transformarea la vârsta pe care o doresc.

— Așadar, George, tu ai fost dezamăgit în dragoste. Putem spune asta? Putem deduce așa ceva fără să discutăm lucruri cu care nu ai fi de acord? Dar părinții tăi ce spun despre asta?

Aici George oftează, ca și cum ar trebui să relateze cu obiectivitate un eveniment neplăcut la care a fost martor fără voia lui.

— Părinții mei s-au despărțit acum zece ani, după ce tata a prins-o pe mama în pat cu cel mai bun prieten al lui. Mama nu a fost de acord că tata l-a bătut pe cel mai bun prieten al lui.

După o clipă de tăcere, Fred întreabă:

— Cum ai aflat de aceste lucruri?

— Ar fi fost greu să dormi în camera alăturată când tata l-a izbit de fereastră pe John, după ce înainte îi rupsese un braț. Să zicem că am auzit totul.

— Oh, ce poveste! Dar mai discuți cu ei acum?

— Când și când. Câte un telefon de Crăciun. Nu ne vedem de Thanksgiving, dacă asta e întrebarea. Și pentru transformarea mea pe modul *SAW* nu plătesc ei, ci eu. Am banii mei.

— Lucrezi?

— Da, lucrez cu timp redus pentru o companie media, la câteva străzi de aici.

— Mergi și la școală?

— Da. Am avut paisprezece ore pe săptămână până semestrul trecut, când am renunțat.

— De ce?

— Nu avea sens. O să am timp să citesc ce am chef pe *SAW*. Nu mai vreau să termin colegiul.

— Ești foarte hotărât să dai curs deciziei tale.

— Da.

— Și ce te-a motivat să accepți invitația noastră în seara aceasta?

— Pentru că, în puținul timp pe care-l mai am, am decis să militez pentru drepturile celor care aleg să fie liberi. E vorba de libertatea noastră, de libertatea de a ne alege un destin neobișnuit.

— Nu ți-e frică de nimic?

— De ce mi-ar fi?

— Nu ți se pare ciudat că un om care vorbește de libertate va fi, literalmente, închis într-un sertar?

— Nu e așa… Poți să te conectezi oriunde în lume. Costă prohibitiv de mult să călătorești, să ai vacanțe, e prea greu să beneficiezi de libertate aici, dar pe module, e atât de simplu.

— Îți mulțumesc, George, pentru prezența ta aici, în seara aceasta. Și, te

rog frumos, ai accepta să mai discutăm și de *dincolo* într-un an sau doi?

— Sigur, Fred. Și vă aștept pe toți *acolo*.

*

Pentru Robert e prea devreme. Are doar nouă ani. Nimic nu l-a pregătit vreodată pentru asta. Cu nasul cârn coborât în pământ și cu pistruii înroșiți, ascultă ce i se spune. Vinny vorbește cu un oarecare efort:

— Va fi ca și cum tata ar fi plecat din oraș. Vom putea vorbi la telefon, prin computer, ne vom putea scrie, îmi vei putea trimite fotografii și videoclipuri.

— Dar nu vei fi aici.

Un oftat. Mâna tatălui pe obraz.

— Da, ai dreptate. Nu voi fi aici, spune Vinny. Asta va fi partea cea mai dificilă.

Un moment de tăcere, apoi Vinny continuă:

— Dar tata nu are de ales. Cum altfel aș mai putea să te văd crescând dacă nu aleg soluția aceasta? Știi despre ce este vorba? E un lucru incredibil, aproape miraculos. Creierul omenesc conține toate informațiile care, de fapt, sunt ceea ce suntem. Și aceste informații pot fi transferate pe un soi de robot, un suport cibernetic, care se numește modul *SAW*. Iar acest modul se poate conecta la rețeaua de televiziune, poate să acceseze internetul, să caute în bazele de date, să vadă prin camerele care filmează la intersecțiile orașului, practic, mintea omenească poate vedea, de dincolo de moarte, tot ceea ce ar fi văzut dacă ar fi fost de față. Am auzit la televizor oameni vorbind de *dincolo* și par a fi foarte fericiți.

Robert se uită la tatăl lui. Întreabă:

— Atunci, nu mai există moarte?

— Într-un fel, poți spune asta.

— Dar oamenii care suferă un accident de mașină?

— Dacă mor în accidentul acela, nu mai pot fi salvați.

— Dar marinarii care se înecă pe mare?

— Nici ei nu mai pot scăpa.

— Dar cei care sunt curentați atunci când lucrează la rețeaua electrică?

— Dacă este curent foarte puternic, pot muri din asta. Pot muri pe bune.

Robert spune:

— Atunci e mai bine că tu alegi să faci operația aceasta acum.

— Da, cred că e mai bine. Pentru că am să te pot vedea când vei avea optsprezece ani, am să te pot vedea când o să ai treizeci de ani și când o să ai copii. O să mă poți lua cu tine într-o cameră portabilă video, pot să văd ce vezi tu, pot să aud ce auzi tu. Am să pot fi cu tine, în buzunarul tău, dacă vrei asta.

— Ar fi frumos.

— Vezi? Asta e chiar mai bine. Acum, nu mă poți lua așa cum sunt.

Robert zâmbește.

— O să putem juca șah.

— Da, e adevărat.

— Dar n-o să mai putem juca tenis. Nici baseball.

— Dar vom juca tenis și toate celelalte jocuri pe consola electronică, nu va fi o problemă. Nu mai ai nevoie de niciun alt prieten. Cu mine te vei putea juca oricând, voi fi acolo pentru tine. Nu va trebui să merg la muncă, ci voi avea timp să stau cu tine. O să am tot timpul din lume.

Robert își așază fruntea pe gâtul lui. Stau îmbrățișați, pe covor.

— Parcă e mai bine ca înainte, adică atunci când se murea.

— Nu-i așa? zice Vincent. Dacă te gândești puțin, nu e deloc rău. Minunile astea tehnologice au apărut la timp. Ne-au salvat. Cel puțin pe mine mă vor salva.

*

Vinny o ține în brațe, Elsa s-a cuibărit lângă el.

— Și uite așa trece încă o zi mizerabilă. Tratamentul acesta medical, după ce că îți ia mințile, te mai face și să te simți oribil. Și mai e și morfina. Știi cum te simți? La ora asta parcă nu mai am creier. Parcă am o piatră în viscere.

Ea îl strânge în brațe. Vincent continuă:

— Am avut o discuție cu Robert în seara asta.

Elsa îl privește:

— A înțeles?

— Da, sunt sigur că a înțeles că sunt niște avantaje. Tata nu va mai fi acasă, în dormitor, dar va fi undeva, într-un depozit al administrației, printre alte circuite cibernetice similare. Administrația știe ce face, salvează cetățenii americani, se îngrijește ca sufletele lor să nu se ducă în neantul cel fără de urmă. Cum să nu înțeleagă copilul una ca asta?

Elsa face un gest ca și cum s-ar fi obișnuit cu astfel de cuvinte.

— Ce rece sună ceea ce spui.

— Cum ar putea să sune altfel? Acum te țin în brațe. În câteva zile nu voi mai putea să fac asta. Aș fi preferat să fiu aici pentru câteva luni în plus. Dar știi ce se spune: cu acest tip de cancer nu există câteva luni în plus. O mizerie de situație. La treizeci și nouă de ani mi se oferă o alternativă indecentă. Cum naiba am ajuns aici? Nu știu, pentru că nu a fost alegerea mea. Nu am ales eu asta. Singurul lucru pe care l-am ales eu a fost să nu pierd întregul război, ci să salvez ce se mai poate

salva. Rudimentele mele de intelect.

— Știu că ești frământat. Știu și te înțeleg. Nu știu însă cum aș putea să-ți arăt cât de mult sunt alături de tine.

— Ai făcut-o deja. Ai fost alături de mine în perioada asta. Nu e puțin lucru.

— Mă bucur că am prins câteva vacanțe minunate împreună.

— Am prins o poveste de dragoste minunată împreună, șoptește Vincent.

Un moment de liniște. Apoi ea spune:

— De ce nu poate dura îmbrățișarea asta pentru totdeauna?

— Va fi pentru totdeauna, pentru că peste trei sau patru decenii, când vei fi bătrână, vei veni pe un modul *SAW* și tu, și ne vom conecta și vom fi împreună pentru totdeauna. Până ne vor cădea piesele componente.

Ea râde.

— Ai dreptate, spuse Vinny. Povestea asta o să aibă un final fericit.

*

Încăperea nu arată ca o cameră de spital, ci mai degrabă ca o cameră de hotel. Singura diferență e patul, unul dintre acele paturi mobile care poate fi deplasat cu ajutorul pupitrului de comandă. Într-un colț al camerei, suspendat de tavan, televizorul. La capul patului, un computer. Pe partea cealaltă, o vază cu flori artificiale și, sub ea, un pahar cu suc de portocale.

Elsa îl ține de mână. Asistenta închide ușa rezervei. Spune:

— Notarul a sosit. Suntem gata să facem toate formalitățile.

Elsa se întoarce spre asistentă:

— Un notar? Ce treabă are notarul aici?

— E o cerință a legii. Având în vedere natura procedurii, trebuie consemnat că pacientul e pe deplin responsabil și că înțelege ce se va întâmpla. Dacă procedura nu e urmată conform legii, Agenția poate fi făcută responsabilă.

— O să mă întrebe dacă am luat calmante? întreabă Vinny cu un zâmbet amar.

— Nu, pentru că se atașează la documente și fișa medicală, care conține medicamentația curentă. Practic, se declară în fața legii ce fel de medicamente s-au administrat. Dar nu vă îngrijorați. Sunt doar două semnături. Legea e concepută în așa fel încât efortul de a trece prin hârtii să fie minim în astfel de momente…

— Poate trebuia să o facem mai devreme, spune Elsa.

Îl vede încruntându-se. Asistenta spune:

— Nu, trebuie făcută acum. Hârtia trebuie semnată azi, înaintea

procedurii, înainte ca anestezistul să înceapă să lucreze.

Apoi, ca și cum ar fi stânjenită de ceva:

— Din punct de vedere legal, abia după ce s-a semnat acea hârtie putem interveni intravenos cu anestezia. Nu putem face nimic până ce acordul nu e semnat în ziua respectivă.

Vinny întreabă:

— Vi se întâmplă deseori ca cineva să se răzgândească în ultima clipă?

Asistenta spune:

— Da, se întâmplă, dar rareori. Mie mi s-a întâmplat o singură dată.

— Vincent, la ce te referi? spune Elsa.

— Am vrut să știu dacă înaintea condamnării la moarte există ezitări. E normal să întreb asta.

— Asta nu e o condamnare la moarte. E o soluție, spune Elsa.

Vinny dă din cap, ca și cum ar aproba:

— Da, firește. Dar dacă nu aș fi disperat, crezi că aș recurge la așa ceva?

Asistenta spune:

— De fapt, sunt oameni care se bucură. Abia așteaptă. Mie mi se pare întrucâtva ciudat. Sunt oameni care așteaptă cu interes acea lume de pe modulele *SAW*. Își construiesc niște așteptări și vin la clinică cu inima plină de entuziasm. Am văzut și asta.

Vinny întinde mâna după paharul cu suc de portocale. Spune:

— Nu vei auzi asta de la mine. Am venit aici de nevoie. Dacă nu aș face asta, știu că în câteva luni aș fi nimic.

Soarbe din pahar, apoi îl așază din nou pe măsuță.

— Sunt aici pentru că vreau să evit acest nimic. Nu mă tem de demoni care mă vor tortura în iad, ci mă tem de ideea de nimic, de ideea că ar putea să existe acest nimic. Se spune că suntem datori cu o moarte și ideea asta ne repugnă. Iar revolta noastră față de această repulsie ne motivează să ne încredințăm tehnologiei. Chiar dacă trecem printr-o suferință teribilă, moartea nu ne apare ca o eliberare, ci ca un obstacol pe care, dacă am putea, l-am evita. Și vrem să-l evităm. Suntem în stare să facem orice pentru a-l ocoli. Și uite așa s-au născut modulele *SAW*. Eu am ajuns aici dintr-un motiv foarte precis. Mi l-a spus medicul meu de mai multe ori, tratamentul pacienților cu acest tip de cancer cu chimioterapie intensivă nu induce remisiuni citogenetice persistente. Pe scurt, nu există altă cale.

Asistenta nu răspunde nimic. Elsa stă nemișcată pe scaun, lângă pat. Pare sculptată în piatră.

— Bună ziua, se auzi vocea unui bărbat tocmai intrat în încăpere. Sunt Noel, notarul dumneavoastră. Am să vă prezint pachetul de documente.

— Nu vă voi face greutăți, spune Vinny. Nu mă interesează precauțiunile legale pe care și le-a luat Agenția. Probabil scrie acolo că dacă procedura eșuează,

Elsa nu poate să-i dea în judecată. Dracu‘ să-i ia, hai să semnăm.

— Dacă doriți, vă pot explica. Sunt la dispoziția dumneavoastră.

— Prostii. În afară de prima pagină, mai am de semnat undeva?

— Da, în alte patru locuri.

— Parcă trebuia să fie numai două.

Noel se uită la Vincent cu oarecare mirare.

— Pot vedea actul dumneavoastră de identitate? Trebuie să notez seria pe formular. Și trebuie apoi să autentific semnătura.

— Elsa, te rog dă-i domnului Noel actele mele.

Elsa desface poșeta și îi întinde documentul. Noel trece cu un gest grăbit cartela de plastic prin scanerul portabil și notează cifrele pe formular. Verifică semnăturile lui Vinny. Apoi spune:

— Suntem în regulă de acum. Totul e OK din punct de vedere legal.

— Gata de conservare, spuse Vinny. Sper că partea asta va fi mai plăcută decât chimioterapia.

— Mult succes, spuse Noel.

— Revin imediat, spune asistenta.

Ies amândoi din încăpere. Elsa se întoarce către patul pe care Vinny stătea cu privirea pierdută. Apoi se apleacă spre el și îl îmbrățișează. Îi șoptește la ureche:

— Te iubesc.

— Nu e cazul să plângi, spune el. Ținem legătura, nu-i așa?

Ea îl strânge în brațe.

— E un sentiment groaznic. Nu-mi vine să cred. Nu știu dacă să mă bucur sau să plâng. Inima mi-e împărțită. Te iubesc și nu-mi vine să cred că trecem prin asta.

Începe să plângă. Încearcă să se rețină și spune:

— Disperarea s-a amestecat cu alinarea că nu vei dispărea în acel întuneric de unde nimic nu se mai întoarce. Am emoții și mi-e frică mai mult decât dacă ar fi vorba despre mine. Poate și unde știu că ai suferit așa de mult.

— E bine, spune Vinny. Șterge-ți lacrimile. Vom fi împreună pentru totdeauna.

Se îmbrățișează din nou. Vincent spune:

— Avem un copil minunat. Seamănă cu tine.

— Ba cu tine, spune ea.

Pe coridor se aud pașii asistentei. Vine însoțită de cineva.

3
Acolo

La început a fost Cuvântul, și Cuvântul s-a ivit din întuneric, ca și cum aș fi simțit atingerea, dar nu era atingere, ca și cum aș fi simțit căldura, dar nu era căldură

m-am uitat în jur, dar nu mai era vedere, lumina se simțea, dar nu se vedea

știam că sunt, dar nu mai erau lucrurile din jurul meu, ca și cum încă eram, dar nu-mi puteam simți trupul, ca și cum aș fi pierdut trupul, deși aveam percepția lui, deși mă pregăteam să simt durerea, atingerea, pulsul

au existat câteva clipe când nu am simțit timpul, era suspendat, încetinit, cabrat și apoi lăsat liber, într-un altfel de ritm decât tic-tac tic-tac

apoi a fost ca și cum aș fi vrut să deschid ochii, să deschid ochii

și s-a văzut ca un fel de ecran, sau ca un fel de masă așezată în fața mea și pe care puteam atinge obiectele, ca și cum mâinile mi-ar fi fost ochii minții și cu ele aș fi putut muta obiecte care au formă, greutate, contur, asperități, sunt tangibile și precis acolo

pe acel ecran mi-am căutat chipul, identitatea, ceea ce eram, ceea ce devenisem, și am încercat să mă conectez la ceva dar nu am știut ce este, era ca un computer după al cărui număr de serie te uiți și pe care nu-l găsești nicăieri, și am vrut să spun *numele meu este Vincent,* dar nu am avut voce, nici interlocutor, cui să spui când ești încuiat într-o celulă solitară?

apoi numele a apărut în dreapta ecranului: *Vincent, welcome,* așadar eram acolo, eram undeva înăuntru, și nu mai puteam ieși, nu mai exista ieșire, dar exista privirea

deodată am avut sentimentul *că sunt întreg, că nu-mi lipsește nimic, că nu a fost nimic uitat în urmă, lăsat pe dinafară sau omis,* că acesta sunt eu, Vinny, aici sunt, mă regăsesc în întregime, nu-mi pasă dacă unii spun că ar fi numai o iluzie electromagnetică, sau dacă alții spun că e un păcat al sufletului, nu-mi pasă chiar de nimic, pentru că acum știu că voi trăi aici vreme de cel puțin opt sute de mii de ani, voi fi aici când multe lucruri se vor întâmpla, voi fi aici la sfârșitul lumii, de parcă aș avea un loc în lojă la un spectacol senzațional

nu am sentimentul că mi-am pierdut trupul, sau că trupul meu și-a pierdut intelectul, sau sufletul, sau cum l-or fi numind ei, nu am acel sentiment de despărțire, de amputare, de fragmentare, pentru simplul motiv că iluzia e atât de desăvârșită încât iată, o pot spune din interior, e un miracol al tehnologiei, asta e chiar realitatea, asta chiar există, și asta e tot, nu-mi mai trebuie nimic

*

Un mesaj pe prompter: IDENTIFICARE. TEST. VINCENT CARSLEY. Dacă recepționezi acest mesaj accesează documentul acesta.

— Da, sunt aici.

Dacă recepționezi acest mesaj, accesează documentul acesta.

— Nu m-ați auzit? Sunt aici.

Dacă recepționezi acest mesaj, accesează documentul acesta.

— Dar ce se întâmplă? De ce nu mă auziți?

De parcă vocea ar răsuna în gol în interiorul unei celule goale.

Apasă a patra oară. Așa se apasă, nu-i așa?

Am recepționat confirmarea ta.

— Of. Mi se făcuse frică. Nu am fost sigur dacă merge.

Totul e în regulă. În prezent rulăm câteva teste de rutină. Suntem în măsură să confirmăm că modulul *Spring After Winter* numărul *0234-8901-3057-3495-2390* este perfect funcțional. Nivelul de conectivitate este 100%. Nivelul de funcționalitate 100%. Nu sunt probleme de operare. Rulăm în prezent testele automate ale sistemului.

— Cu cine stau de vorbă?

Acesta este sistemul de operare al modulului. Te voi ghida la fiecare pas. Vom realiza împreună activarea și înregistrarea.

— Ce este lumina aceasta albastră?

Aici este centrala de operare. De aici va porni procesul de activare și înregistrare.

— Văd o lumină frumoasă. Văd dincolo, în depărtare, întunericul. Văd toate aceste lucruri așezate în mod logic și cursiv aici. Văd mai multe obiecte pe care le-aș putea deschide. Par a fi situate la îndemână, atât de aproape, dar nu știu ce sunt. Nu am nevoie de mână ca să le deschid. Le pot deschide, e suficient să vreau și ele se deschid. Am acces. Nu am mai fost în încăperea aceasta. Nu am mai văzut vreodată aceste obiecte. Nu știu ce sunt aceste reprezentări.

Testul este încheiat. Sistemul de operare este funcțional 100%. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul text, intră aici. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul voce, intră aici. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul imagine, intră aici. Dacă vrei să accesezi baza de date muzicală, intră aici.

Pentru celelalte baze de date, aici.

— Da, mulțumesc. Le văd, sunt acolo. Se poate intra imediat. E ca și cum mi-aș aminti ce ușor se accesează. O să am nevoie de timp să le învăț, dar nu e mare lucru. Chiar că nu e mare lucru.

Aici.

*

știu foarte bine ce se întâmplă: rămâi singur, cu toate capacitățile tale intacte, și începi să vezi

gândurile îngheață undeva, și asta înlocuiește moartea, sau ceea ce ar fi trebuit să fie anihilarea completă, dacă poți spune așa, și apoi te trezești *aici*, unde descoperi cu oarecare surprindere că poți în continuare vedea, auzi, că amintirile ți-au rămas intacte, că știi ce se întâmplă cu tine, deși nu te mai furnică degetele, cu acea plăcută amorțeală care, pe vremuri, îți amintea că ai trup

asta nu mai e

s-a dus

dar e în schimb această forță neașteptată, puterea de a te concentra și de a vedea sintetic lucrurile, ca și cum toată capacitatea intelectului tău s-ar restrânge într-un singur punct și ai putea să te lași cu toată această uriașă forță în direcția unui singur gând, ca o trezire într-o dimineață perfectă după o noapte în care te-ai odihnit

iată ceea ce au obținut

această stare de lucruri pentru totdeauna

fără pauze, fără somn, fără uitare, o continuă stare alertă, o perpetuă luciditate paradisiacă, o intensitate a gândirii pe care, în viața reală, nu îți amintești să fi avut-o

o dimineață de opt sute de mii de ani

și nu e o iluzie

*

se făcea că răsare din valurile oceanului o insulă nelocuită

un colț de paradis pe care te afli singur

unde nu-ți va fi niciodată foame sau sete, unde nu există oboseală, nu ai nevoie de nimic și unde totul pare întârziat, ieșit din timp, fără ca asta să fie grav, fără ca nimeni să-ți reproșeze ceva pentru asta

și simți că fiecare dintre clipele acestea sunt extensii ale unor clipe de altădată, că fiecare minut e câștigat, un minut victorios

privești insula de undeva de deasupra, dintr-o stare de levitație vecină cu

imaterialitatea, dincolo de reprezentări și atingeri

vezi în apropiere un pâlc de palmieri, umbra răcoroasă la marginea mării, nisipul fin, macerat de veacuri de trecere a mării

și îți spui: dintotdeauna mi-am dorit să fiu aici

mi-am dorit să ajung aici

acesta era limanul cel mai fericit spre care m-aș fi putut îndrepta

locul unde nu există dinamică, așteptări, evoluții, concretizări

adică timp în înțelesul uzual al cuvântului

paradisul a fost proiectat într-un ambient ideal unde timp nu este

*

Sunt literele. Pe lângă faptul că poți auzi vocea, într-un mod digital de percepție, poți să vezi și literele. Ca o formă de contact simultan.

— Bună seara, poți citi mesajul acesta pe prompter?

— Da, confirm, aici sunt.

— Cine ești tu? Eu sunt Vincent. Sunt nou *aici*. Nu am mai folosit asta. Acum învăț. E prima oară când folosesc softul de comunicare. Am folosit robotul de căutare. Prima oară. Acum cinci minute. Am scris numele tău. Am venit *aici* de puțin timp. Acum te-am căutat și mi-a dat repede opțiunea de căutare. Am folosit facilitatea de căutare. Nu știu dacă am nimerit bine.

— Numele meu este Raoul.

— Tu ești Raoul Glassel?

— Chiar el.

— Încercam să dau de tine. Te-am găsit.

Un moment de ezitare. Probabil că Raoul înțelege că îl caută cineva care știe foarte bine cine *a fost.* Transmite:

— Mă bucur că m-ai căutat. E plictiseală mare *aici.* Cine ești tu, Vincent? Nu-mi amintesc numele tău.

— Am fost matematician. Am studiat fizica matematică. Am lucrat ca cercetător. Bolnav de cancer. Trei operații. Terapie chimică. Ineficientă. Am venit *aici* la 39 de ani. Acum două ore. Sau mai puțin. Nu știu. Nu am idee. Au rulat primele teste.

— Eu am fost fizician.

— Știu, am citit una dintre cărțile tale, cea despre fizica universului perceptibil, atunci când aveam șaptesprezece ani. Ai fost mereu pentru mine o sursă de inspirație. Cred că din pricina ta am studiat fizica universului. Mă bucur să te cunosc.

— Am venit aici acum cinci ani.

— Îmi aduc aminte! Știrea a fost publicată în ziare. Cred că s-a anunțat și

la radio. Ce faci acum? Scrii ceva? Abia aştept să citesc. Totul e foarte rapid aici. Scrii ceva?

— Nu. Nu am mai lucrat demult. Aş vrea eu să mai lucrez.

— Dar nu ai aici, Raoul, tot timpul din lume?

— Ba da. Dar parcă nu mă pot aduna. Parcă îmi e mintea înceţoşată. Parcă mi-e greu să mă concentrez. Aş vrea să mă odihnesc, de s-ar putea. Asta aş vrea. Doar că nu mai ştiu de ce aş lucra.

— Modulul tău e în regulă? Oare e vreo defecţiune?

— Nu, Vincent, am rulat toate testele. Modulul e OK. Nu modulul ar fi problema.

— Şi atunci?

— E ceva de aici, dinăuntru. Eu.

— Cred că nu vrei să sugerezi că intelectul tău, al celui mai celebru fizician al zilelor noastre, ar avea vreo slăbiciune.

— Nu ştiu. Ştiu doar că nu mai pot lucra.

— N-aş vrea să te obosesc. Se poate ca intelectul să obosească dacă nu este localizat pe un suport biologic?

— Nu ştiu. Nu cred că *afară* ştie cineva ceva despre asta.

— Aş vrea să îţi mai scriu, se poate?

— Sigur. Cu plăcere.

— N-ai să te deconectezi de exterior?

— Ba da, uneori fac asta. Încerc să mă concentrez.

— Şi atunci cum iau legătura cu tine?

— Îmi laşi un semnal şi te chem eu când pot. La revedere.

Legătura se întrerupe. Brusc.

Deci acesta este robotul de căutare. Butonul e albastru, e un fel de albastru. Conexiunile sunt rapide. Timpul e altfel. De fapt, nu mai există timp, există numai un fel de *acum* cu ramificaţii spre toate timpurile care au trecut pe aici vreodată.

*

Conexiunea. Aşteaptă conexiunea. A învăţat cum să se conecteze. Programul video. Camera de luat vederi. Se află acolo, aşezată la rând, lângă celelalte fişiere, totul e în ordine. Totul e clar. Apoi imaginea ei. Elsa. Elsa este acolo. Vinny apasă cu nerăbdare pe buton. Alege cuvintele. Boxele computerului. La ea se aud cuvinte.

— Eşti la fel de frumoasă.

Gestul ei cunoscut, îşi trece mâna prin păr. S-a aşezat în faţa camerei video. Bluza albastră, colierul cu imitaţii de perle. Aluniţa de pe gât. Zâmbeşte. Pare surprinsă. Parcă nu-i vine să creadă. Vincent spune mai departe:

— Eşti la fel cum mi te aminteam. Amintirea mea de ieri-dimineaţă.

— Vocea ta sună la fel. Asta e chiar incredibil. Le-a reuşit transferul. Şi au reuşit să reproducă şi vocea! Ce mă bucur că funcţionează!

Râde. Vinny se uită la buzele ei. Îşi aminteşte, şi de *aici* îşi aminteşte totul.

— Eu mă bucur că te pot vedea, că te mai pot vedea încă o dată.

— Ştii ceva? Mâine e înmormântarea ta.

Ea pufneşte în râs. O reacţie nervoasă. Vinny răspunde:

— Ştii ceva? Mi-ar plăcea s-o văd.

Un moment de linişte. Parcă i-a îngheţat zâmbetul. Se gândeşte la altceva. Spune:

— O să-l rog pe Robert să ia cu el camera video. Ne conectăm în direct de la crematoriu.

— Sigur. Lucrurile naturale nu sunt ruşinoase. Să vadă şi copilul că tata nu se teme să privească.

— E incredibil ce se întâmplă. Ieri-dimineaţa te-am lăsat la clinică, a durat exact cât au spus, iar acum avem legătura. Douăzeci şi patru de ore.

— Am rătăcit mult prin sistemul de operare, spune Vinny.

Ea se apropie de camera de luat vederi.

— Robert unde e? întreabă Vinny.

— În camera lui, răspunde Elsa. Vrei să-l chem?

— Da, sigur, se aude vocea lui din boxele computerului.

— Robert, vino aici.

O clipă de aşteptare.

— Vino, avem legătura cu tata.

— Legătura cu tata?

E cumva descumpănit, deşi se aştepta. Apoi spune:

— A, da, desigur.

Către cameră, făcând cu mâna:

— Salut! Mă vezi?

— Te văd foarte bine.

— Ce cămaşă am?

— Cea roşie, cu carouri verzi.

Robert zâmbeşte. Apoi întreabă:

— Te-a durut?

— A durut înainte, când a trebuit să trec prin toate operaţiile acelea. Nu doare deloc. E chiar plăcut, pentru că scapi de efectele medicamentelor. Acum mă simt excelent.

Un moment de linişte. Robert priveşte mai departe spre cameră. Vincent continuă:

— Nu mai e niciun fel de durere, totul e neted şi perfect, totul e scufundat

într-o pace de netulburat, în liniște și absența oricărei suferințe, ceea ce pentru mine e o noutate.

— Cum e acolo, tata?

— Luminos și liniștit. Văd înlăuntrul minții mele. În particular, printr-una dintre porți vă văd pe voi, acuma. O viziune de mare acuratețe, ca și cum aș percepe direct cu creierul, pentru că această rețea folosește fibre optice de fidelitate superioară rezoluției ochiului uman. Pe scurt, pot spune că vă văd mai bine decât v-am văzut vreodată.

— Uau, zice Robert, și întinde degetul spre camera video.

Vinny îi vede degetele de aproape. Își aduce aminte că au măsurat în joacă acum câteva luni: ca arie, palma lui Robert era jumătate din palma tatălui. O măsură la timpul trecut.

— Și se aude foarte bine, se aude foarte clar. Parcă pot auzi și sunete pe care înainte nu le auzeam. În schimb, nu pot mirosi. Îmi aduc aminte mirosul de cafea, dar percepția asta nu mai există aici.

Și, ca și cum ar avea nevoie să adauge ceva, spune:

— Situația e ușor diferită.

*

Robert ține în palme camera de luat vederi. E rotundă, de mărimea unei portocale. Ceremonia de la crematoriu nu e un eveniment public și de aceea Elsa a protejat conexiunea, transmisia de pe acea cameră e codificată. Doar Vincent are parola, și acum el s-a conectat.

Pastorul nu a spus nimic interesant. Ceva despre accesul sufletului la glorie eternă. În tot acest timp, Robert a rămas nemișcat. Camera era îndreptată de jos, dinspre mâinile copilului, către fața pastorului. Pastorul privea înainte. Nu era clar dacă pastorul știa că intelectul celui al cărui trup e înmormântat se află acolo și ascultă. Dar putea să bănuiască și singur. Probabil nu a văzut camera. Sau poate nu știa ce e jucăria aceea.

Atunci când coșciugul e ridicat de pe masă, Vinny îi vede partea de jos. Apoi e lăsat pe un mic postament, aproape de nivelul solului. Camera trece pe deasupra coșciugului. Vinny aproape că nu-și mai recunoaște chipul. E foarte palid, livid, exsangvinat, ca și cum cineva i-ar fi tras tot sângele din obraji. Calota craniană a fost repusă în poziție și capul a fost acoperit cu o pânză neagră strânsă în jurul tâmplelor, ceva ce-i dă un aer de pălărie medievală sau de bandană de pirat. Vinny își vede obrajii supți, bărbia căzută înăuntru. Picioarele, rigide, tind să se îndepărteze și au fost fixate cu un suport de plastic. Robert se întoarce către dreapta și imaginea îl urmează. A auzit pe cineva pe hol. Apoi se întoarce din nou spre coșciug. Da, din nou chipul acela care ar fi trebui să-i pară lui Vinny atât de familiar: fostul lui chip. De ce arată așa de diferit?

Capacul cutiei. Se va pune capacul. O ultimă imagine. Prin dreptul camerei trece mâna Elsei. Așa, Elsa e aici, aproape, foarte aproape. Doar că nu poate fi atinsă. E la fel de frumoasă ca ieri, ca întotdeauna. Da, firește că știe cine privește scena, dar nu face niciun gest către cameră. Ca și cum ar vrea să-l lase pe Vinny în pace la propria lui înmormântare.

Cine dintre prieteni au venit? Câțiva amici. Mark e acolo. Jack, partenerul de bowling și de jocuri electronice. El n-ar trebui să fie trist deloc: se pot juca mai departe, dar acum din lumea virtuală, în limanul de dincolo. Nu ar trebui să fie nicio obstrucție tehnologică. Apoi Carl, colegul lui de la laborator, a venit cu soția. Camera nu trece peste chipurile lor, li se văd mâinile. Umărul cuiva. Trebuie să fie Mark. Se mută toți spre dreapta. Fac loc.

Coșciugul e ridicat și așezat pe suportul de metal care va intra în interiorul vetrei crematoriului. Acolo o să ardă trupul. Atunci Elsa îl ia de mână pe Robert. Mâna lui Robert tremură. Deodată, legătura se întrerupe.

Probabil că Robert a scăpat din mână obiectul de dimensiunea unei portocale.

*

Din nou emisiunea asta ciudată. Dezbateri despre lumea de dincolo. Același realizator, Fred, care citește știrea, apoi comentează:

— În seara aceasta vom discuta despre un caz foarte interesant pentru lumea medicală. E vorba despre o naștere neobișnuită. Un copil care s-a născut cu inima în afara pieptului și pentru care nicio intervenție chirurgicală nu e capabilă să rectifice acest defect. Nu avem imagini, pentru că agențiile de presă nu au primit permisiunea familiei de a le prezenta. Echipa de medici care a lucrat la acest caz nu a dorit să participe la realizarea emisiunii noastre. În orice caz, ceea ce știm e faptul că familia a solicitat să aibă loc transferul pe un modul *SAW*. Aceasta este știrea. La ora aceasta, Agenția studiază cererea. Nu știm încă ce se va decide. Faptul însă e foarte curios, din următorul motiv. Dacă ceea ce Agenția transferă pe modul *SAW* este intelectul, atunci trebuie să o spunem: imediat după naștere intelectul copilului nu este suficient de dezvoltat pentru a accede modulul. Nu ar fi nimic de transferat. Nu știm dacă se poate face școală pe *SAW*, și cum ar putea fi înlocuite percepțiile, amintirile din copilărie, istoria personală, interacțiunile cu familia. Ce se poate așadar transfera pe modul *SAW*? O simplă conștiință care nu are amintiri, care nu a învățat să vorbească, pentru care nu avem un teren comun de interacțiune? E o cerere cel puțin ciudată, nu-i așa? În dezbaterea din seara aceasta…

Vinny schimbă canalul. Gata. Destul.

Starea vremii. Harta Americii de Nord, fluxurile de aer cald. Direcția de deplasare a norilor.

Deodată realiză că acest gen de informație este nerelevantă. De ce ar mai fi importantă *acum* starea vremii?

Vinny schimbă din nou canalul.

*

O altă cale de acces, o ieșire printr-unul dintre portalurile sistemului. O conexiune pe care o alegi ca și cum ai merge printr-un coridor lipsit de lumină, unde singura atingere sunt niște litere luminoase situate pe tavan, sau pe podea, depinde cum privești. Le alegi, ca și cum ai apăsa butoanele unui elevator, apoi aștepți câteva clipe. Ca și cum ar fi o reclamă, expresia *Amazonia, ultimul colț virgin al planetei*. Apoi, conexiunea devine activă. Vinny vede. Deodată, de *dincolo*, Vinny poate vedea, și ochii lui recepționează această imagine: un colț de junglă amazoniană, filmat de pe o cameră de luat vederi cu rezoluție excelentă, situată pe un fel de stâlp de emisie radio, la oarecare înălțime deasupra coroanei copacilor. O construcție îndrăzneață, de metal, suspendată pe o mică pantă, deasupra junglei. Nu poate vedea ce se află în spate, probabil că asta e toată colina. Cât se vede, în depărtări, pădurea, un verde intens, primăvăratic, alert. Probabil e vânt, o ușoară înclinare a crengilor arată asta. Apoi, siluetele albastre ale unor păsări care și-au făcut cuiburile în cei doi copaci din față. Frunze alungite, verde-închis, cu umbră deasă. Vinny încearcă să întoarcă imaginea spre cei doi copaci, dar controalele nu îl ascultă. Camera nu e mobilă. E fixă. Nu se poate mai aproape. Asta e tot ce se poate vedea. Deci mai există astfel de colțuri de lume? Iată că da. Unde o fi asta? Nu-și amintește de la școală decât de un singur nume de oraș din junglă: Manaus. O fi departe de acolo? Amazonia e un întreg continent, unde oare e asta? Dar ce mai contează, imaginea e superbă. Vinny rămâne aici câteva clipe. În fond, are tot timpul din lume.

*

de aici se deschide legătura spre camera de luat vederi care dă spre parcul de acasă

afară e primăvară, lumină intensă, tropicală, vânt ușor dinspre ocean, se văd crengile palmierilor mișcându-se ușor

California

ne retragem de la portul de acces, un pas înapoi către serverul central, un scurt moment se vede albastru, apoi apar opțiunile, se poate alege camera de luat vederi care dă spre autostradă, ieșirea de la bulevardul MacArthur, o mare de mașini care grăbesc pe autostrada cu cele șapte benzi pe fiecare sens

nu am mai privit niciodată autostrada din unghiul acesta

e ca și cum ai fi suspendat la treizeci de picioare deasupra autostrăzii

și mașinile trec pe dedesubt cu șaptezeci de mile pe oră

o goană teribilă, fiecare merge undeva, un lucru pe care acum nu-l mai înțeleg foarte bine, pentru că timpul nu mai e o problemă

văzut de aici, din interiorul modulului, am atât de mult timp, încât mi-aș putea permite să stau ore în șir să privesc autostrada, dacă asta aș vrea

firește, nu e nimic interesant de văzut

nu e nimic interesant atunci când timpul tău este infinit

nu vrei să ai timp infinit, ci exact atâta timp cât este nevoie, dar marea dificultate e că atunci când e vorba despre lucruri importante nu știi niciodată ce înseamnă *suficient de mult timp*

importanța lucrurilor depinde de timpul pe care îl ai la dispoziție

pe culoarul din stânga trece un automobil electric de ultimă generație, apoi un convertibil de mare viteză, apoi o mașină de familie cu șase locuri, apoi un Mercedes-Benz adaptabil, apoi un alt automobil electric lesne de recunoscut, din gama General Motors 2035, fabricat în Australia, și toate acestea în goană nebună, la douăzeci de picioare distanță unul de celălalt

oamenii vor să preîntâmpine tragediile, vor să se asigure că accidentele nu au loc, și au ajuns până la îndrăzneala maximă, de unde se străduiesc să anuleze și consecințele mortalității

imaginea autostrăzii e plictisitoare, cel puțin dacă o privești de aici, de sus, din ochiul rece al unei camere de luat vederi de maximă fidelitate

când te aflai acolo, jos, era o plăcere să conduci, să te amesteci în trafic, să te strecori printre toate mașinile acestea, să îți planifici traseul, să ajungi la timp, să câștigi cursa cu timpul

aici — e altfel

imaginile pe care le vezi acum, cu toată goana autostrăzii, par nemișcate, ca o veche fotografie, pentru că timpul e anulat, pentru că te-ai retras din sfera activă a lucrurilor într-un univers descriptiv, care se simte precum un cadru imobil, imperturbabil

imaginile acestea au devenit plăcerea intelectuală a unei minți cu luciditatea împinsă la extrem

închide imaginea

te retragi

din nou ecranul albastru

imobil

încerci să găsești portul de acasă

acasă, computerul casei

conexiunea

cauți conexiunea

și scrii parola, pe care ți-o amintești foarte bine

iată documentele, ai intrat, nici Robert și nici mama lui nu sunt acasă, camera de luat vederi surprinde scările, totul e nemișcat, totul pare a fi părăsit

ești în computerul casei, și de acolo pornești cafetiera, o vezi de la mare distanță, pentru că ceea ce vezi tu vine dinspre camera de luat vederi a computerului, ar mai fi și camera digitală care e în birou, dar pe care nu știi să o pornești de aici, în schimb descoperi printre opțiuni una neașteptata: aspiratorul

poți accesa din computerul casei aspiratorul

îi dai drumul

dacă ai putea râde *aici*, acum ar fi momentul, iată că poți folosi aspiratorul din lumea de dincolo, să nu mai zică nimeni că modulele *SAW* nu își au utilitatea lor

îl auzi duduind, tot prin căștile încorporate în computer, aspiratorul e perfect funcțional, pentru că telecomanda lui e conectată la computerul casei, tu ai făcut asta anul trecut, acum ai uitat de asta, te-ai jucat într-o seară cu acele conexiuni și acum ai uitat

îl deplasezi către birou

îl vezi venind, vertical, cu forma lui stupidă, puțin aplecat pe spate

îl dai înapoi, îl lași să meargă puțin către dreapta, apoi îl împingi către scaun, și de acolo împinge puțin camera de luat vederi de pe masă

e încă în husa ei, dacă ar fi fost scoasă poate ar fi putut fi mutată cu totul

în orice caz, ai descoperit ceva util: că poți vedea, că poți fi prezent, că poți respira în propria ta casă, că poți fi o prezență

dar, firește, știi cum se spune, nimic nu te pregătește pentru *asta*

*

au venit vremuri când trăim mai mult după moarte

decât înainte de ea

*

— Mă vezi de aici? întreabă Robert.

— Da, răspunde vocea electronică a lui Vinny din difuzorul camerei video.

Elsa se află la doi pași în spate.

— Să nu mai scapi încă o dată camera, spune ea.

— Mama! Nu a fost vina mea! spune Robert, pe un ton nesigur.

Razele soarelui trec prin coroanele șirului de palmieri și extind pe terenul de fotbal umbre alungite. La ora aceea a serii, terenul e plin de amatorii de ridicat zmeie. E un vânt plăcut, grație curenților dinspre ocean. Se simt și aici, la zece mile de coastă.

— Țin eu camera, spune Elsa.

Eric se apropie. Are în mână un zmeu de folie de plastic, în formă de șoim.

— Ce ai acolo? întrebă Eric, arătând către camera video.

— E tata, răspunde Robert. Ne privește.

Eric se uită la Robert ca și cum ar fi auzit ceva straniu. Apoi o ia la fugă spre teren, și lasă zmeul pe iarbă. Va încerca să-l ridice, profitând de adierea brizei.

Robert e și el pregătit. Zmeul albastru, în formă de rachetă intergalactică, pe care Vinny i l-a cumpărat vara trecută. Robert se întoarce către camera video pe care Elsa o ține în mână și șoptește:

— Mi-ar fi plăcut să fii aici…

*

Unde era canalul acela? De ce oare a simțit că-i lipsește? Vinny accesează sigla atât de cunoscută. Emisiunea este, firește, la locul ei.

— Bine v-am regăsit la Programul de Seară, spuse Fred, cu veșnicul lui zâmbet. Iată că discuția despre finanțarea programului *Spring After Winter* a ajuns în plenul Senatului și, așa cum era de așteptat, a provocat scântei. Problema cea mai delicată sunt datele pe care Biroul Național de Statistică le-a comunicat astăzi. Se pare că toate costurile aferente menținerii programului *SAW* cresc la o rată mult superioară celei anticipate acum șapte ani, atunci când a fost demarat programul și când primul pachet al legislației a fost aprobat. Propunerea lansată de senatorul de Carolina de Nord, Geoffrey S. Young, a fost pregătirea unui pachet legislativ care să reglementeze dreptul muncii pentru persoanele de pe module. Senatorul Young a argumentat că legislația actuală are lipsuri. Mai precis, s-a spus că trebuie ca cei aflați pe modulele *SAW* să muncească.

Vinny privește și, de-ar avea ochi, ar clipi. La televizor, Fred continuă, pe tonul cu care de obicei își spune glumele:

— Nici în viața de apoi nu te lasă fără să plătești chirie. Practic, pachetul de măsuri legislative Young ar obliga pe cei transferați pe modulele *SAW* să lucreze. În prezent, programul *SAW* este finanțat de la bugetul federal, într-o formula similară securității sociale. Dar senatorul Young a demonstrat că acest program devine prea scump și că, pe termen lung, s-ar putea ajunge la o situație în care, de exemplu, patru sute de milioane de oameni ar trebui să muncească într-o economie competitivă pentru a menține un miliard două sute de milioane de module *SAW.* Așa ceva e absurd. Așa că ne întrebăm: ce ar putea face oamenii de pe module pentru a-și câștiga, vorba vine, dreptul la existență? Îl avem în direct pe domnul Richard Hocking, consilier al primăriei orașului Lincoln, Nebraska. Bună seara, domnule consilier.

— Bună seara! Mă bucur să ne auzim!

— Am să intru direct în miezul problemei! Așadar, ce i-ați pune pe cei de

pe modulele *SAW* să facă?

— Dacă decizia ar fi a mea, aș avea toată încrederea să le încredințez toate actele primăriei. Orașul are nevoie de mână de lucru, și am aprecia ceva ajutor.

— Și cum i-ați plăti? Mai puțin sau mai mult ca pe cei vii?

— Comparabil. S-ar putea să găsim o formulă care să mulțumească pe toată lumea.

— Bine. Să zicem că e așa. Dar dacă mâine unul dintre angajații voștri de pe un modul face o greșeală de pe urma căreia orașul Lincoln are de plătit despăgubiri, ce faceți?

— Ne-am putea asigura împotriva acestui tip de erori.

— Dacă e ceva neacoperit de polița de asigurare, ceva neașteptat?

Fred zâmbește, bucuros că l-a încurcat pe interlocutor.

— Nu știu la ce te referi, Fred, se aude vocea de la capătul celălalt al firului.

— Exact! Nici noi nu știm la ce ne referim! Pentru că nu știm cum am putea pedepsi pe cineva de pe modul, care nu-și face datoria. Un pachet de măsuri legislative trebuie să includă și măsuri de acest fel, însoțite de penalități.

totul s-a cuantificat, gândi Vinny

cu toate senzaționalele câștiguri ale tehnologiei, totul a revenit la meschinăria uzuală în care e scufundată condiția umană, cu întrebarea fundamentală — cine plătește pentru asta

intri într-un joc și totdeauna e prea târziu pentru a fi acolo sau pentru a nu fi acolo

nu știi cum ai ajuns și nu știi cum vei plăti pentru că ai ajuns

emisiunea merge mai departe și tu rămâi cu sentimentul că privind — ești dator

ești dator înainte de a fi cheltuit ceva

dator cu trup și fără trup, cu spirit și fără spirit

activitatea creierului tău nu e gratis

nimic nu e gratis, și cu cât timpul merge spre plus infinit, cu atât e mai scump, chiar și timpul vieții tale se prelungește și trece dincolo de orice costuri suportabile

vrei să discuți economie? — discută asta

— Dar cei de pe module pot să plătească daunele, se auzi vocea lui Richard Hocking.

— Sigur, au tot timpul din lume să plătească, spune Fred, și se auzi cum cei din asistență hohotesc. Dar problema se pune așa: cum îi putem obliga să

plătească?

— Se va găsi o soluție.

— Să îi tăiem de la internet, nu-i așa?

Se aud câteva hohote izolate în studioul de unde se transmite emisiunea.

— Le dăm pedepse în termeni de acces, așa cum în viața reală legiuitorul a inventat un sistem care-l bagă la închisoare pe cel care nu respectă legile. E foarte corect, nu-i așa?

— Nu știu, Fred. Eu sunt specialist în spații verzi și în amenajarea teritoriului, spune dl Hocking.

— Ba da, hai să ne gândim împreună. Ei trebuie să plătească pentru a-și menține programul *SAW.* Dacă nu muncesc, pedepse în termeni de acces. E perfect așa, senatorul Young are dreptate. Și cu asta, ne-am rezolvat toate problemele, nu-i așa? Repunem programul *SAW* pe baze rentabile și va fi solvabil.

timpul nu e liniar, ci capabil de extensie

e vorba despre o axă cu distanțele marcate neomogen

asculți discuția despre costurile locurilor cibernetice de veci și îți dai seama că ceva nu are sens, că s-a mers un pas prea departe, dar că nu mai există cale de întoarcere

ceea ce ai acum

e dincolo de punctul de echilibru

vrei să fii aici pentru că nu poți concepe aneantizarea

ai acceptat soluția asta pentru că altceva mai bun de atât nu există

nici nu-ți mai amintești cum era pe vremea când razele soarelui îți gâdilau nările și te făceau să strănuți

și asta nu era cu mult timp în urmă

Ce plictiseală. În lumea de *aici* nu se întâmplă acele lucruri alerte care în lumea de carne și sânge te aruncă în fiecare zi de la disperare la bucurie, de la furie la îmbrățișări, de la calm la pasiune.

Acum e noapte și tot ce poți face e să te uiți la emisiunile TV. Ce-ar fi cel mai interesant de văzut?

Vinny se întoarce din nou către emisiunile de știri. Mai precis, accesează documentul care deschide emisiunea de actualități de la ora 14:00 a postului public care emite din Seattle, statul Washington. O conexiune întâmplătoare.

— O dezbatere neobișnuită a avut loc astăzi în Senatul Statelor Unite. Discuția a fost lansată de senatorul republican de New York, David O’Calahan,

care a ridicat următoarea problemă: Ce se întâmplă dacă președintele Statelor Unite optează pentru transformarea pe un modul *SAW* câtă vreme mai este încă în funcție? Discuția a intervenit pe marginea analizării prevederilor costurilor de asigurare medicală ale membrilor administrației. Mai precis, eventualele costuri ale transferului unui oficial încă în funcție trebuie suportate de bugetul administrației sau de cel care solicită transformarea? Discuția, chiar dacă abstractă, a ridicat pentru prima oara o problemă de principiu: este posibil ca cineva care a fost declarat în mod legal decedat să ocupe în continuare o funcție? În prezent, persoanele al căror intelect este transferat pe un modul *SAW* sunt în mod oficial declarate decedate. Dar, de fapt, așa cum se știe, aceste persoane continuă să existe, chiar dacă sub forma unor entități abstracte. Care este, așadar, consecința acestei situații pentru cadrul constituțional al Statelor Unite? Astăzi, este așteptată o poziție oficială din partea administrației prezidențiale. Săptămâna trecută, purtătorul de cuvânt al Președinției Statelor Unite, Roy Steele-Olson, a arătat că din punct de vedere legal a venit momentul ca sistemul nostru juridic să admită, alături de persoanele vii și de cele decedate, un al treilea statut, reglementat legal: o persoană al cărei intelect este păstrat pe un modul. Așadar, persoanele de pe modul nu sunt nici vii, nici decedate, ci au un al treilea statut. Un asemenea statut reglementat legal ar putea conduce spre o dezbatere importantă: ce funcții publice pot fi ocupate de persoane din care nu a mai rămas decât intelectul?

— Trecem la altă știre. Dăm legătura Vanessei, în studioul doi, pentru știrile locale.

Un chip plăcut, prezentatoarea e foarte tânără, citește de pe prompter, ochii ei privesc direct în cameră:

— Săptămâna aceasta, directorul firmei Indie Investments Co, al cărei cartier general se află în Newport Beach, California, a trecut prin operația de transformare pe un modul *SAW*. Înainte de această procedură, s-a asigurat că boardul directorilor aprobă faptul că el va conduce firma Indie și după ce se va afla pe modulul *SAW*. Ar fi prima oară când o firmă care administrează un asemenea capital va fi administrată de o persoană care, în termenii clasici, ar fi în mod oficial decedată. Președintele Richardson a optat pentru transformare atunci când a aflat că este bolnav de o maladie incurabilă. Avea 47 de ani și se afla în cel de-al nouălea an de mandat la conducerea firmei Indie Investments, pe care a propulsat-o în anul 2030 în topul primelor zece firme de investiții din California. Având în vedere excelentele lui performanțe economice, majoritatea membrilor boardului au fost bucuroși să se asigure că Indie are toate șansele să repete și în viitor aceste performanțe. Avem aici un fragment de interviu cu unul dintre reprezentanții firmei.

Camera arată acum un bărbat între două vârste, cu ochelari, respirând cu un aer de indefinită încredere. Spune:

— Am votat pentru menținerea lui Bob Richardson în poziția de președinte al boardului pentru că am avut șansa să lucrez cu el și știu cât de temeinice sunt analizele lui, cât de bine cunoaște piața de investiții și cât de puternici suntem atunci când lucrăm împreună.

— Nu toți membrii boardului împărtășesc aceeași părere, continuă Vanessa din studio. Iată, de pildă, opinia lui Ernest Bell, care ne-a declarat ieri:

— Din punct de vedere legal, nu există niciun fundament pentru păstrarea domnului Richardson ca președinte al boardului nostru. În mod oficial, domnul Richardson este decedat. Cred că a venit vremea ca Indie să aibă un nou președinte, și ar fi extraordinar dacă domnul Richardson ar fi interesat să lucreze cu noi în calitate de consultant. E anormal ca o persoană decedată să conducă un fond de investiții. S-a spus aici că nu ar fi corect să se facă o discriminare între cei vii și cei de pe modulele *SAW*. Hai să admitem adevărul: atunci când cineva este pe un modul *SAW*, este decedat, legea o spune foarte clar. Nu mai există cale de întoarcere. Nu e totuna să fii viu și să calculezi ce se petrece cu piața de capital, față de analiza rece din lumea de dincolo, unde percepțiile tale sunt cele ale unui exilat într-o cameră întunecată. Nu e în regulă deloc decizia boardului de a-l menține pe președintele Richardson în funcție. În plus, e o decizie riscantă în contextul pieței competitive pe care operăm noi.

Vanessa continuă din studio:

— Se pare că Indie se îndreaptă către lungi dezbateri în interiorul boardului, dezbateri care au nu doar o interesantă componentă legală, ci și una economică. Ne putem întreba: cât de bun trebuie să fie cineva în meseria lui pentru a fi solicitat să lucreze și din lumea de dincolo?

*

Robert a descoperit cărțile lui J.R.R. Tolkien. Duminica aceasta, în cursul dimineții, a văzut prima dată unul dintre episoadele filmului acela vechi, *Lord of the Rings.* Elsa i-a spus lui Vinny, foarte amuzată, că vreme de mai bine de trei ore nu s-a mișcat de lângă televizor. Apoi a asediat-o cu întrebări. O legendă veche de o sută de ani, asta e povestea cu inelul făurit în adâncurile Muntelui Doom.

Seara, după film, Robert a deschis camera de luat vederi de la el din dormitor și a solicitat conexiunea.

— Tata, ești acolo?

— Sigur, cheamă-mă când ai chef.

Cu oarecare nerăbdare, Robert spuse:

— Ai văzut că elfii din *Lord of the Rings* sunt nemuritori? Chiar dacă trupul lor moare, ei se întrupează în altceva. Se întorc mereu pe pământ.

— Da, e o poveste frumoasă.

— Dar nu au devenit oamenii la fel ca elfii, nemuritori?

Un moment de liniște. Apoi Vinny spuse:

— Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Ba așa este, pentru că modulele *SAW* asta fac. Oamenii devin nemuritori. Nu mai există moarte.

— Robert dragă, ceva tot mai există, pentru că altfel în seara asta aș fi acolo.

— Dar ai plecat și te-ai întors, e ca și cum te-ai fi întrupat, ca și cum te-ai fi materializat în altceva. Precum vrăjitorul Gandalf.

— Asta nu e o poveste, ci o ajustare destul de complicată la o soluție tehnologică pentru care nimic nu ne-a pregătit.

— Dar oamenii au ajuns ca elfii. Ca făpturile nemuritoare care se întorc după ce trec prin moarte ca printr-o poartă.

Vinny nu mai spune nimic. Robert privea spre cameră cu entuziasm, convins că tatăl lui *este* acolo.

*

În fața camerei se vede acum doctorul McMahon. Nu zâmbește, ci verifică butoanele. Nu știe că e privit. Atinge tastatura. Scrie ceva. Nu pare convins că îi funcționează conexiunea.

— Bună seara, Vincent. Alo, se aude?

— Da, bună seara.

— A, excelent. Deci merge. După cum știi, în seara aceasta avem o verificare psihologică. Totul e în regulă?

— O verificare? Încă una?

— Da, întâlnirea noastră de data trecută a fost așa-numita identificare, o cerință formală, prevăzută de lege, pe când aceasta e o verificare medicală. Scrie în documentul cu programarea. Acolo ai toate detaliile despre viitoarele tale întâlniri medicale. Dacă accesezi documentul, vei vedea că sunt însemnate vizitele medicale periodice.

— O să ne vedem des?

— Da, cel puțin o dată pe lună în primele trei luni. După aceea, ne mai vedem dacă soliciți tu o consultație sau dacă eu consider că e nevoie să mai discutăm.

— OK. Nu mă așteptam la asta. E bine așa.

Doctorul privește spre cameră.

— Nu îți mai aduci aminte discuțiile care au precedat transformarea? Sunt sigur că aceste lucruri se menționează la instructaj.

— Sincer să fiu, am plecat cam grăbit de la voi. Mai ții minte? Tocmai când venise vremea să mi se citească drepturile. Pentru mine instructajul a fost sumar…

— Da, ai dreptate, fiecare situație este diferită.

Un moment de liniște, după care medicul își ridică privirea de pe hârtii și se uită din nou spre cameră. Spune:

— Firește, e vorba de o perioadă de adaptare, o perioadă de reașezare a scopurilor și a obiectivelor. Nu am nicio îndoială că vom trece toți prin asta… Iată ce aș dori să discutăm astăzi… Te rog, povestește-mi ce ai dori să faci cu timpul tău *aici*, pe modulul *SAW*.

— Sunt în vacanță, doctore, nu am niciun plan.

— Bine… Dar, te rog, spune-mi, ce îți place să faci în vacanță?

— Aș vrea să petrec mult timp cu familia mea, să discutăm când se întorc acasă, să facem excursii… Așa erau vacanțele de altădată…

— Nu plănuiești să mai lucrezi?

— În niciun caz. Asta e o vacanță diferită și definitivă.

— Aici, în dosarul tău, scrie că ai fost cercetător. Ce anume trebuia să faci?

— Da, descrierea formală a locului meu de muncă nu e cea mai bună reprezentare a ceea ce am făcut. Se numește „cercetător“, dar munca mea adevărată era aceea de a citi, de a sintetiza, de a oferi informație complementară proiectelor majore care se aflau în curs de elaborare. Făceam parte dintr-o echipă multidisciplinară, eu eram unul dintre teoreticieni. Trebuia să urmăresc dezvoltările din domeniul fizicii matematice, a relativității generale și a cosmologiei cuantice, precum și din domeniile conexe studiului materiei condensate. Aceasta era aria mea de specialitate. Aveam de prezentat câte un raport săptămânal la întrunirile laboratorului nostru. Participam la seminar și prezentam materiale. Muncă de cercetare brută. Lucram pentru un laborator care procesa date științifice sub contract. Noi aveam contract cu agențiile naționale medicale și farmaceutice, precum și cu *NASA*. De când am părăsit universitatea, am lucrat opt ani pentru ei. E o muncă dură, e salahoria din spatele cercetării. Lucrezi din greu ca să traduci tot ceea ce se obține în plan teoretic, ca să transformi datele teoretice în viitoare invenții. Și chiar contribui cu ceva, faci parte dintr-o echipă care duce proiecte dificile la bun sfârșit.

Ca și cum ar vrea să ispitească, doctorul întreabă:

— Și nu ți-ar face plăcere să lucrezi din nou? Ceva legat de fizica matematică?

— Nu, în niciun caz.

— De ce?

— M-am săturat. M-am uzat. Mă cam săturasem să fac asta. Cred că venise momentul să mă opresc.

— De ce spui asta? Ce-ai fi făcut?

— E o tradiție. Mulți dintre laboranți se retrag atunci când se apropie de

patruzeci de ani și merg să predea, unii la colegiu, alții la liceu, fiecare cum își dorește. Rareori oamenii ies la pensie dintr-o astfel de muncă. Cercetătorii simt nevoia să se oprească. Nu poți alerga probe de sprint până la adânci bătrânețe. E bine la catedră, seamănă cu ceea ce făceai in cercetare, dar e mai puțin intens. Unii merg să lucreze în industrie. Companiile de aviație angajează oameni ca noi. Neîndoielnic, m-aș fi oprit din ritmul acela intens.

Medicul privește spre cameră cu ochii măriți, ca și cum ar fi uimit. Întreabă:

— Mie mi se pare un domeniu fascinant.

— Este, dar problemele mele nu sunt legate de această specialitate. Deși am câteva observații în ceea ce privește unele dezvoltări actuale. Ceea ce am simțit eu e că era prea intens. Știi de ce au apărut asemenea locuri de muncă? Adică cercetători care completează echipe multidisciplinare, care lucrează sub contract cu marile agenții? Pentru că volumul de informație științifică produs azi e enorm. Și atunci companiile serioase, agențiile guvernamentale, institutele de cercetare, industria de apărare angajează oameni care nu fac nimic altceva decât să trieze informația științifică și să o adapteze creativ proiectelor în curs. Laboranții aceștia sunt plătiți să înțeleagă informația, sunt gata să o explice, să o traducă, să o transforme, să o adapteze pentru a sluji problemelor la care se lucrează.

— Și asta e foarte interesant. Sunt sigur că laboratorul tău ar fi încântat dacă le-ai propune să faci acum același lucru pentru ei. Mă gândesc că nu e ușor să formezi un specialist ca tine. Atâția ani de experiență, ani în care te-ai familiarizat cu atâtea proiecte…

Clatină din cap, ca și cum n-ar fi de acord cu Vincent.

— Nici vorbă, doctore. Nu mai vreau să citesc nimic despre asta. Vreau să fiu liber și să nu am program. Știi ce înseamnă să încerci să decriptezi o lucrare de cercetare cu termen limită de două sau trei zile?

— Să știi că te înțeleg. Și eu am o agendă extrem de încărcată. Așa că îmi dau seama…

— Și nu te gândești că va veni o zi când te vei opri și vei încerca să-ți tragi respirația?

Un moment de ezitare. Apoi răspunsul:

— Ba da. Mă gândesc la asta.

— Uite, eu am ajuns aici. Nu mai vreau să mai aud de fizică matematică, de ecuațiile fizicii matematice pe spații semiriemanniene, de nimic de acest fel. M-am săturat. M-am oprit. Și, cum îți ziceam, m-aș fi oprit și în viața reală, pentru că a fost prea mult. O prea lungă bătălie. Iar la capăt, boala prin care am trecut, a fost o experiență oribilă. Și nu știu către ce alergam.

Doctorul își împreunează strâns palmele ca și cum ar vrea să spună că se află în fața unui caz încheiat.

— Da, ai dreptate. Dar spune-mi, muzică asculți?

— Da, cât se poate de mult.

— Acum, pe fundal, ai muzică?

— Nu, nu am. E voie?

— Am pacienți care fac asta.

— Da, dar n-ar fi nepoliticos să vin la consultație ascultând muzică?

Doctorul zâmbește:

— La ce maniere sunt azi… Asta ar fi nimic.

— Cum așa?

— Am și pacienți care îmi taie legătura.

Vinny nu răspunde nimic. Doctorul continuă, zâmbind amar:

— E ca și cum aș bate la ușa lor ca să văd dacă e vreo problemă și dacă pot să-i ajut, iar ei mi-ar trânti ușa în nas. Dar tu nu ai face asta.

— Firește că nu.

— Bine, te rog frumos, hai să facem așa. Dacă ai vreo problemă, vreo întrebare, vreo neliniște, de orice natură, tehnică sau psihologică, te rog reține numerele acestea. Mă poți chema la orice oră. Răspund aproape imediat. Firește, nu în orele în care dorm. Dar dimineața, înainte de cafea, am timp să răspund la trei–patru întrebări. Lucrez continuu. Chiar și atunci când mă pregătesc să intru în emisie la televiziune, țin toate punțile de comunicare deschise cu pacienții mei.

— Doctore, și tu ai o viață cum aveam eu pe vremuri. Intensă, prea intensă.

— Da, dar îmi place ce fac.

— Bine, îți promit că ținem legătura. Dacă vrei, pot să te învăț eu cum să încetinești timpul.

— Te cred! Sunt sigur că m-ai putea învăța.

Doctorul spune:

— Îmi place cum comunicăm. Ai multe șanse să reușești o adaptare foarte frumoasă pe modul. M-aș bucura să fie așa.

Închide dosarul, cu un aer mulțumit.

*

Vinny începe din nou să schimbe canalele de televiziune. Trece repede peste imaginile câtorva care nu-i spun nimic. Până când ajunge din nou la o emisiune de știri, de data aceasta un punct de vedere diferit, buletinul de seară de la BBC, Londra. Un prezentator între două vârste, cu cămașă pepit și mustață tunsă scurt, citește notele de pe ecranul aflat pe masă, în fața lui. Are un aer artificial, parcă demodat, din anii douăzeci.

— Pana de natură electromagnetică de ieri din Suedia a tras un semnal de

alarmă pentru toți cei interesați în securitatea facilităților unde sunt păstrate modulele de tip *SAW*. Centrul de lângă Stokholm a suferit ieri-seară o descărcare de natură electromagnetică venită, după cum a declarat un oficial al administrației suedeze, din interiorul sistemului. Pe scurt, o furtună electromagnetică de afară a indus o furtună înăuntru. Uriașa instalație, care era concepută pentru a găzdui milioane de module *SAW* din cadrul programului european similar celui nord-american, a fost pe marginea colapsului. Suedia era considerată până ieri drept cea mai sigură locație pentru stocarea modulelor. De ieri, am învățat cu toții o lecție tristă: nu e așa. În fond, ce s-a întâmplat? Iată declarația oficială.

Pe ecran se află acum un oficial îmbrăcat într-un pardesiu de culoare închisă, înconjurat de jurnaliști care își acoperă reportofoanele și camerele de luat vederi cu umbrele. E o mare de umbrele sub o ploaie cu picături mărunte, înghesuială, bodyguarzi și oameni cu chipuri îngrijorate. Bărbatul spune:

— Din nefericire, în urma accidentului de ieri, putem confirma că datele de pe două mii de module au fost pierdute în mod irecuperabil. E o tragedie de mari proporții.

— Ce măsuri veți lua ca o astfel de tragedie să nu se mai repete?

— Adevărul e că noi am crezut până acum că sistemul nostru de protecție ne asigură împotriva descărcărilor de energie. Am luat în calcul asemenea lucruri și ne considerăm protejați, dar se pare că administrația noastră a greșit. A fost o eroare monumentală, pentru care suntem pregătiți să ne cerem scuze public și să acceptăm consecințele legale. Nu ne-am imaginat că am putea să ne confruntăm cu o descărcare electrică de zece ori mai mare decât cea mai pesimistă dintre previziunile noastre. Din pricina aceasta, un întreg bloc de stocare de date a fost ars. Pierderea a fost imediată și ireversibilă. Întregul accident a durat sub două zecimi de secundă. Plănuim să concepem un nou sistem de protecție care să fie mult mai puternic și mai bine izolat. Nu ne putem permite să ne jucăm cu așa ceva.

Un alt ziarist întreabă:

— Cu ce anume din viața reală ați putea compara acest accident?

Oficialul se întoarce către el. Picăturile de ploaie îi curg pe față. E nedumerit. Accentul lui în engleză îi transformă frazele în ceva greu inteligibil. Răspunde:

— Ce vrei să spui?

— Cu ce am putea compara în viața reală moartea a două mii de oameni din pricina unei greșeli tehnice?

— Probabil cu prăbușirea unui avion de mare capacitate din pricina unei greșeli tehnologice de concepție. Sau cu naufragiul Titanicului.

— Revenim în studio pentru a transmite alte știri din Londra. Astăzi, Scotland Yard a dat publicității un comunicat de presă prin care se relatează cum echipa de investigatori condusă de detectivul Scott Burnett a reușit să identifice

autorul uneia dintre cele mai ingenioase fraude bancare din istoria băncilor britanice. E vorba despre o deturnare de fonduri realizată de pe un modul *SAW*. Practic, autorul furtului se află pe un modul, ceea ce înseamnă că ne aflăm în fața celei mai mari sume deturnate de o persoană decedată. El a direcționat sumele către contul personal al fostei sale iubite. Cum a fost posibil un asemenea lucru? Iată ce ne-a declarat detectivul Burnett:

— De când lucrez eu pentru Scotland Yard, de aproape două decenii, nu am mai întâlnit un caz atât de inteligent de fraudă. E vorba despre crearea unor conturi fictive care beneficiau de încasarea unor polițe de asigurări. Autorul escrocheriei a izbutit să se conecteze de pe un modul pe serverul unei bănci. A făcut asta rulând continuu un software de decriptare a codurilor, pe care l-a „adăpostit“ în memoria proprie. Practic, și-a folosit mintea omenească susținută de modul ca să spargă coduri. O minte obișnuită nu poate face asta, dar o minte care e susținută de un modul poate, pentru că are timp infinit și o capacitate de calcul sporită. De cât e nevoie? De șapte ani ca să identifice o parolă? Nicio problemă, cineva aflat pe modul dispune de șapte ani, pentru că are o eternitate. Odată aflat pe server, odată aflat în posesia parolei de securitate, nu a fost nicio dificultate să falsifice niște polițe, să le antedateze, să le încarce în sistem și să oblige companiile de asigurări să le achite. O lovitură de geniu.

— Și cum ați reușit să-i dați de urmă, domnule detectiv?

— Serviciul de securitate al companiei de asigurări ne-a semnalat problema. Și am avut nevoie de cei mai buni specialiști pe care i-am putut găsi ca să dăm de urma acestui om. La orice verificare în acte, totul arăta perfect. A fost nevoie de specialiști în cibernetică pentru a putea găsi urma conexiunilor și pentru a proba alterările de acte. A fost dificil.

— Felicitări, domule Burnett!

— Ne aflăm din nou în studiourile BBC, Londra, unde am invitat pentru un scurt dialog pe unul dintre consilierii noștri în chestiuni legale, maestrul Richards-Lewitt. Bună seara, așadar ce părere aveți despre acest caz și despre relatarea pe care tocmai am urmărit-o?

— E, într-adevăr, o mare noutate pentru comunitatea legală. Sincer să fiu, nu cred că ne-am așteptat la asta. Deși, dacă reflectăm puțin, ar fi trebuit să anticipăm astfel de evoluții. Cred că am putea afirma că încălcarea legii e o parte inevitabilă a condiției umane.

— O, asta nu e cam mult spus?

— Nu! Gândiți-vă care sunt cele mai vechi texte scrise: niște reguli, niște legi, pentru că în zorii istoriei, oamenii scriau legi. Nevoia de reguli a fost însoțită imediat de încălcarea lor. Ființa umană face asta. E un fapt inevitabil. Modulele *SAW*, acel program demarat în Statele Unite și extins aproape imediat în Japonia, Europa, India, Australia și în alte națiuni care posedă tehnologia de rigoare, au

extins condiția umană. Dar condiția umană înseamnă, între altele, și încălcarea legii. Omul nu se caracterizează doar prin inteligență, creativitate, capacitate de a învăța, ci și prin instinctul de a-și folosi în mod creativ toate calitățile sale naturale pentru a încălca orice legi sunt în vigoare. Mai devreme sau mai târziu era inevitabil că vor apărea hoți sau criminali de pe modulele *SAW*.

— Cum așa? Cum ar putea o persoană redusă la un ansamblu de circuite integrate aflate într-un perpetuu cadru electromagnetic să comită crime?

— Nu s-a întâmplat încă, dar asta nu înseamnă că nu se poate întâmpla. Firește că se poate.

— Și atunci ce e de făcut?

— Putem să fim siguri că nu avem cum preîntâmpina aceste încălcări ale legii. Ele vor avea loc. Problema e că nu-i clar deloc cum poți pedepsi pe cineva care se află pe un modul *SAW*. Pedeapsa în legislațiile moderne include închisoarea, amenda, în unele cazuri suspendarea anumitor drepturi, ca de pildă suspendarea licenței de conducere sau a celei de pescuit. Dar pentru cineva care este pe un modul *SAW*, ce să suspenzi? Ce închisoare să-i dai?

— Și ce ați recomanda dumneavoastră, în calitate de specialist?

— Aș recomanda tăierea conexiunilor internet și a conectării la sistem. Ideea aceasta câștigă tot mai mult teren. Dar se naște o altă problemă, cea a cuantificării pedepsei. E oare corect să se dea 15 ani pentru crimă? Asta e infim, pentru că dacă un modul poate „trăi“ opt sute de mii de ani, cu posibilitatea teoretică de a permite transferul pe un alt modul pentru alte opt sute de mii de ani, și asta la infinit, ce mai înseamnă oare cincisprezece ani? E ca o adiere de vânt în loc de pedeapsă. Deci, pentru a răspunde întrebării, cred că e crucial să se dea o pedeapsă fermă, probabil o sută de ani de deconectare de la internet pentru o infracțiune de acest ordin. Și să se aibă în vedere și închiderea completă a unui modul, în cazul unei crime grave.

— Asta e ca vechea condamnare la moarte.

— Da, vechea condamnare la moarte.

— Așadar, vă pronunțați pentru?

— Da, dar pentru infracțiuni bine definite.

— Ca de exemplu ce, maestre Richards-Lewitt?

— De la genocid și până la provocarea premeditată a unor catastrofe ecologice.

— Doar nu ne spuneți că ne-am putea aștepta la așa ceva din partea unor oameni a căror minte a fost transferată pe un fel de laptopuri! Doamne ferește! Catastrofe ecologice! Genocid!

— Legiuitorul trebuie să prevadă un sistem complet de măsuri, un sistem în care fiecare infracțiune să-și găsească un cadru legal bine definit. Or, deocamdată nu avem așa ceva.

— Chiar așa, ce se va întâmpla cu infractorul care a pus companiile de asigurări să plătească sute de mii de lire sterline fostei lui iubite?

— Nu știu. O să ajungă la tribunal și judecătorul nu va ști cum să conducă procesul. Pentru că așa ceva este nemaivăzut și nemaiauzit.

— Mulțumim spectatorilor noștri pentru atenție. Dăm legătura în studioul șase, acolo de unde vom transmite știrile sportive, starea vremii și analiza furtunilor electromagnetice, pentru cei dintre dumneavoastră care urmăresc acest subiect.

*

— Hei, Raoul, ești acolo? întreabă Vincent.

Un moment de liniște. Conexiunea a mai fost refuzată o dată, ieri-seară. Raoul e un om ciudat. Acum, însă, a acceptat legătura. Vinny continuă:

— Ai văzut știrile? Ce părere ai?

— Despre ce anume?

— E ceva foarte ciudat. Oriunde schimb canalele pe televizor, văd numai știri despre module *SAW*. Parcă toată lumea ar fi interesată numai de asta.

— E normal, pentru că oamenii au aflat dintr-odată că nu mai există moarte. După ce asta le-a fost teama vreme de veacuri, iată-i deodată preocupați, dacă nu cumva obsedați de-a binelea de tema asta. Era o idee care până mai ieri nu exista deloc. Și acum, deodată, se dezbate peste tot. Nu mai există moarte. Asta deschide noi posibilități și noi perspective. Numai că ei nu au nici cea mai vagă idee cum e aici și, în general, oamenii habar n-au ce ar face dacă dintr-odată li s-ar face cadou eternitatea.

— Ai auzit știrea acela cu tipul care a escrocat niște companii de asigurări și le-a făcut să plătească fostei lui iubite sumele corespunzătoare unor asigurări false?

— Da, cred că am citit știrea. E peste tot.

— Îți dai seama, Raoul?

— Ce să-mi dau seama?

— Un tip are o amantă, o iubită, sau o soție. Relația lor se bazează pe ceva fizic, pe o legătură sexuală, pe ceva care depinde oricum de faptul că persoanele respective s-au întâlnit atunci când au fost împreună. Și acum, una dintre ele nu mai e în viață, dar legătura aceea cândva profundă, care includea și latura sexuală, e suficient de puternică încât să motiveze una dintre persoane să fure pentru cealaltă din viața de apoi. Indiferent dacă fosta iubită îi mai e credincioasă sau nu. El fură pentru ea. Asta e fantastic.

— Și de ce i-ar mai fi credincioasă?

Vinny are un moment de ezitare.

— Cum adică? La ce te referi?

— Fosta iubită nu mai are de ce să-i fie credincioasă, pentru că fostul ei partener de pe modulul *SAW* nu se mai întoarce. Nu știi zicala? Mortul de la groapă nu se mai întoarce, parcă așa era. În schimb mortul insistă să facă rost de bani. Interesantă idee.

Vinny nu mai spune nimic. Raoul reia:

— Să fim realiști. Odată ce legătura sexuală s-a rupt, ruptă rămâne. Nu mai ai ce revigora de pe lumea cealaltă, chiar dacă îi torni milioane în cont. Și chiar așa, la ce ți-ar mai servi? Să o faci fericită făcându-i cadou milioane de la asigurări? Ce-ți iese ție din această întreprindere hazardată? Oameni fără minte. Au transferat pe module și oameni cu minte, și oameni fără minte. Și aflăm cu toții, încetul cu încetul, ce face omenirea cu nemurirea. Omul e o ființă atât de ticăloasă, încât poate perverti orice idee, indiferent cât de nobilă a fost intenția inițială.

Vinny mai citește încă o dată mesajul. Și încă o dată.

— Nu știam că ești așa de sceptic.

— Evidențele ne învață. Te rog nu-mi spune că-ți propui să rămâi naiv și în lumea de dincolo.

— Raoul, poți să spui ce dorești tu, dar să știi… Nu am uitat ce înseamnă dragostea… Am avut o familie minunată.

— Te cred. Dar asta nu înseamnă că poți fi atât de naiv încât să nu vezi că tipul care a furat din lumea de dincolo pentru fosta lui logodnică e un complet idiot.

— Bine, de acord. Crezi că ea i-a cerut asta?

— Și ce dacă i-ar fi cerut? Cu ce era el obligat să dea curs acestei cereri? El e aici, prins într-o lagună de circuite integrate din care nu mai există ieșire și de unde viața nu se mai vede la fel. Viața era interesantă câtă vreme existau exact acele lucruri care, în lumea reală, ne deranjau cel mai mult: digestia, somnul, relațiile dintre oameni, munca, sexul. Când te muți pe modul știi ce devii? Renunți la toate acestea și ajungi la un gen de existență foarte puțin motivant.

— Nu, nu e așa. Pe mine mă bucură să-mi văd copilul crescând.

— Da, de acord. O să-l „vezi“. Asta va dura zece ani. Interesant, nu-i vorba. Și după aceea, ce faci cu restul de eternitate care îți mai rămâne?

— Raoul, serios, nu știu de ce ești așa de frustrat.

— Nu sunt frustrat, ci lucid. Nu știi care e problema?

— Serios, chiar nu am idee.

— Am să-ți spun: nemurirea asta nu arată deloc așa cum credeam eu. Nu am niciun obiectiv, niciun țel personal, nu există niciun premiu în acest joc în care nu se dau premii. Așa ar trebui să gândim… Condiția umană poate fi redusă la reprezentarea sistemului efort-premiu și în momentul în care te-ai mutat în acest paradis de circuite cibernetice nu mai rămâne nimic din ceea ce era acel sistem de

recompense pe care viața reală ți le dădea. Știi ceva? M-ar bucura să-mi demonstrezi că nu am dreptate.

— Nu știu. Nu cred că pot. Trebuie să mă mai gândesc.

— Nu uita, spuse Raoul, că e o diferență de câțiva ani între noi. *Aici*, pe modul. Cinci ani de viață reală diferență pe scala eternității. Peste cinci ani s-ar putea să vezi lucrurile la fel.

— Ciudat e altceva. Au trimis un psihiatru să dialogheze cu mine, să mă verifice dacă sunt în regulă. După prima discuție m-a găsit „insuficient stabilizat“. Asta și-a notat în sistem. Îți dai seama? Probabil am fost prea sarcastic și pentru ei asta o fi fost semn că sunt, cu expresia lui, insuficient stabilizat. Dar stând de vorbă cu tine, descopăr că eu sunt cel care pare mai optimist, deși fiecare dintre cuvintele tale rezonează în mine și îți dau dreptate de fiecare dată. Atunci, ce ar zice psihiatrul acela despre tine? Cum ar crede el că se vede lumea de la tine? Și de ce se vede așa, când tu ai fost unul dintre cei mai profunzi oameni ai timpului nostru?

— Te rog, mă deranjează flateria stridentă.

— Nu, nu e așa, chiar cred asta.

— Crezi ce vrei, dar nu vreau să mi-o spui. Dacă îmi mai menționezi o singură dată, Vincent, ce strălucitor a fost Raoul Glasser cel viu, îți închid conexiunea.

— Bine, îți respect opțiunea. Ceea ce voiam să spun e că treptele prin care ai trecut tu mi se par a fi simptomatice. Nu pentru tine, ci pentru întreaga condiție umană.

— O să descoperi și tu asta pas cu pas. Vei aluneca spre cea mai adâncă disperare și spre cel mai acid cinism. Nu ai nevoie să stai de vorbă cu mine ca să pricepi asta și singur.

— Te cred.

— Nu e vorba de nimic stricat pe modulul meu *SAW*. Nu am nimic și nu am fost depresiv, ca să fi adus cu mine pe modul depresia. Nu sunt influențat de situația politică mondială, oricât de deprimantă ar fi ea, și nu cred că vina e a mea. Asta e situația în cea mai bună dintre lumi, în lumea în care s-au găsit toate leacurile, în afară de cel pentru cancer, și în care s-au rezolvat toate problemele ciberneticii, inclusiv copierea memoriei umane. Ăștia suntem.

— Aveam de gând să mă uit la un meci de baschet. Începe într-un sfert de oră.

— Uită-te.

— Nu, nu mai am chef.

— Serios, uită-te.

— Raoul, ai chef de glume?

*

În decursul nopții, Vinny a accesat una dintre emisiunile de dezbateri televizate de la televiziunea australiană. Discuția avea loc într-unul dintre studiourile din Melbourne. Invitatul părea să fie un fel de psihiatru, care semăna ciudat de mult cu medicul McMahon. Spunea în emisiune:

— Da, aceasta e concluzia studiului meu. Am analizat datele statistice și mi se par relevante. Oricât de tentantă ar fi perspectiva nemuririi, așa cum se vede ea din viața de acum, adevărul e că, discutând cu pacienții noștri transferați pe module *SAW*, am descoperit ceva neașteptat. Că majoritatea spiritelor transformate manifestă anumite tipare pe care le găsim în viața reală numai la persoanele care au simptomele unor boli psihice. Probabil că principalul motiv pentru care se întâmplă asta e faptul că devin frustrați. Viața pe un modul *SAW* e frustrantă. Am descoperit asta statistic. În Australia, acest coeficient e mai bun decât în Uniunea Europeană, doar 82% de suflete se declară frustrate. Și, de aici, apar tot felul de manifestări pe care le întâlnim fie în cazul depresiei clinice, fie în cazul schizofreniei. E ca și cum am descoperi experimental că spiritul uman nu e clădit ca să suporte imortalitatea; la o viață prea lungă, spiritul uman se dezechilibrează. Avem în vedere un dezechilibru profund, până la demență. Nu ne place să descoperim asta. Pentru o clipă am avut sentimentul că am rezolvat problema morții, că nemurirea e la două degete distanță de noi. Și, doar după numai câțiva ani, avem datele statistice în fața noastră. Așa cum v-am spus, iată ce descoperim.

*

— Hei, bătrâne, ce mai faci? Am vrut să văd cum îți merge conexiunea.

Era Carl, vechiul lui coleg de la laborator.

— Minunat, sunt în vacanță. Totul merge conform planului.

Imaginea lui Carl nu e dintre cele mai bune.

— Ce faci, Carl, noi nu aveam în laborator camere de luat vederi de mare fidelitate?

— Firește că nu. Economisim, știi cum e.

— Ce faci, la ce lucrezi acum?

— Mda… Mi-au cerut o sinteză asupra geometriei deformărilor izomonodromice.

— La ce le trebuie un asemenea raport?

— Habar nu am. Vor o sinteză a tot ce s-a lucrat în direcția asta în ultimii zece ani. Știi ceva despre asta?

— Nu am citit mai mult decât definiția. Mă întreb ce aplicații ar putea avea.

Carl ridică din umeri, apoi se apleacă spre cameră, ca și cum ar spune un

secret:

— Călătorii interstelare. Știi, basmele pe care Agenția Spațială le livrează publicului larg.

— Ca să vezi. O să-l trimită ei pe Jack, șeful tău, pe Lună, cu ajutorul unei rachete de mare propulsie.

Carl pufnește în râs. Aveau ei glumele lor, acolo, în laborator.

— Să-mi povestești ce se mai întâmplă, spune Vinny.

— Sigur că îți mai povestesc. Dar mai bine spune-mi, tu nu mai ai chef să lucrezi ceva?

— În niciun caz.

— De ce? Am avea nevoie în laboratorul nostru de cineva atât de experimentat ca tine. Eu, cel puțin, aș avea nevoie de ajutor. Cred că tu te-ai pricepe cel mai bine la tema asta.

— Nu ar avea niciun sens. Nu mai cred în asta.

— În ce anume? În munca noastră din cadrul laboratorului, pentru programul de cercetare?

— Știi în ce nu mai cred? În felul cum geometria varietăților semiriemanniene s-a ramificat în multe subdomenii, unele dintre ele foarte îndepărtate de altele, și cum explozia de informație din ultimele trei decenii a transformat teoria într-un labirint prin care ai nevoie de ghizi ca să te descurci. Teoria e prea alexandrină ca să mai stârnească entuziasmul cuiva ca mine, fascinat mai degrabă de începuturile eroice ale câte unui domeniu decât de lacerările ultime ale teoriei.

Carl rămâne nemișcat. Apoi răspunde, dând din cap ca și cum nu i-ar fi venit să creadă ce aude:

— Nu mi-ai spus niciodată asta.

— N-am avut timp să stăm de vorbă. Adu-ți aminte cum a fost ultimul an.

— Că veni vorba de adus aminte. Mai am zece minute și trebuie să merg la seminar. Trebuie să plec. Nu că mi-ar face plăcere. Știi cum e.

— Ai grijă de tine, spune Vinny.

Carl închise primul conexiunea.

*

— Pe fluxul agențiilor de presă a sosit următoarea știre. Papa Benedict al XVII-lea a spus liderilor universităților catolice, întruniți săptămâna aceasta la Padova, că valorile libertăților academice sunt importante, dar că nimic nu justifică promovarea, de la catedră, a unor puncte de vedere care contravin credinței catolice. Sfântul Părinte a spus că educatorii din cadrul universităților catolice ar trebui să discute toate acele subiecte controversate ale timpurilor noastre, dar ar trebui să pună pe prim-plan valorile Bisericii și ale credinței. Astfel, a spus el,

„educatorii au profunda responsabilitate de a conduce tinerii către adevăr“. E important ca, de fiecare dată, „să reafirmăm semnificativa valoare a libertății academice“, dar acest principiu nu trebuie folosit pentru a prezenta în forurile academice poziții care contravin învățăturilor Bisericii. Astfel de învățături contrazic nu doar credința, ci și misiunea fundamentală a universităților catolice. Benedict a spus, între altele: „Se încearcă azi acreditarea ideii că viziunea catolică asupra lumii contravine rațiunii și progresului tehnologic. Nimic mai fals. Rolul nostru e să explicăm Scripturile, învățăturile Bisericii și dogma credinței, și să arătăm că ele sunt compatibile cu provocările lumii contemporane. Profesorii și administratorii nu trebuie să se ferească de dezbateri, ci trebuie să le abordeze cu luciditate și competență, pentru că Biserica nu are de ce se teme. Pe termen lung, am ferma încredere că viziunea catolică va prevala și își va demonstra soliditatea. Dar asta nu înseamnă că trebuie să cedăm fie și un singur pas în ceea ce unii profesori sau administratori consideră, în mod greșit, că ar fi exercitarea libertății academice de expresie. Universitățile și colegiile catolice nu pot fi folosite pentru a se expune puncte de vedere care contravin viziunii catolice și, în niciun caz, să devină tribune ale ateismului manifest. Divergențele în viziune slăbesc identitatea catolică și conduc spre confuzie morală, intelectuală și spirituală.“ Prezentarea a avut loc în fața a patru sute de președinți, rectori și decani a trei sute de universități catolice din întreaga lume și a fost considerată de comentatori drept reprezentativă pentru poziția actuală a Bisericii.

*

Vinny o cunoscuse cu vreo doi ani înainte să o întâlnească pe Elsa. Reținuse numele ei după căsătorie: Young. Un nume destul de comun, dar își amintea suficiente detalii biografice pentru a-i reconstitui drumul. S-a măritat la doi ani după ce a terminat colegiul și locuia acum la Seattle. A plecat acolo cu soțul ei, care lucrează pentru forțele navale. Are doi copii. Asta se putea lesne afla din statisticile oficiale, dacă ai răbdare și verifici totul. Are doi băieți, cel mai mare de aceeași vârstă cu Robert.

Vinny a găsit adresa și a încercat să se conecteze la camerele de luat vederi ale casei. S-a întrebat ce voia să vadă. Era simplă curiozitate, nimic altceva. La asta se gândea în timp ce nu reușea să se conecteze. Sistemul de securitate al casei era perfect protejat, nu i-a reușit conexiunea.

A încercat toate trucurile pe care și le-a putut aminti, dar nimic nu i-a mers. Familia Young folosea un software de protecție care făcea computerul casei de neatins.

A reușit un singur lucru: să se conecteze la una dintre camerele de luat vederi administrate de municipalitate și care se aflau în parc. Era una dintre acele camere mediocre instalate acolo pentru a filma meciurile echipelor de copii care

aveau loc sâmbăta și duminica dimineața. A verificat două săptămâni la rând și în cea de-a treia duminică a văzut-o. Purta un hanorac galben și ieșise în parc cu băieții. Mai luase puțin în greutate, dar chipul ei rămăsese același. Deși au trecut atâția ani, Vinny și-o amintește foarte bine.

Îi știe adresa, îi știe numerele de telefon, poșta electronică. Ce să facă acum, să-i scrie? Ce i-ar putea spune? Salut, sunt eu, te sun din lumea de dincolo, aș vrea să ne împăcăm, îmi pare rău că te-am părăsit fără explicații acum șaptesprezece ani. Pentru liniștea mea lăuntrică, aș vrea să vorbim, să te privesc de aproape, de pe o cameră de luat vederi cu rezoluție cât mai fină, să văd dacă ești la fel de frumoasă pe cât îmi amintesc.

Nu, nu va face asta.

O imagine din parc. Ea, într-un hanorac de toamnă. Și copiii care o duc spre terenul de joacă.

Deodată își aranjează părul, care acum e tăiat mai scurt decât în vremurile pe care și le amintea Vinny, și gestul acesta i se pare familiar, foarte cunoscut, foarte apropiat.

Își amintea și asta.

Închise legătura și se gândi că nu știe dacă se va mai conecta curând la aceste camere de luat vederi din Seattle. Ce ar mai fi de văzut aici?

*

Vinny a găsit ușor adresa: omul fusese în viața precedentă desenator, un specialist în grafică asistată pe calculator. Începuse devreme, fusese unul dintre acei copii minune cărora încă din adolescență li se organizează expoziții și vând lucrări. Cunoscătorii de artă îi cunosc istoria.

De la primul schimb de mesaje, Vinny l-a rugat să-l deseneze. Să deseneze? Dar mai desenează? Ce mai înseamnă oare să practici arta *aici*? Da, mai lucrează, i-a răspuns, dar fără chef. Pictura are sens atunci când în spatele ei există speranță, gândire și imaginație, perspectivă și proiecție, spunea. Pictura e rațiune filtrată prin sentiment, imagine torsionată de inteligență și viziune. Ce mai rămâne din toate acestea când ești separat de trup?

— Ei, nici chiar așa, i-a răspuns Vinny.

Apoi l-a rugat: ar putea oare să îi facă o serie de desene, cu proiecția chipului lui, în timp? I-a explicat așa:

— Nu împlinisem încă patruzeci de ani atunci când am trecut pe modul *SAW*. Nu știu cum mi-ar fi arătat chipul la patruzeci de ani. Nici la cincizeci. Crezi că m-ai putea ajuta să-mi văd trăsăturile evoluând în timp?

Nimic mai simplu, i-a răspuns. Există programe de computer pentru asta. Vinny i-a transmis câteva fotografii vechi, pe baza cărora se putea studia portretul.

Va dura câteva minute, până când va scrie codul și va introduce datele. O scurtă așteptare, apoi Vinny primi seria de imagini.

La patruzeci de ani, Vinny avea un chip aproape surâzător, plin de energie, încă în formă, arătând ultimele trăsături ale tinereții. La cincizeci de ani, colțurile ochiurilor s-au ridat și obrajii s-au lăsat într-o expresie de blazare. Oare n-o fi vreo greșeală? Parcă și culoarea tenului s-a schimbat, pielea pare arsă de soare, pigmentul mai pronunțat. La șaizeci de ani, chipul e trecut, ochii și-au pierdut strălucirea, fruntea e acoperită de riduri, iar sub bărbie s-au strâns falduri de piele cafenie, cu un aspect neplăcut. Vinny privește. La șaptezeci de ani, părul s-a rărit și e complet alb, lăsând să se vadă o piele cu pete roșietice. Nasul a devenit tot mai coroiat, iar bărbia s-a înălțat, voluntară. La optzeci de ani, trăsăturile chipului sunt greu de recunoscut, parcă e o cu totul altă persoană. Ochii poartă expresia unei obsesii, a unei obstinații indefinite, revanșarde. La nouăzeci de ani, chipul pare o caricatură a ceea ce Vinny știa că i-au fost cândva trăsăturile. I se face și jenă să privească. Apoi, poate pentru că artistul și-a luat joaca în serios și a scris codurile complete ale proiecției temporale, iată chipul prezumtiv al lui Vinny la vârsta de o sută de ani, o hârcă respectabilă, deși slăbită, mai mult nas și sprâncene, cu clavicula ieșind proeminent de sub o gușă lăsată. Chelia lasă să se vadă tâmplele conturate apăsat, cu vinișoare albăstrii ivindu-se de sub pielea străvezie. Și asta nu e tot. La o sută zece ani, chipul a devenit straniu, artificial și Vinny e gata să protesteze, trăsăturile fantaste dau un aer de făptură venită de pe altă planetă. La o sută douăzeci de ani, artistul pare a lucra cu ipoteza că Vinny a beneficiat de implanturi dentare, și de aceea maxilarul lui, deși înclinat mai mult pe partea dreaptă, nu a cedat spre interior, deși buzele descărnate lasă să se întrevadă un rânjet care nu spune nimic. La o sută treizeci de ani, chipul a colapsat sub greutatea propriilor trăsături, cu riduri care coboară în găvanele ochilor, cu nasul strâmbat de o deviație excesivă, cu pomeții obrajilor ieșind prin piele, de parcă ar fi din alabastru.

— Ajunge! Gata! spuse Vinny.

Documentele cu imagini se închid.

— Mulțumesc, spuse Vinny. Mulțumesc. Trebuia să fac asta. Trebuia să văd. Dacă n-aș fi văzut, n-aș fi fost împăcat niciodată.

— Dacă vrei, pot să-ți trimit codurile proiecției, i-a răspuns artistul.

— Nu, răspunse Vinny. Atât cât am văzut e suficient. Nu vreau să păstrez imaginile. Și așa, pe modul, știi cum e, nu uităm nimic niciodată.

*

Din nou conectarea la fluxul agențiilor de știri. O știre transmisă acum câteva minute de televiziunea publică din Los Angeles, California:

— Astăzi, Agenția Națională *Spring After Winter* a anunțat cu tristețe că a

avut loc prima sinucidere pe un modul *SAW*. E vorba despre autodistrugerea modulului unei femei, al cărui nume nu a fost dat publicității, și care lucrase în viața reală mai bine de două decenii ca informatician. Așadar, un specialist în cibernetică. Doctorul Dennis McMahon ne-a declarat următoarele:

— Fosta mea pacientă a încărcat în mod deliberat un virus pe care l-a pregătit singură pe modulul *SAW* până a reușit să paralizeze ansamblul de circuite. În paralel, a izolat modulul ei *SAW* așa încât serviciul de protecție, deși a fost alertat imediat de apariția avariei, nu a putut interveni. A fost, fără îndoială, o sinucidere.

— Care credeți că este, domnule doctor, cauza acestei tragedii?

— Observațiile noastre precedente ne conduceau către un diagnostic: depresie post-transformare. Nu e o depresie obișnuită, dintre cele care sunt înlăturate odată cu trecerea timpului, ci e expresia agravată a unei depresii care își are rădăcinile în viața reală. Pur și simplu, fondul depresiv al pacientei a fost prezervat de transformare, iar dorința de autodistrugere a apărut după ce pacienta s-a transferat pe modul. E un lucru tragic, pe care nu am reușit să îl tratăm la timp. În viața reală, poate am fi recomandat medicație. Dar când pacientul se află pe acel ansamblu de circuite imersate într-un câmp electromagnetic? Ce se poate face? Știm foarte puține despre această condiție și despre manifestarea ei la pacienții noștri aflați pe modulele *SAW.*

— Aceasta este știrea de la sediul Agenției, dăm legătura în studio.

— Da, mulțumim, am preluat legătura în studio. O altă știre legată de administrarea modulelor *SAW*. În după-amiaza aceasta, a fost dat publicității un comunicat din partea Agenției Naționale *Spring After Winter.* Un premiu impresionant a fost pus la dispoziția cercetătorului sau echipei de cercetători din domeniul biologiei sau ciberneticii care va reuși să pună la punct un sistem care să recupereze pe un modul *SAW* intelectul unui pacient aflat în moarte cerebrală. În prezent, această operațiune nu este posibilă. Pentru transferul pe un modul *SAW,* pacientul trebuie să aibă o activitate normală a creierului, altfel fluxul necesar transferului nu poate fi calibrat. În viziunea Agenției, aceasta este cea mai importantă problemă medicală a momentului, ne-a declarat purtătorul lor de cuvânt.

*

E trei noaptea, și Vinny se conectează încă o dată la camera de luat vederi din sufrageria lui. Sunt momente când televiziunea îl plictisește. Îi place să privească încăperea pe întuneric. E o imagine care îi dă o senzație de liniște. Uneori, camera e învăluită de razele de lună. Alteori, rămâne numai raza gălbuie a iluminatului public. În fotoliul acela, din colț, Vinny a petrecut multe seri citind, în vremurile bune, pe când își imagina că își omoară timpul, fără să-și dea seama

atunci că aceia sunt cei mai buni ani ai vieții. Că o seară în care ai o jumătate de oră de pace și solitudine și ești viu și gândești e o neprețuită comoară. A și uitat. Apoi, inevitabil, veni rândul întrebării: de ce am făcut asta? De ce am optat să mă transfer pe un modul *SAW*? La ce e bună o asemenea veghe continuă, o noapte fără de zi și o zi fără de sfârșit? De ce am ales asta? Doar pentru că era o opțiune disponibilă? Am ales opțiunea cea mai ușoară. Oare așa e? Am ales un lucru comod și întrucâtva facil, fără să mă gândesc la consecințe. Iar una dintre urmări e această veghe perpetuă, această incredibilă trezie permanentă, dublată de luciditatea pe care ți-o dau impecabilele conexiuni ale modulelor *SAW*. Și, vai, cât de bine sunt făcute! Cât de intensă este această luciditate. Inevitabil, înainte de a închide conexiunea, privirea i se oprește pe ceasul din bucătărie, ale cărui indicatoare sunt reflectate auriu în întuneric. Un reflex mai vechi, să se uite la ceas. Se aude încet ticăitul. Cândva, era important. Acum, nu.

4
Mark

A TRECUT MAI BINE DE UN AN de când Vincent e pe modulul *SAW*. De acum, nu mai are nicio ezitare atunci când se conectează la servere, camere de luat vederi, microfoane sau senzori. Totul a devenit reflex, gest automat, rapid, rece, rațional.

Camera de luat vederi arată încăperea lui Robert. Imaginea e de o claritate sporită, Elsa a schimbat camera cu una nouă, de mare fidelitate. Pe cea veche a pus-o în bibliotecă, acolo unde a sugerat Vinny. Lângă raftul lui de cărți. Lângă fanionul echipei Anaheim Angels. Conexiunea e ideală. Vinny vede mai bine *acum* decât vedea *înainte.* Culoarea albastru e mai intensă decât de obicei. Probabil e ceva de la senzori. În casă sunt cu totul șapte camere de luat vederi și nouă surse de captare a sunetului, toate conectate la computerul casei. Elsa are codurile și a creat un port de legătură pentru Vinny.

Acum, el se conectează la imaginile din camera lui Robert, unde s-au strâns cinci băieți, colegi de-ai lui de școală, plus unul dintre prietenii lui din vecini, Eric. Desfac cadourile, așezați pe covor. Unul dintre ei i-a adus un joc electronic, pe care și-l trec de la unul la celălalt. Robert poartă o cămașă roșie, în carouri. Aniversarea vârstei de unsprezece ani. Vinny se gândește că Robert și-o va aminti totdeauna.

Vincent se conectează acum la camera de luat vederi din sufragerie. Elsa și-a strâns părul la spate, iar ochelarii cu rame subțiri, argintii, îi dau un aer de distincție. Zâmbește, și nu e doar un zâmbet politicos, e amuzament și relaxare. Tensiunea de acum un an și ceva pare rămasă în urmă. Vorbește cu mama lui Eric. Vinny o privește mai bine. Încearcă să orienteze mai bine camera. Da, așa e, tristețea care îi lăsase urme pe chip în ultimii ani pare să fi dispărut.

Într-un colț al camerei se vede Art, tatăl unuia dintre băieți. Vinny și-l amintește bine. Pe vremuri, au jucat tenis de câteva ori pe unul dintre terenurile din vecinătate. Art vorbește cu Mark. E destul de mult zgomot în casă. În microfon se aud vocile copiilor. Vinny îndreaptă camera spre ei, spre colțul de lângă fereastră. Nu, nu e niciun microfon în apropiere. Despre ce vorbesc oare?

Îl cunoaște pe Mark de aproape șapte ani. Un coleg drăguț, așa i-a spus Elsa. Vinny și-a amintit că Elsa îi devenise confidentă în perioada în care Mark a trecut printr-un complicat proces de divorț. Se pare că fosta lui soție începuse să bea și Mark a ales să o părăsească. Nu au copii. Oare ce face Mark la petrecerea lui Robert?

Vinny își spune: a venit pentru Elsa.

Nu, nu a venit aici ca să bea Bloody Mary, nici ca să converseze cu Art despre starea vremii, a venit pentru Elsa.

În celălalt colț e Carl, fostul lui coleg de la laborator. Cu soția lui. Stau de vorbă între ei. Carl poartă un tricou cu emblema laboratorului și bea cafea fără zahăr. Un matematician la o petrecere din weekend. Vinny s-a simțit totdeauna bine în compania lui. Dacă s-ar fi aflat în încăpere, i-ar fi făcut plăcere să stea de vorbă cu Carl.

Se aude soneria. Elsa, mișcându-se mai grațios ca niciodată, o atinge delicat pe umăr pe mama lui Eric și se îndreaptă spre intrare. Vinny se conectează din nou la camera de luat vederi de lângă bucătărie, de unde poate vedea ce se întâmplă. Elsa deschide ușa și vede un adolescent blond, purtând boneta unei firme de livrări la domiciliu. Ia pachetul și semnează de primire. Mulțumește, apoi închide ușa. Se întoarce spre camera lui Robert și îl strigă. Îi spune:

— Un pachet de la tata.

Robert vine spre sufragerie pe coridorul dinspre camera lui și zice:

— Chiar mă așteptam!

Nu mai are răbdare. Deschide pachetul. Spune:

— Aha!

Carl zâmbește și clatină din cap, Art îi spune ceva. Mark își face de lucru cu paharul.

Robert dă la o parte ambalajul. Se vede cutia unui avion radiocomandat. Vinny știa că asta își dorea el cel mai mult. Și atunci, Robert face ceva neașteptat. Se îndreaptă spre camera de luat vederi de pe raft și o atinge cu mâna. Spune:

— Mulțumesc, tata! Te iubesc, acolo unde ești tu!…

Vinny se reconectează la camera pe care Robert tocmai o mângâiase. De acolo privește încăperea. Un moment de tăcere. Toate conversațiile s-au întrerupt, ca și cum sufrageria s-ar fi umplut de o densă prezență.

Elsa se scuză și pleacă spre dormitor. Retrasă acolo, deschide camera de luat vederi de lângă pat. Vinny se conectează. Are ea oare o lacrimă în colțul ochilor? Elsa spune spre cameră:

— Știu că ești aici și că mă auzi. Știu că ți-ai potrivit livrarea exact la ora asta. Așa cum te cunosc eu, ești prezent aici în fiecare clipă. Nu te-ai schimbat și îmi place când faci asta.

Vinny răspunde, de la microfonul computerului:

— Da, m-ai prins. Am plătit avionul cu banii din fondul de pensie.

Elsa pufnește în râs. Vinny continuă:

— Serios, plănuiam ca la pensie să călătoresc în Amazonia.

Elsa dă din cap, ca și cum ar fi vrut să spună nu, nu se poate, ce idee. Vinny continuă:

— Dar nu e nicio pierdere, am văzut și Amazonia. M-am conectat la o cameră de luat vederi din mijlocul junglei, am văzut niște imagini extraordinare. Nu am pierdut nimic. Așa că pot să-mi permit ca tot fondul de pensii să-l cheltuiesc pe jucării.

Elsa își șterge obrazul cu mâna, cu grijă, să nu se strice machiajul, apoi se ridică de pe pat. Spune:

— Mă duc la oaspeți. Vorbim diseară.

— Sigur, răspunde Vinny.

*

În cursul serii, Robert e la computer. Întreabă:

— Cum e *acolo*, de fapt, tata?

Vinny răspunde:

— Deocamdată, bucură-te de aniversarea ta. Când lansezi avionul?

Robert are deja un plan. Spune:

— Mama mi-a promis că mâine mergem în parc.

— Iei și camera de luat vederi, cea rotundă?

— Da, sigur.

— Mulțumesc!

— Tata, voiam să te întreb: de ce nu se poate să ți se monteze modulul pe un soi de robot cu care să poți umbla unde dorești tu?

Vinny răspunde, cu o oarecare ezitare:

— Așa e legea. Au votat o lege de acest fel pe vremea când tu erai mic, prea mic ca să mergi la grădiniță. Pe vremea aceea, Senatul a considerat că ar fi mai bine ca modulele să fie protejate în facilități avute în grijă de guvern.

— E o prostie, spune Robert.

— Știu, dar gândește-te și tu. La câte miliarde de oameni sunt pe pământ, asta ar mai lipsi, să ai și roboți plimbându-se de colo-colo cu modulele unora care au avut probleme medicale incurabile.

Atunci Robert spune:

— Tata, când mă voi face mare, te voi extrage din baza de date, te voi fura și te voi pune pe un procesor independent, ca să poți să călătorești liber. Și vom pleca în lume. Noi doi.

Vinny nu mai răspunde nimic.

Apoi, Robert începe să vorbească din nou despre avion și despre lansarea de mâine.

*

Vincent se întoarce pe ecranul principal. Vede din nou fundalul albastru, mat, care se află undeva la baza sistemului de pe modulul *SAW*. Se simte ca și cum ar privi în gol. Nu există somn, nu există pauză. Își amintește continuu toate lucrurile pe care și le amintea în viața reală, laolaltă cu toate episoadele pe care le-a trăit după aceea. Privește ecranul din fața lui și își amintește.

*

Deodată, cineva solicită legătura. Conexiune cerută pentru Vincent Carsley, de la Matt Chilvers. Vinny acceptă și senzorii care activează simulatorul de voce trec pe *on*. Vinny vede codul transmisiei și observă că adresa de la care se solicită conexiunea e un modul *SAW*. A învățat să citească astfel de semne. Știe când apelurile vin din partea cuiva din lumea reală sau din partea cuiva de *dincolo*. Dar Matt îi fusese coleg de liceu, ce s-a întâmplat oare?

— Matt, ce e cu tine? Ești pe un modul *SAW*. Când ai ajuns aici?

O ușoară ezitare, ca o întârziere, ca o căutare de butoane.

— Bine te-am găsit. Recent, foarte recent.

Cu întârzierea caracteristică celor care abia acum se familiarizează cu butoanele, Matt continuă:

— De săptămâna trecută.

— Ce s-a întâmplat? Cum a fost?

— Cancer la colon. Mai multe intervenții chirurgicale. Am avut un an oribil.

— Matt, cine ar fi crezut că din generația noastră noi vom fi primii care vom ajunge *aici*?

Un alt moment de tăcere. Vinny reintră primul în conexiune:

— Știu ce faci, cauți butoanele. Și pentru mine a fost la fel de greu la început. Prima săptămână în paradis e mai grea, apoi te obișnuiești.

Matt răspunde:

— Da, parcă nu reușesc să reține ce am de făcut.

— Trece, după câteva săptămâni o să te simți ca acasă.

— Chiar așa. Cât de greu crezi că poate fi?

— Mai bine spune-mi altceva, Matt. Cum îți petreci timpul aici, în eternitate?

— Mă uit la televizor. Parcă e un vis, 24 de ore din 7 zile, continuu, toate canalele, la toate orele. Realitatea înseamnă televiziune.

— Ești audiența perfectă. La ce te uiți? Baseball?

— Mă uit și la baseball, dar nu mai e ca în liceu. Nu mă mai fascinează, Vinny, nu știu de ce. Acum mă uit la politică.

— Te interesează ce discută ăștia?

— Da, sunt câteva probleme serioase a căror soartă se va decide în perioada asta.

— Zi-mi și mie, dar rezumatul, te rog. Și eu urmăream știrile cândva, dar acum o fac din ce în ce mai rar.

— Uite… În perioada asta se discută despre limitarea drepturilor de pescuit în Oceania și nu au căzut de acord cu stabilirea plafoanelor pentru națiunile riverane. Asta e o chestiune importantă.

Vinny întreabă, cu toată sinceritatea:

— De ce e importantă?

— Pentru că la ritmul actual de poluare, combinat cu ritmul actual de exploatare a oceanului, mai avem vreo două decenii și exterminăm fauna marină din Pacific.

— Și de ce e importantă pentru tine problema asta? Tu ești în siguranță pe un modul inexpugnabil.

— Vinny, asta nu e o glumă bună. Firește că mă interesează.

— Dar eu nu glumesc. Chiar gândesc așa. Noi suntem *aici*, ce ar mai fi de spus?

— Să nu-ți pese de natură, de coabitarea ecologică în lumea de sub soare?

— Matt, te rog, să fim realiști. Cui îi mai pasă de asemenea lucruri când avem la îndemâna noastră nemurirea?

— Firește, ceea ce spui tu e cât se poate de entuziasmant, dar nu putem uita că noi, ca oameni, avem niște obligații fundamentale.

— Nu ți-ai revenit încă, scrie Vinny.

— Ce vrei să spui?

— Tu te auzi cum vorbești? „Noi, ca oameni.“ Oamenii nu stau pe niște circuite integrate. Oamenii se scarpină când îi mănâncă și transpiră când aleargă. Mai faci tu asta? Să admitem adevărul: nu te vei mai scărpina niciodată. Și te mai interesează problemele de politică ecologică.

Un moment de liniște. Matt pare descumpănit. Apoi, ca și cum s-ar fi aflat la începutul unei conversații, îl întreabă pe Vinny:

— Totul e în regulă la tine? Adică, vreau să spun, cu modulul tău?

— Da, totul e în regulă cu modulul meu. Știu la ce te gândești, pentru că și eu am avut același gând atunci când am ajuns *aici*. Despre prietenii care vedeau lucrurile cu această claritate. M-am întrebat dacă e ceva în neregulă cu ei. Dacă ceva s-a stricat din punct de vedere tehnic… Nu aș dori să fiu nepoliticos. Nu sunt deloc blazat. Doar că am început să văd lucrurile altfel.

— De când eşti *aici*?

— Un an… O să vezi şi tu la ce concluzii ajungi după un an de zile… Atunci când am optat pentru transformare eram plin de speranţă. Căutam o ieşire din impasul dat de boală… Ştii cum e… O maladie similară celei prin care ai trecut tu… Nici nu mai vreau să-mi aduc aminte… Şi gândul că voi putea să-mi văd copilul în perioada când creşte, să fiu alături de el, de *aici.*… gândul acesta mi-a dat speranţă. Mi-am zis, ce noroc cu modulele astea! În alte vremuri, s-ar fi terminat! Dar acum, iată, există o ieşire. Apoi ajungi *aici* şi descoperi că nu-ţi mai pasă chiar de toate lucrurile de care ţi-a păsat cândva. Motivaţia nu mai e aceeaşi. Nu-ţi mai arde să fii activ, şi găseşti inexplicabilă orice formă de agitaţie, dacă nu cumva orice formă de acţiune. E ciudat, e foarte diferit. Poate şi pentru că percepi timpul altfel. Poate şi pentru claritatea asta pe care mintea ta o capătă.

— Ba să ştii că eu nu simt asta. Abia aştept să am timp pentru toate lucrurile de care nu am avut timp *înainte.*

— Nu ţi-a trecut încă. Nu i-ai dat drumul încă. Ei vorbesc de stabilizare. Există o stabilizare pe termen scurt, firească. Dar nimeni nu a studiat şi nici nu a anticipat ce înseamnă stabilizarea aceasta pe termen lung, adică ce se întâmplă cu evoluţia fiinţei umane atunci când timpul avut la dispoziţie e virtual nesfârşit. Nu descrie nimeni ce se întâmplă cu stabilizarea la scala eternităţii. Nimeni nu s-a gândit cu adevărat ce-ar face dacă ar avea la dispoziţie o eternitate în paradis. Cred că mintea umană operează numai la scala restrânsă a unui interval de timp bine definit.

— Cum poţi să gândeşti aşa? Tu nu te mai bucuri de salvarea de care avem parte?

— Ai să vezi că vei trece şi tu prin toate stadiile acestea. Vei gândi toate aceste lucruri, fiecare pas al raţionamentului, totul de la cap, fiecare idee. Mai bine povesteşte-mi mai departe despre lucrurile care te pasionează şi la care te uiţi la televizor. Asta ne-ar ajuta pe amândoi, nu crezi?

Matt răspunde, cu un ritm mai lent al comunicării decât cel care sosea spre el de la Vinny:

— Da, despre asta vorbeam… Uite… E vorba despre faptul că o parte din calota glaciară a Antarcticii s-a topit… Şi acum, unsprezece naţiuni negociază drepturile de exploatare industrială a Antarcticii, în timp ce organizaţiile ecologiste protestează. Şi se pare că Antarctica ascunde cele mai mari rezerve de cărbune, a căror origine probabilă sunt pădurile din carbonifer… Antarctica are uriaşe resurse şi acum se pune problema ale cui sunt. Douăzeci şi şase de naţiuni au capacitatea de a exploata resursele de acolo, dar numai unsprezece au revendicat teritorii înainte de 2021.

— Matt, dragă, iartă-mă, uite încă o problemă de care nu-mi mai pasă.

Teoria mea e simplă: suntem morți. Asta e tot. Această punere a problemei anulează și conceptul de națiune și pe cel de teritoriu și pe cel de cărbune.

— Vinny, zău dacă te înțeleg. De ce m-ai mai pus să îți povestesc despre asta dacă imediat ce auzi conținutul informației de presă îmi spui că nu te interesează?

— Dă-ți un an distanță și mă vei înțelege.

— Dar avem așa de mult timp! Noi doi nu am mai apucat să vorbim din vremea colegiului, nu-i așa? A trecut amar de vreme. Și acum avem timp, asta mi se pare extrem de important, avem vreme să vorbim, să întoarcem problemele pe toate părțile. Spune-mi ce te-ar interesa, și să ne bucurăm de discuția asta, de cea de-a doua șansă pe care o avem.

— Partea proastă e că nu putem face nicio diferență. Nu avem drept de vot, pentru că suntem oficial decedați, și nu putem influența realitatea cu nimic. Să presupunem că eu sunt pentru exploatarea nelimitată a resurselor marine ale Pacificului, mergând până la stingerea totală a faunei și florei, și că recunosc dreptul Norvegiei de a exploata integral Antarctica, în timp ce refuz să recunosc același drept Australiei și Indiei. Foarte bine, și cui îi pasă ce crede un laptop? Tu nu îți dai seama de asta? Nu te-ai obișnuit încă?

Din nou un moment de tăcere. Apoi Matt spune:

— Ai dreptate. Poate e prea devreme. Adică, pentru mine.

— O să vezi. Te vei gândi.

— Am venit de prea puțin timp pe un modul *SAW* ca să pot purta o discuție bine argumentată. O să mai discutăm despre asta…

— Sigur, Matt. Nici eu și nici tu nu plecăm nicăieri… Știi ceva? Singurul lucru care nu m-a plictisit absolut deloc e să privesc imagini ale naturii, jungla amazoniană, Islanda, Groenlanda, nordul Canadei, zone izolate, cât mai puțin atinse de om. Au rămas așa de puține… Dacă vrei, pot să-ți dau câteva adrese de camere de luat vederi care transmit de acolo.

Prompterul clipește de câteva ori, apoi Matt răspunse:

— Da, ar fi interesant… Te rog, trimite-mi adresele…

*

Vinny se conectează la camera de luat vederi de pe telefonul mobil al Elsei. Elsa nu-și va da seama niciodată că el poate să se conecteze. Nu vede nimic, pentru că telefonul se află în husă, iar husa se află în poșetă. În schimb, Vinny poate auzi tot. Probabil că sunt pe bancă, în parc. Ghicește locul. Probabil Robert se joacă câțiva pași mai încolo. Cu cine e Elsa? Cu cine vorbește? Pare a fi Mark. Nu e clar. O voce masculină.

— Nu am avut timp să mă simt singură. A trecut mai bine de un an, dar nu am avut timp. Am avut mult de muncă. Știi foarte bine.

Ce fel de discuție poartă Elsa? Cu cine vorbește așa?

Trebuie să fie cu cineva care îi cunoaște munca. Dar de ce vorbește despre lucruri atât de personale?

— Ar trebui să ai mai mult timp pentru tine, spune vocea bărbatului.

— Știu, răspunde ea.

Apoi, ca și cum ar fi vorbit cu cineva de la distanță:

— Robert, nu acolo! Bara aceea e udă! Au udat iarba în partea aceea și bara e udă!

Vocea aceea, de aproape, îi spune Elsei:

— Tot timpul tău e dedicat familiei. Dar ești încă tânără. Sunt atâtea lucruri care îți plac, pe care le-ai putea face.

Ea nu răspunde. El continuă:

— Știu că te gândești încă la Vinny. Știu cât de mult e el încă prezent în viața voastră, a ta și a lui Robert. A fost un om minunat.

— Da, a fost, răspunde ea.

Trebuie că e Mark. Vocea lui e distorsionată de recepția aceasta, dar stilul lui e inconfundabil. Laudele lui alunecoase, felul lui voalat de a se apropia de ceea ce urmărește. Nu poate fi nimeni altcineva decât Mark, pentru că Elsa nu ar purta această discuție cu altcineva.

Deodată, Elsa spune:

— Vinny nu va pleca de lângă noi niciodată.

Mark așteptă o secundă, apoi îi răspunde:

— Dar nu trebuie să plece, în niciun caz! El a fost așa de important pentru tine… Vincent rămâne ceea ce a fost.

Legătura se întrerupe, probabil că bateria telefonului s-a descărcat. Vinny revine în albastrul tangibil al desktopului.

*

— Hei, Raoul, văd că ai conexiunea închisă. M-am gândit să-ți las un mesaj mai lung. Știu că ești iar cuprins de tristețe și acum știu de unde vine. Îmi aduc aminte de o scenă de acum cinci ani. M-am dus odată cu Robert, băiatul meu, care pe vremea aceea nu mergea încă la școală, la o librărie din centrul Los Angelesului. Mi-am luat o cafea și ne-am așezat lângă rafturile cu cărți pentru copii. Făceam asta de multe ori, mergeam acolo și stăteam ore în șir. Uneori răsfoiam reviste, omoram timpul de parcă aș fi avut nemăsurată vreme în față. Ce știam eu pe atunci ce avea să urmeze… Eram obosit, veneam de la laborator și aveam nevoie de timpi morți, timpi în care mă odihneam. Asta era pe vremea în care lucram pentru laborator niște sinteze de geometrie semiriemanniană… Și într-

una dintre acele după-amieze, în cea despre care aș vrea să-ți povestesc, am auzit la un moment dat un sunet de chitară. M-am îndreptat către secțiunea librăriei de unde auzisem muzica și am văzut un interpret cu o chitară. Un tip trecut de patruzeci de ani, cu părul încărunțit înainte de vreme, cu o cămașă cadrilată care atârna peste niște blugi uzați. Mă rog, nu era chiar o ținută de scenă. Partea tristă e că nu asista nimeni la prezentarea lui de disc. Erau destui oameni în librărie, dar nimănui nu-i păsa de el. Robert m-a întrebat ce face omul acela și i-am explicat. I-am spus că acesta e un artist fără audiență. Și, atunci, el m-a întrebat ceva senzațional. M-a întrebat de ce mai cântă dacă nu are audiență. Nu am știut ce să-i răspund. Pentru că e clar, omul acela era interesat de muzică, era îndrăgostit de muzică, poate că trăia pentru asta, îi vedeai ochii, îl vedeai după cum ține chitara, dar nu avea acea scânteie în plus care poate înfrânge reținerea și trece dincolo de indiferența celor care ascultă. Era clar că încerca de multă vreme să scoată ceva pe piață și, să fiu sincer, suna destul de bine, dar parcă avea un aer demodat, era cam ca noul val de folk de pe la 2020… Un produs artistic de nivel mediu. Pentru bătrâni ca noi, suna numai bine. Dar nu era de ajuns, nu avea nimic care să te intrige. Nu i-am cumpărat discul, pentru că n-aș cumpăra o carte sau un disc doar motivat de milă. M-am întors cu Robert la secțiunea de cărți pentru copii și asta a fost tot.

Asta voiam să-ți spun azi. Am să revin. Sau atenționează-mă tu, când ai chef să-ți redeschizi conexiunea.

*

Vinny nu se poate conecta acasă la Mark. Ar vrea să-i vadă camera de zi, acolo unde privește la televizor. Locuința unui bărbat care trăiește singur. Vinny își dă seama că nu știe nimic despre Mark și că l-a văzut, de fapt, de foarte puține ori. Nu și-a făcut încă o impresie. Ar vrea să știe mai multe despre el. Ce gusturi are, ce filme preferă, ce muzică ascultă.

Sau poate că nimic din toate aceste lucruri nu e important. Ar vrea oare Vinny să fie prieten cu Mark? Să știe mai multe despre el? În niciun caz, își spune… Și atunci, ce înseamnă curiozitatea aceasta?

*

A doua zi, imediat după ora prânzului, Vinny se conectează la sistemul de camere de luat vederi de la firma Elsei. Privește întreaga încăpere din colțul de sus al camerei. Elsa e la treizeci de pași distanță, lucrând la computer, cu două dosare deschise în față. Poartă una dintre fustele ei bleumarin, o bluză albă și colierul cu imitații de perle. Mult mai aproape de camera de luat vederi de unde Vinny privește, se află Mark. Din unghiul acela, Vinny îl vede foarte bine. Îi recunoaște profilul drept, trăsăturile suple. Ochii negri par a fi ai unui bărbat cu personalitate.

Vinny îl vede ducând mâinile la frunte, ca și cum s-ar gândi la ceva. Nu se poate concentra. Are de lucru, dar lui Mark gândurile nu i se adună. Deodată, Vinny își dă seama că Mark e un om împovărat cu tot felul de probleme personale, despre care el nu știe nimic. Între ei doi este o mare diferență de nivel al concentrării: Mark e absent, are de terminat proiecte la birou și mintea îi fuge la alte probleme, iar el, Vinny, are o stare ideală de funcționare creierului, dublată de o perfectă capacitate de a opera.

Cei în viață au mintea mult mai împărțită decât cei aflați în paradis, se gândește Vinny.

Brusc, Mark se ridică de la masa de lucru, iese din cubiculul unde lucra și se îndreaptă către automatul de cafea de pe hol. Trece pe lângă biroul Elsei fără a spune nimic. Elsa ridică privirea.

Vinny închide legătura.

*

Pe unul dintre canalele de știri care emit de la New York, un comentator în tricou și jachetă sport vorbește liber, ținând microfonul în mâna stângă, trădând o oarecare emoție:

— În seara aceasta a avut loc una dintre partidele de box care contau pentru precalificările competiției WBC. În cea de-a treia repriză a meciului dintre Ricky Gonzalez și Juan Garcia Prado, una dintre lovituri l-a surprins pe Juan. Lovitura a fost extrem de puternică, un upercut venind dintr-un unghi oblic, care avea să pună o presiune uriașă pe mușchii gâtului și pe partea superioară a coloanei vertebrale.

Când spune asta, comentatorul arată direcția loviturii. Pentru o clipă, uită că are microfonul în mână și face un gest de marionetă. Apoi continuă, spre cameră:

— Boxerul s-a prăvălit la podea și arbitrul a început să numere. Dar Juan era inert și nici vorbă să mai continue partida. În colțul neutru, Ricky a început să sară și să se bucure. Imediat ce lupta a fost declarată închisă, medicul a venit în ring. După numai câteva clipe, medicul a făcut semne disperate către echipa de intervenție medicală. A fost un gest pe care nu l-am mai văzut în arenele sportive: a ridicat brațul drept deasupra capului și, cu palma deschisă, a schițat o lovitură în creștetul capului. Ca și cum cineva ar fi descris scalparea unei victime. Majoritatea celor de față au înțeles și publicul a început să huiduie. Medicul a solicitat resuscitarea minimală a lui Juan Garcia Prado și pregătirea lui pentru transformare, considerând că lovitura pe care a primit-o este letală. Din nefericire a avut dreptate, evaluarea lui medicală a fost corectă. Spectacolul play off-urilor s-a transformat într-o imagine a ororii, cu o audiență estimată la peste o sută șaizeci de milioane de

spectatori. Echipa de intervenție nu a reușit resuscitarea minimală, atât cât să permită o intervenție chirurgicală rapidă. Juan Garcia Prado a fost declarat decedat la șase minute după ce a fost numărat knocked out. Accidentul a devenit o tragedie transmisă în direct. Cauza decesului va fi stabilită de echipa de medici legiști după efectuarea autopsiei, dar există suficiente elemente pentru a considera că acel scurt moment de neatenție care a permis recepționarea acelui foarte puternic upercut a fost cauza decesului. Din câte am înțeles eu, e foarte probabil să fie vorba de o fractură în zona cervicală. Gravitatea accidentării a făcut inutilă intervenția medicilor precum și a echipei paramedicale a cărei sarcină era să pregătească potențialul pacient pentru transformarea pe un modul *SAW*. Reprezentanții WBC ne-au asigurat că toți boxerii lor semnează, înainte de a urca în ring, acordul de transfer pe module *SAW,* în caz de urgență medicală. Este una dintre condițiile de protecție incluse în contractul profesionist. Cu toate acestea, în această seară a fost prima oară când clauza ar fi putut să se aplice și Juan ar fi putut ajunge din ring direct pe un modul *SAW.* Din nefericire, însă, el n-a mai putut fi salvat.

Spune toate acestea și lasă microfonul în jos. Abia mai respiră. Ca și cum ar fi alergat ca să spună povestea. Ca și cum nu ar fi repetat înainte ce are de spus. Pe chipul lui se vede expresia șocului.

Pe fundal, se zărește strada, taxiurile trecând în goană, luminile unui bulevard la orele serii. Imaginea camerei nu e încadrată drept, de parcă operatorul ar fi montat-o în pripă.

*

În lumea reală, e aproape de miezul nopții. Vinny trece de la o conexiune la alta. În cele din urmă, accesează camera de luat vederi din sufrageria apartamentului. E întuneric și își amintește întunericul acesta, cel de acasă: obișnuia să se așeze seara în fotoliul din colțul încăperii și să bea un pahar de vin roșu. Își amintește de lumina trecută prin transperantele de la fereastra dinspre sud, aruncând un desen oblic pe peretele de deasupra canapelei.

Conectarea în seara aceasta a fost dificilă. Ca și cum Elsa ar fi închis conexiunea din interior și ar fi fost nevoie de efort ca să o redeschidă. Probabil Elsa a uitat. Sau Robert a încurcat ceva, din greșeală, apăsând butoanele. Vinny îi va trimite un mesaj Elsei mâine-dimineață.

Cu răbdare, Vinny se conectează la camera de luat vederi din dormitorul lui Robert. Ușa e închisă și, ca de obicei, Robert doarme adânc. Nu l-ai putea trezi. Acum doarme pe burtă, pe jumătate dezvelit. Vinny vede părul deranjat și crede că ghicește urme de transpirație. Dacă ar fi acolo, l-ar șterge pe frunte cu prosopul. Obișnuia să facă asta.

De acolo, Vinny încearcă să se conecteze la camera de luat vederi din dormitor, dar nu reușește. Alt port închis. Ce se întâmplă oare cu rețeaua? Să fie

greșită adresa? Se întoarce în computerul central și își verifică parola pe un document oarecare. Firește că merge, îl poate accesa. De parcă cineva ar fi blocat trecerea spre camera de luat vederi din dormitor, după ce închisese și accesul spre computerul central. Cel mai simplu ar fi să închidă programul video pentru toate camerele și să reseteze întregul sistem de imagine. Ar dura mai puțin de un minut. Ceea ce și face. Apoi transcrie din nou parola și așteaptă portul de acces către camera de luat vederi care îl interesează. Acum merge fără niciun fel de probleme.

Deși e întuneric în cameră, Vinny vede că Elsa nu e singură. Elsa nu este singură.

Dă comanda *zoom* și încearcă să privească mai bine. Firește. Nu e nicio greșeală. Se vede foarte clar.

Asta trebuie că era. Poate că ea a închis camera și nu se aștepta ca sistemul să fie repornit. În semiîntuneric, Vinny crede că îl recunoaște pe Mark. Mâinile lui caută mâinile Elsei, care se apleacă asupra lui. Nu există niciun microfon în încăpere și Vinny nu poate auzi nimic. Dar nu are nevoie. Nu vrea să vadă nimic. Se mai uită o dată, apoi închide camera.

Se gândește că Robert doarme în încăperea de alături. Dacă i-ar surprinde, ce i-ar explica oare Elsa? Și ce o să facă Mark? Va petrece toată noaptea acolo, sau se va face nevăzut în zori? Vinny închide conexiunea. Șterge urmele. Nu vrea să arate că a fost aici.

*

Mark nu aștepta niciun apel, cel puțin nu la ora aceea, când avea în față niște dosare importante. Vinny a fost sigur că la ora când a solicitat legătura, Mark se află la serviciu, la două birouri distanță de Elsa, în acea încăpere uriașă, împărțită în cubicule. Vinny s-a identificat de la transmiterea apelului. Atunci când solicitările de conectare veneau din sistemul *SAW*, imaginea unei fotografii din vremurile plăcute ale existenței incarnate apărea pe ecranul computerului, în timp ce mesajul reproducea timbrul vocii persoanei de pe modul care dorește să vorbească persoanei aflate încă în viață. Ca o conversație telefonică. Trucuri digitale.

Mark răspunde pe tonul lui oficial, ca și cum ar fi răspuns un client. Ton plăcut și formal, politicos, dar distant.

— Știi ce voiam să-ți spun, Mark? Mulțumesc că ești așa de drăguț cu familia mea.

Vinny îi urmărește reacția. Un fel de descumpănire, dublată de stupefacție. Lasă să treacă un moment de tăcere, pentru că Mark nu are nicio reacție, apoi continuă:

— Vreau să spun, faptul că ai venit la aniversarea lui Robert… A fost un gest care m-a emoționat.

Mark dă din cap și zâmbește, s-a relaxat, acum e în regulă, crede că știe despre ce e vorba. De unde să știe el că nu există niciun fel de emoție pe modulele *SAW*, că sentimentele evoluează spre pietrificare? Asta e slăbiciunea oamenilor aflați încă în viață, cred în emoții și își imaginează că ele vor dăinui pentru totdeauna. Aiureli de ființă vie. Mark răspunde:

— Da, sigur, cu plăcere…

Vinny continuă, știind că vocea lui se aude doar în cască și că aceasta e o conversație privată:

— Îmi pare rău că nu am avut ocazia să ne cunoaștem mai bine *înainte*… Mi-ar fi făcut plăcere să ieșim împreună undeva, la un joc de bowling, la o bere, știi, ca băieții…

Mark zâmbește într-un fel care lui Vinny i se păru artificial. Răspunde:

— Și eu am auzit lucruri extraordinare despre tine.

— De unde ai auzit?

Vinny sesizează un scurt moment de stânjeneală. Alege să spună câte ceva, dar cu măsură:

— De la Elsa. Îmi povestește multe despre tine.

— Aveți timp, voi, acolo, la serviciu?

Vinny are răbdare. Vocea lui pronunță cuvintele rar, cu o dicție perfectă, imperturbabilă. Interogațiile sunt corect dozate, tonul e calm și relaxat. Lui Mark îi tremură vocea atunci când răspunde:

— Nu, nu avem așa de mult timp… Aici e mult de lucru…

Un sentiment de saturație. Vinny nu mai vrea să continue conversația. Ce era de văzut a văzut, și acum i se face silă de minciună.

— Bine, Mark, la revedere. Ne mai auzim în curând.

Nici el nu știa de ce i-a spus asta. A fost la fel ca atunci când a avut nevoie să-și vadă evoluția chipului la diferite vârste. A vrut să vadă totul, să meargă până la cel din urmă detaliu.

*

ai vrea să închizi ochii, dar nu ai unde, pretutindeni acest desktop infinit

ai vrea să dormi ca să uiți, dar nu mai există somn

nu mai există nici uitare, îți vei aminti pentru totdeauna

nu e gelozie, pentru că gelozia e altceva

gelozia e o măsură a absenței posesiunii, teama că altcineva are ceea ce ar trebui să-ți aparțină

cum să existe gelozie atunci când nu mai ai nimic

nu mai poți avea niciodată nimic

nu ești ridicol, precum un soț încornorat din lumea reală, pentru că nu mai

ești, iar acesta nu e un triunghi conjugal, pentru că nu mai ești acolo ca să reprezinți cea de-a treia persoană

în schimb ai fost acolo și ai văzut

asta doare, dar doare de dincolo de timp, deci nu mai e durere

nu e dramatic, pentru că nu poate fi nimic dramatic atâta vreme cât nu mai exişti dincolo de desktopul acesta albastru nesfârşit nemuritor impecabil

furia ta e mărginită de niște hotare care nu au fost concepute pentru a-ți păstra echilibrul în fața unei astfel de situații

cu tot efortul de a părea calm

cu tot rolul pe care înveți să îl joci de dincolo de desktopul albastru

și te ascunzi tot mai bine

cine ți-ar putea citi ochii acum?

*

Doctorul McMahon arată mai relaxat decât la ultima întâlnire. Aşa i se pare lui Vinny. I-a spus-o, iar medicul i-a explicat:

— Am renunțat la colaborarea cu televiziunea. Eram prea ocupat. Asta înseamnă în medie șase ore mai puțin de muncă în fiecare săptămână. Am calculat. Pentru un om aşa de ocupat ca mine, chiar că o să conteze.

— O să te odihnești când o să vii pe modul, a zis Vinny.

— Detectez oare o urmă de zâmbet în remarca aceasta? făcu doctorul. Am noroc că am pacienți cu simțul umorului, asta îmi uşurează misiunea.

— La cât ne cunoaştem noi, doctore, a venit momentul să glumim, nu crezi? Chiar dacă lipseşte ingredientul principal, zâmbetul.

Cu un aer oficial, McMahon spuse:

— M-am uitat pe dosarul tău, pe transcrierea filelor log ale activității tale. Mi se pare că ești mai activ, că ai descoperit noi și substanțiale motivații. Asta cred că e de bine.

— Ce pot să-ți spună oare înregistrările log despre lucrurile la care mă gândesc eu?

— Îmi spun destule, pentru ca noi considerăm că cel mai mare pericol este depresia post-transformare. Să știi că la ora asta se scrie o monografie despre asta, e un grup de cercetători la UCLA care studiază depresia post-transformare, o temă foarte interesantă, nu-i aşa? Au publicat câteva rezultate parțiale și s-a stabilit că imobilitatea filelor log e un semn cert al depresiei.

— Dacă morții se mişcă, înseamnă că nu sunt deprimați. Dacă nu se mişcă, înseamnă că sunt covârşiți de tristețe. Nu ai nevoie de o monografie ca să explici asta.

— Nu, nu e o glumă. Pune problema cum vrei, eu mă uit la filele tale și văd că te-ai conectat des la camerele de luat vederi. Ce ai făcut? Ai interacționat cu

familia?

— O, da! A fost aniversarea fiului meu. A avut o petrecere, i-am trimis un cadou, chestiuni de familie. Nu te-ar interesa.

— Ba mă interesează, și chiar mă bucură ceea ce-mi spui… Astea sunt semne de normalitate, că faci pe modulul *SAW* acele lucruri pe care le-ai fi făcut în lumea reală.

— Nu chiar toate, doctore, nu chiar toate…

— Semnele acestea sunt mai bune decât cele de data trecută. Acum o lună am remarcat o perioadă de stagnare, de imobilitate a conexiunilor. Spune-mi, ai apucat să faci câte ceva dintre lucrurile care ți-au plăcut? Ai văzut filme, ai călătorit?

— Știi ce aș vrea, doctore? Mi-aș dori foarte mult să avem o camera cu conexiune la Machu Pichu. Mi-am dorit dintotdeauna să vizitez locurile astea. Adică, gândește-te așa, te poți conecta la diverse camere în adâncul Amazoniei sau în Tibet, dar nu te poți conecta la Machu Pichu. Parcă lipsește ceva.

— Ai dreptate! Uite, mi-am notat aici, și voi retransmite administrației întrebarea ta. Mulțumesc pentru semnalare. Nu știam că nu au o cameră acolo.

— Dar de ce te interesează toate acestea? întrebă Vinny. Adică, din punct de vedere medical, de ce ai continuat monitorizarea mea? Mie îmi face plăcere să ne vedem și să discutăm, dar, realmente, observ că mi-ai acordat mai multă atenție decât acorzi altor pacienți. Cărui fapt datorez această onoare?

McMahon răspunde:

— Nicio ființă umană nu poate exista fără un scop. Umanitatea noastră trece prin scopurile pe care ni le asumăm, ține de alegerile pe care le facem pentru a ne atinge țelul. În absența acestei ținte a călătoriei noastre, riscul de a ne rătăci în propriul labirint e atât de mare, încât nu mai rămâne nimic din noi. În absența capacității noastre de a ne consacra unei idei, nu mai suntem nimic. În absența opțiunii noastre de a ne dedica cu disciplină unui scop bine definit, umanitatea noastră profundă are de suferit, suntem sărăciți și riscăm să ne adâncim într-o cădere cu potențial distructiv.

Vinny se gândește câteva clipe și apoi spune:

— Dar ce treabă are acest scop nobil cu conectarea la diverse camere de luat vederi de pe glob?

— Are, pentru că cineva care nu mai are scopuri e paralizat, e imobilizat. Știu că e o imagine tristă sau neplăcută, dar dacă te-ai uita la statistici ai vedea că am dreptate.

— Așadar morții nu evoluează conform planurilor administrației?

— E greu de spus. Nu știu. Toată lumea se aștepta să fie altfel. Ca modulele *SAW* să fie un prilej de bucurie. Asta studiez și mă interesează la tine. M-ar interesa să îmi spui care sunt lucrurile care te bucură *acum.*

McMahon își scoase ochelarii și îi puse pe masă. Vinny spuse:

— Să știi că și eu am crezut asta despre module. Dar nu e așa… Să știi că puterea omenească de a se adapta unor condiții dintre cele mai bizare este infinită. Ai nevoie de ingeniozitate și de imaginație, de spirit practic și de răbdare, și cu această combinație poți face și pe modulele *SAW* câte ceva. Dar nu mai e ce a fost. Nu e același lucru ca și înainte.

McMahon zâmbi:

— Știi ce am să consemnez în raportul meu? Că ești perfect adaptat, că ești unul dintre cazurile reușite de transformare. Ai un profil perfect de activitate și un tonus pozitiv.

— Mulțumesc! Venind de la tine, o iau drept un compliment.

— Nu glumesc, am vorbit foarte serios.

— Și eu la fel. Și ai grijă de tine, doctore, bucură-te de viață acum, bea și fumează cât mai ai timp, pentru că va veni o vreme când cel mai trist lucru din lume va fi să te conectezi din greșeală la o cameră video care transmite activitatea dintr-un bar sâmbătă seara.

Doctorul clătină din cap, ca și cum ar fi spus, ăsta e Vinny, îl recunosc…

*

Elsa se află în camera ei, în dormitor, și vorbește către camera de luat vederi. Acea cameră pe care acum o închide în fiecare seară. Pentru că știe că acolo s-ar putea afla Vincent, cel care nu doarme niciodată și care vrea să fie prezent peste tot, la toate orele. Oare știe ea cât de prezent este? E oare acesta un joc pe care ea îl pune la cale?

Vinny spune:

— Dar cum îți imaginezi că aș fi vreodată împotriva unui lucru atât de firesc, așa cum este fericirea ta? Te rog, crede-mă, aș fi foarte împăcat dacă s-ar întâmpla așa.

Elsa se uită în cameră. Parcă nu-i vine să creadă ce aude.

— Așadar, nu ai avea nimic împotrivă dacă eu m-aș vedea cu altcineva?

— Nu, firește. Nu mi-am pierdut complet reperele logice.

Apoi adaugă:

— Dar cu o condiție.

O ezitare. Ea își dă la o parte o șuviță de păr, cu oarecare nerăbdare. Vincent spune:

— Aș vrea să știu că îmi spui adevărul, că am acces la întregul adevăr, la toate detaliile, atât în ceea ce privește cronologia, cât și la natura relațiilor personale. Nu aș dori să mi se ascundă nimic și aș fi sincer supărat să fiu mințit. Nu cred că aș merita asta. Nu aș vrea să mă minți.

Ea clipește mai des de obicei. E inevitabil să nu se gândească de acum că Vinny ar putea să știe. Răspunde:

— Da, firește, înțeleg…

— Vezi tu, Elsa, noi am avut o relație minunată. Țin foarte mult la asta. Dacă vreun cuplu s-ar putea ajusta la această situație, cea în care ne aflăm noi acum, atunci suntem niște buni candidați la o astfel de ajustare. Ce înseamnă să existe un cuplu ca acesta? Soția în viața reală, soțul pe circuite cibernetice, plutind într-un ambient electromagnetic… Soțul trebuie să înțeleagă… Și el înțelege, dar pretinde ceva în schimb. Onestitate totală. Onestitate absolută.

Elsa îl ascultă și zâmbește.

— Ai foarte multă dreptate, Vinny. Acum te recunosc. Acum îmi aduc aminte de ce mi-ai plăcut așa de mult.

— De ce?

Vinny îi privește colțul buzelor. Le recunoaște forma, senzuală și familiară. Ea spune:

— Pentru înțelepciunea asta a ta, pentru felul cum poți să mă înțelegi… E ceva incredibil… Nu mulți bărbați ar privi lucrurile cu atâta îngăduință.

— Ba mie mi se pare foarte firesc și nu cred că am mers prea departe cu ceea ce ți-am cerut.

— Nu… Nu… Deși ar mai fi o nuanță care ar trebui discutată…

— Te ascult…

— Vinny, ce se întâmplă dacă intimitatea mea cu un alt bărbat ajunge la acel punct de la care am să simt că nu-ți mai pot spune ție anumite lucruri fără să îl trădez pe el? Știi… E greu de explicat… Cum m-aș putea suporta pe mine dacă aș simți că trebuie să aleg astfel… Între doi oameni… Când poți avea secrete și cu unul, și cu celălalt.

— Ai dreptate, va fi dificil. Dar știu că vei avea la rândul tău înțelepciunea să alegi ceea ce e bine pentru tine, pentru mine și pentru el.

— Firește, discuția e doar teoretică. Nu am în minte nimic acum.

Un moment de liniște. Elsa continuă. Niciun mușchi nu îi tresare pe obraz. A ales așadar să se joace mai departe. De fapt, tocmai a mințit. A spus că discuția e doar teoretică. Ca și cum nopțile acestea din urmă nu ar fi existat. Poate nu știe că Vinny a văzut. Continuă:

— Nu există niciun bărbat în viața mea. Am vrut numai să aud ce părere ai tu.

Așadar, a ales calea aceasta.

După un moment de ezitare, se aude vocea lui Vincent:

— Bine, de acord. Să ne mutăm acum la alt subiect, pentru că vreau să te mai rog ceva.

— Te ascult.

— Te rog, fă toate programările și du-l pe Robert la un test medical complet.

Cu îngrijorare, ea spune:

— De ce? E ceva în neregulă? Ai observat ceva? Ai vreo bănuială?

— Nu, nu am nicio bănuială, dar mă tem că maladia care a apărut la mine în cel de-al patrulea deceniu al vieții ar putea să aibă cauze genetice. Am citit ceva despre asta. Cred că e foarte important ca Robert să fie monitorizat cu atenție încă de pe acum, să avem teste detaliate și să aflăm din timp dacă apare ceva neobișnuit.

Elsa aranjează camera mai bine, o trage către ea. Pentru o clipă i se vede decolteul. Spune:

— Acum înțeleg. Știi că ai dreptate? Asta e foarte important.

— Vrei să te ajut eu cu niște date medicale și cu niște adrese? Am acces la tot felul de baze de date de aici, de pe modul.

— Da, te rog, ar fi foarte util.

— Bine, am să-ți trimit adresele chiar acum. Cred că sunt două clinici foarte bune pentru ceea ce vrem noi. Dă-le telefon și programează-te la cea care se potrivește cel mai bine pentru agenda ta.

— Va trebui să fie joi după-masa. Nu pot în nicio altă zi.

— Cum știi tu. Dar, te rog, nu întârzia.

— Nu, nu. Știi că poți să ai încredere în mine.

— Da, am încredere în tine.

Deodată ea spune:

— Te iubesc.

Obișnuia să o spună și *înainte,* la telefon, în loc de la revedere. Nu a sunat nici forțat, nici fals. Dar a izbutit să-l surprindă pe Vinny. Ca și cum s-ar fi aflat lângă ea, el îi răspunde:

— Și eu te iubesc la fel de mult.

*

O nouă știre, transmisă astăzi de agențiile de presă: Agenția care administrează programul *Spring After Winter* a înființat echipe speciale a căror misiune va fi aceea de a răspunde eventualelor atacuri cibernetice, ca urmare a agresiunii comise în 2037 asupra portalurilor care administrează protecția sistemelor *SAW*, a anunțat vineri, la Washington, un oficial din cadrul administrației. „Din păcate, nu este o discuție abstractă. A fost o amenințare foarte clară și Agenția i-a răspuns într-un mod foarte eficient și rapid, găsind mijloace pentru a-și consolida sistemele“, a declarat oficialul sub acoperirea anonimatului.

Potrivit sursei citate, această „experiență foarte concretă“ a condus la o schimbare importantă în gândirea Agenției, care a răspuns în principal prin crearea unui Centru de excelență pentru apărare cibernetică la Seattle, a cărui inaugurare oficială este prevăzută pentru 2039. Pentru a „gestiona consecințele“ atacurilor cibernetice asupra modulelor *SAW*, Agenția a creat echipe pregătite să intervină imediat în centrele afectate, asemănătoare celor pe care Armata Statelor Unite le-a înființat în cazul eventualelor atacuri chimice, biologice sau radiologice. Centrele au deocamdată echipe de protecție, dar acest nou program prevede, practic, tratarea obiectivelor *SAW* drept obiective militare de interes național. Măsura e menită să suplimenteze finanțarea pentru protecție, la un nivel compatibil cu finanțarea alocată cercetării și menținerii uriașelor sisteme *SAW*.

De decenii întregi, paginile de internet ale guvernelor și serverele armatei, marinei sau forțelor de aviație ale Statelor Unite, precum și ale băncilor și ale altor instituții au fost ținta unor atacuri cibernetice. În decursul istoriei, continua știrea, oficialii au acuzat India, China sau Rusia, de orchestrarea unor astfel de atacuri. În orice caz, din acest moment, Biroul Federal de Investigații a preluat printr-o nouă direcție a sa protecția cibernetică a sistemelor de module. Comunicatul de față e menit să asigure cetățenii Statelor Unite de întreaga preocupare a administrației pentru protecția acestei importante valori naționale.

Ce ton are știrea asta, își spuse Vinny. Ca și cum ceva foarte grav s-ar fi întâmplat și ei încearcă să acopere informația. Sună de parcă fundalul albastru, de desktop, ar începe să se învârtă în jurul unei axe imaginare.

*

În după-amiaza aceea, Vinny a reușit în fine să reia legătura cu Raoul, care a ieșit pentru câteva ceasuri din izolare. Simțea nevoia să vorbească cu cineva. Nu putea să păstreze tăcerea. Ca și cum revolta ar fi avut nevoie să fie descrisă. I-a spus totul.

Apoi, a adăugat:

— Ceea ce mă deranjează nu e că Mark i-a făcut curte fostei mele soții vreme de luni de zile, ci faptul că mă mint și acum de parcă aș fi acolo și ar fi nevoie să mă mintă. E cam același gen de minciună pe care Elsa mi l-a spus despre primul ei prieten, de pe vremea când era în liceu. M-a mințit despre el și n-aș fi bănuit că m-a mințit dacă n-aș fi aflat atunci când respectivul i-a trimis o felicitare de Crăciun, plină de tot felul de remarci aiuritoare despre vremurile minunate de altădată. Atunci am întrebat-o și mi-a povestit câte ceva, cu aerul că n-ar fi fost nimic. Dar eu întrebasem și înainte, și mi-a spus că nu a fost nimic. Cum nu a fost nimic, dacă este ceva? Așa mă simt și acum. Mă minte. Nu suport faptul că mă minte.

— Dar n-am mai discutat despre asta? Nu ți-am spus că odată ce ai ajuns

să fii depus *aici* nu ar mai trebui să ai niciun fel de pretenții? De ce pretinzi să nu mai fii mințit? Nu ai înțeles că tu nu mai exiști, că ești mort, și că tot ceea ce-ți oferă tehnologia actuală nu e o prelungire a vieții, ci un soi de jumătate de iad amestecată cu o jumătate de purgatoriu? Ești suficient de inteligent ca să înțelegi asta.

— Și ce să fac?

— Nu te mai enerva. Gata, jocul e încheiat. Acceptă.

— Dar mama fiului meu mă minte.

— Ești mort. Are tot dreptul să te mintă. Nu mai exiști. Nicio normă de etică umană nu se mai aplică situației în care ne aflăm noi.

După o clipă, Raoul adăugă:

— Imaginează-ți că suntem la o sută de mii de ani după momentul când ai murit. E ceva destul de plauzibil, ai văzut ce repede trece timpul *aici*.

— Imposibil. Sunt atât de prezent în casa aceea, în viața lor. Am ochi peste tot. Am toate camerele împânzite cu celule fotoelectrice și camere de înaltă fidelitate. Văd tot. Informațiile ajung la mine, ajung în mintea mea, care a rămas aceeași ca atunci când eram viu. Sentimentele mele personale au înghețat în clipa când am plecat de acolo: dragostea a rămas dragoste, aversiunea a rămas aversiune. Nu pot percepe diferențele pe care mi le sugerezi tu pentru că, atunci când e vorba despre familia mea, nu gândesc rațional, așa cum ar trebui pe un modul *SAW*, ci visceral. Acesta e cuvântul cel mai exact: visceral, deși nu mai ai viscere, deși nu mai ai sânge și nici carne, revolta îți rămâne ardentă, ca și cum le-ai avea. Nu mai ai trup, dar rămân părți ale gândirii tale care rezervă o zonă a universului pentru trupul tău, cel care nu mai există. Imaginea trupului tău e furia aceasta. Asta e ceea ce ai devenit.

— Uite, asta nu e bine pentru tine. Înțeleg să acumulezi frustrări în viața reală, dar să vii pe un modul *SAW* ca să acumulezi frustrări, asta e prea mult. Ceea ce faci acum e contrar spiritului transformării. Mințile noastre vin aici ca să-și găsească pacea, să lucreze, să fie active, să continue lucrurile pe care nu au avut vreme să le facă în timpul vieții reale. Dar tu nu faci asta. Nu pace ți-ai câștigat, ci suferință. Uită-te la tine.

— Am venit prea tânăr aici.

— Asta e adevărat.

— Și nu am ales eu. Cancerul acela s-a declanșat foarte devreme.

— Da, dar acum trebuie să ai înțelepciunea de a depăși momentul. Gândește-te la altceva.

— Nu, nu pot. Am douăzeci și patru de ore pe zi ca să mă gândesc numai la asta.

— Ba reflectează la fizica matematică pe care o iubeai cândva.

Se gândește: ăsta e genul de glume pe care le face Raoul? Îi răspunde:

— Numai la asta nu aș putea reflecta când sunt într-o asemenea stare.

— Gândește-te la metricile care modelează geometria spațiului în apropierea unei stele. La curbele care modelează traiectoria unei comete care nu s-a stabilizat pe o conică închisă. Gândește-te la ceva fascinant, dar nu la ceva legat de natura umană.

— Raoul, îți arde de glume?

— Nu, sunt cât se poate de serios.

— Nu mă pot gândi decât la asta.

— Dacă am fi în viața reală, te-aș apuca de guler și ți-aș trage o palmă, ca să îți revii. Ai nevoie de asta.

După o clipă, Raoul spuse:

— Dacă tot îmi spui de știri, ai auzit de știrea cu boxerul acela care a murit în ring?

*

Asta e de neiertat, se gândi Vincent. E de neiertat faptul că Mark a izbutit să o convingă pe Elsa să mă mintă. Sunt sigur că are și el partea lui de contribuție. Ceea ce mă deranjează cel mai mult e aerul de sinceritate cu care ea mi se adresează atunci când mă minte și mă asigură că nu are încă un partener. A spus asta, și nu o singură dată. O repetă și acum. Cât timp a trecut? Oare de câte zile deconectează camerele noaptea, cu aerul că o face din greșeală? În plus, măsurile de siguranță pe care și le-a luat pentru a se ascunde sunt naive și minimale. Oare nu-și aduce aminte că sunt un expert și că trec de aceste dificultăți minore fără niciun fel de problemă? E la fel de nepriceputã cu aspectele tehnice ca atunci când eram împreună, dar asta nu o poate absolvi de vina că a mințit cu seninătate. Știe oare că știu? Și atunci de unde aerul ăsta de ingenuitate, cu care enunță lucruri neadevărate?

Asta nu se poate ierta.

Pe de altă parte, conchise Vinny, nu se poate imagina nicio pedeapsă pentru Elsa. În fond, e nevoie de ea ca să-l crească pe Robert. Iar dacă i s-ar întâmpla ei ceva rău, Robert ar suferi. E de neconceput ca Robert să sufere de pe urma înclinațiilor ei către minciună.

Trebuie gândit altfel. Lucrurile trebuie tranșate cu Mark. În fond, el e agresorul. El a avut o familie, pe care nu a știut să și-o păstreze, din motive care îl privesc pe el și numai pe el. Ce vrea de la Elsa? Îi oferă Elsa ceea ce fosta lui soție nu i-a oferit? Nu mai suntem la vârsta primei pasiuni, și ei ar trebui s-o știe cel mai bine. Și ce e prostia asta, de a se strecura în casă după ce adoarme Robert, și de a pleca în zori, înainte ca el să se trezească? Felul cum procedează jignește și deranjează. Și a găsit potrivit să repete eroarea aceasta de câteva ori.

Așadar, da. Mark.

Mark.

Cu el trebuie încheiate socotelile.

Aici ar fi câteva posibilități, se gândi mai departe Vinny. O primă opțiune ar fi controlul jocului mecanic care trage săgeți. Partea dificilă e că trebuie o singură lovitură, și aceea trebuie să fie letală. Ar fi nevoie de cineva care să monteze în joc cel puțin o săgeată cu vârf de metal. Jucăria aceea, care seamănă cu o arbaletă, se află acum în dulap și nu are cine o ridica, pentru a o așeza într-o poziție de unde să poată fi lovit Mark. Ar fi nevoie de niște mâini care să monteze vârful ascuțit. Nu ar dori să-l implice pe Robert în treaba asta, pentru că ar putea exista consecințe legale. Poliția ar putea ancheta un asemenea eveniment. Un tăiș care i-ar tăia gâtul lui Mark, o săgeată care zboară și i se înfige în ceafă, oricare dintre soluțiile acestea medievale, oricât de bine pregătite ar fi, oricât de bine calculată lovitura, ar conduce la o anchetă a poliției. Ar fi de preferat o crimă perfectă, una care să nu lase urme, să fie la fel de naturală ca adierea vântului la ceas de seară și să nu poată fi probată de poliție. Și să nu fie nimic care ar putea avea amprentele lui Robert pe obiect.

O altă idee ar fi folosirea avionului radiocomandat al lui Robert. Să presupunem, se gândi Vinny, atras de ideea aceasta, să presupunem că m-aș conecta la *chip*-ul avionului și l-aș repezi în Mark. Se poate imagina o astfel de lovitură. Ar fi nevoie de un calcul atent pentru a determina viteza necesară. Sunt câțiva factori de risc: mai întâi, nu aș putea fi sigur că lovitura dată este letală, și apoi nu aș dori să-l transform pe cel care ține telecomanda într-un vinovat colateral. În plus, pentru conștiința unui copil, o asemenea scenă ar putea avea urmări. S-ar putea simți vinovat, pentru că ar putea crede că eroarea lui de pilotaj a condus la aplicarea acestei lovituri. Pedeapsa lui Mark ar trebui să vină de la un obiect care se autodistruge la impact, ceva care produce o moarte violentă fără a lăsa urme, și care să nu fie ghidat de Robert. Și nici de altcineva. Și trebuie să se petreacă departe de ochii lui Robert, pentru a nu impresiona copilul mai mult decât e cazul. Un obiect care izbește și apoi se aneantizează, și care să nu aibă un *chip* care să poată fi analizat de poliție. Ceva de genul acesta. O stâncă prăvălindu-se din senin. Un fulger din senin. Un potop care să scufunde un singur om. O apocalipsă individuală.

Nicio opțiune care să includă otravă nu e de conceput. Pentru simplul motiv că cineva aflat pe un modul *SAW* nu are atâta acuratețe ca să poată direcționa substanțele periculoase către ținta dorită. Otrava ar putea ajunge și la alte persoane. Aici nu trebuie un măcel, ci o lovitură de floretă, precisă și subtilă, letală și fără urme. Firește că e o mare diferență: eu am tot timpul din lume ca să mă gândesc la asta, în timp ce Mark, superficial și neatent, habar nu are despre ce e vorba. Și chiar dacă eu nu am mâini, pentru simplul motiv că sunt *aici* și am atâta timp de reflecție, situația pare a fi egală. Fiecare dintre noi avem șanse egale.

*

singurul lucru care se înmagazinează dincolo de lumea văzută și dincolo de lumea nevăzută este ranchiuna

în stilul vechi al morții, așa cum era ea cunoscută de generația părinților tăi, ar fi trebuit să te bucuri de clipa când vechea condiție umană ajungea la ultima ei scadență, pentru că atunci murea și ranchiuna

acum, iată schimbarea: în timpul vieții ne încărcăm cu motive de a ne revanșa

rolul pe care-l juca moartea în vechile rosturi avea sens, pentru că termina odată pentru totdeauna cu excesele cuiva

pe când acum, dacă ajungi în paradis, dacă ești într-adevăr tu cel care ajunge în paradis, porți cu tine lucrurile care te individualizează cel mai mult, adică frustrările și ranchiuna

devin eterne, odată cu tine

contribuția ta la catedrala eternității sunt bătăliile tale pierdute

de *aici*, din această glorie imobilă, asemănătoare paradisului imaginat în evurile vechi, unde secundele trec dinspre tine spre tine, ți se pare că poți atinge timpul cu degetele

asperitățile lui au forma unor unduiri abia perceptibile, iar gustul lui seamănă cu gustul unei cireșe strivite de cerul gurii, pentru ca în scena imediat următoare să simți în locul ei vânt și cenușă și apă, topite deopotrivă în culoarea albastru a unui desktop infinit, o culoare din care nu există ieșire, deși ți se pare că ai putea călători purtat de ea până la marginea universului

*

Matt solicită conexiunea. După un moment de ezitare, Vinny acceptă. Apasă butonul cu un oarecare regret: mintea lui era acum preocupată cu altceva.

— Da, Matt, te ascult.

— Ai văzut știrea asta, despre statisticile maladiilor?

— Nu știu la ce te referi. Nu am văzut nimic.

— E pe toate canalele TV, a apărut și în bazele de date curente. E ceva incredibil.

— Te ascult.

— Se pare că azi sunt cu 18% mai multe cazuri de cancer în lume, raportat la întreaga populație, decât acum o generație. Unii statisticieni vorbesc despre o epidemie de cancer, de diverse forme, sub diverse înfățișări.

Un moment de tăcere. Apoi, Vinny spune:

— Cine știe ce date aveau acum o generație.

— Când? În 2007? Aveau toate datele pe care le avem și noi acum, doar puteau să numere.

— Nu știu cât de relevant e. Nu știu dacă datele cuprind lumea a treia sau dacă sunt diferențe de diagnostic între ceea ce se apreciază azi și ceea ce se diagnostica acum trei decenii.

— Ba nu, dragă Vinny, e cât se poate de relevant. Asta e tot ce voiam să-ți spun. Nu e nicio nuanță în plus, nu avem niciun motiv să ne îndoim. M-am gândit la asta când am citit știrea. Statistica e curată și e pe bune, s-au folosit aceleași norme și e un studiu cât se poate de bine documentat. Am să revin, dacă mai descopăr ceva.

— Mulțumesc că păstrezi un ochi pe știri și pentru mine. Eu nu am întotdeauna răbdarea să le parcurg pe toate… La revedere…

Și Vinny închide conexiunea, ca și cum s-ar grăbi undeva.

*

Din nou e trecut de miezul nopții. Vinny veghează, ca întotdeauna, de la camerele de luat vederi răspândite prin apartament, după ce a resetat tăcut întregul sistem, așa încât Elsa să nu-și dea seama că el e prezent. Acum, deși Elsa nu are nici cea mai mică idee, toate camerele de luat vederi sunt pornite, și Vinny le-a protejat cu o parolă suplimentară, pentru ca nimeni din exterior să nu le acceseze. Ceea ce se petrece în casa aceea e doar problema lui.

Vinny îl vede pe Mark ieșind din dormitor. Pășește cu grijă, în partea aceea a holului podeaua scârțâie și nu vrea să-l trezească pe Robert, care doarme în camera lui. A reușit până acum să petreacă mai multe nopți cu Elsa fără ca Robert să-și dea seama că el este în casă. Merge către bucătărie. Poartă halatul lui Vinny. Își strânge cordonul. Se îndreaptă cu familiaritate către raftul cu pahare și își alege unul. Îl umple cu apă. Bea cu răbdare, ca și cum el ar fi cel care ar avea *tot timpul din lume*. Se ridică de pe scaun și merge spre computerul din sufragerie.

Vinny schimbă repede conexiunea, pentru ca nimeni să nu observe că a existat o legătură de pe o adresă cu indicativul unui modul *SAW* pe acel computer. Închide și camera de deasupra computerului. E ca și cum ar închide un ochi și ar urmări scena numai cu jumătate din privire. Activează, fără ca în încăpere să se audă vreun click, camera de luat vederi de pe raftul bibliotecii. E acea cameră veche de pe care Vinny și-a privit propria înmormântare.

Elsa nu s-a priceput niciodată prea bine la computere, și din pricina asta nu-și dă seama cât de amplu e sistemul de supraveghere pe care Vinny l-a instalat în casă.

Privindu-l acum, în semiîntuneric, cu părul ciufulit, cu aerul lui boem, superficial, Vinny înțelege de ce Elsa îl poate găsi atrăgător. Firește, asta nu e o

scuză pentru toate minciunile pe care ea le-a turnat până acum.

Mark își accesează poșta electronică. Nu a activat filtrul, ceea ce îi permite lui Vinny să reintre în calculator, fără nicio cameră, prin conexiune directă în sistemul de operare. Și Mark e un mare naiv, nu are idee că scrie ca și cum cineva l-ar privi în fiecare clipă peste umăr. Pentru început își citește poșta electronică, în care a intrat cu parola *Scarborough1=*. Apoi, cu aceeași parolă, a accesat computerul de bord al mașinii pe care a parcat-o în fața apartamentului. De acolo, Mark apasă butonul de reîncărcare a bateriei. A uitat să îl seteze înainte de a veni înăuntru. Mark nu e doar naiv, ci și uituc. Și-a adus aminte la miezul nopții că trebuie să reîncarce bateria. Bine că a pus ștecărul în priză, în garaj, dar a uitat să apese butonul. Ce om superficial!

Apoi închide computerul, cu un gest plictisit, fără a bănui că în toată perioada aceasta cineva l-a urmărit în fiecare clipă și i-a înregistrat fiecare mișcare. Își trece mâna peste obraz și cască. Se freacă la ochi. Ar mai avea nevoie de câteva clipe de somn.

*

Din nou o cerere de conexiune de la Matt Chilvers. Îi spune:

— Hei, Vinny, ai văzut ultimele știri?

— Nu, nu am văzut nimic. Despre ce e vorba?

— Ieri-seară a fost o manifestație la New York, în Times Square, la care s-a cerut întreruperea programului *SAW*.

— Cum așa? Ce e prostia asta? Nu am mai auzit despre așa ceva.

— Ba da, asta au cerut.

— Dar e aberant. Există deja milioane de module activate până acum. Cine și-ar mai imagina că acest program ar mai putea fi întrerupt vreodată?

— Da, dar manifestanții au vorbit despre efectul nefast al programului *SAW* asupra condiției umane. Au vorbit, au argumentat, oameni perfect civilizați…

— Iar retorica aia religioasă, împrumutată de la Vatican?

— Nu, de data asta nu. Cel puțin mie nu mi s-a părut că vorbesc ca popii. Sunt oameni care nu mai vor ca administrația Statelor Unite să se îngrijească de transferul minților omenești pe suport cibernetic. Găsesc asta degradant, înjositor, monstruos. Spun că toată energia cercetărilor ar trebui să se îndrepte spre eradicarea maladiilor incurabile. Spun că e absurd să mai existe maladii incurabile în vreme ce avem capacitatea tehnologică de a reproduce complexul minții omenești pe suport cibernetic.

— Ce prostie! Păi dacă nenorociții ăștia izbutesc să scoată o lege…

— … n-au nicio șansă, sunt doar o minoritate zgomotoasă…

— … bine, prin absurd, dacă izbutesc să treacă o lege prin care modulele *SAW* să nu mai fie legale, oamenii pot merge oricând în Europa și pot să treacă

spre locul de pace, verdeață și procesoare sub administrarea vreunui guvern european care poate face treaba la fel de bine.

— Ai dreptate! La asta nu m-am gândit.

— Lumea crede că piața modulelor *SAW* se limitează doar la Statele Unite. Dar nu e așa. În Olanda, chiar și clinicile private pot face intervenția chirurgicală necesară transformării.

— Da, de asta am auzit!

— Așa că stai liniștit, dragă Matt. Mulțumesc că mi-ai spus.

— E o prostie.

— Firește că e o prostie. De acum, în ceea ce privește modulele, drumul nu mai poate fi oprit.

*

Așadar, parola de la mașina lui Mark este *Scarborough1=*. Vinny încearcă să se conecteze, dar un filtru îl oprește să realizeze legătura. Ce să fie? Se află oare acolo un sistem antivirus care operează pe computerul de bord al automobilului? Da, asta trebuie că e. Ar trebui să se dezactiveze și el, dar cu o altă parolă. Ce-ar fi dacă Mark folosește aceeași parolă pentru amândouă? Vinny solicită accesul în sistemul antivirus. Se gândește: să încercăm așadar cu *Scarborough1=*. Un om leneș nu ar avea două parole diferite. Acces permis. Și iată-l intrând cu aceeași parolă în două locuri. Nu s-ar fi așteptat ca Mark să aibă atât de puține sisteme de protecție. Își spune, vezi ce se întâmplă cu oamenii ocupați?

Conexiunea s-a realizat. Mașina se află acum în plină funcțiune. Mark a plecat de la Elsa, ca de obicei, cu noaptea în cap. Vinny vede pe ecran toți parametrii: viteză, poziție pe șosea, unghiul de rotație a volanului.

Se află acum pe autostrada 5, conduce cu șaizeci de mile pe oră, deși e destul de mult trafic. Pe ecran se vede că a apucat să-și încarce bateria până la aproape optzeci la sută. Merge spre nord. Așadar nu către birou, ci trece întâi pe acasă, probabil ca să se schimbe, și apoi se va grăbi din nou spre autostradă. De aici graba aceasta, e într-o cursă contracronometru.

Vinny se uită să vadă la ce butoane are acces. Practic, așa cum se află conectat acolo, are acces la întregul computer al mașinii și, implicit, la toate comenzile. Direcție: 15 grade dreapta, viteza 45 de mile pe oră, panta: înclinare două grade. După câteva secunde, direcție: 0 grade, viteza 55 de mile pe oră, panta: fără înclinare. Vinny vede tot și ar putea modifica aceste cifre, dacă ar dori. E suficient doar să scrii cifrele și să apeși *apply.* Dar Mark ar simți numaidecât în volan și și-ar putea da seama că Vinny e *acolo.* Apoi Mark accelerează, la niciun sfert de milă de un viraj, pe sub un pod de lângă o ieșire de pe autostradă. Vinny calculează repede, iar Mark conduce absent. Chiar se grăbește, e o nebunie să

conduci așa. Se află pe cel mai din dreapta culoar, ca și cum s-ar pregăti să iasă pe următoarea rampă care părăsește autostrada. Deodată, Vinny blochează frânele, îngheață volanul la un unghi de direcție oarecare, apoi apasă comanda *lock down*, așa încât pentru câteva secunde bune mașina se va mișca rigid în direcția unor parametri fixați: direct înainte cu șaizeci de mile la oră. Pe ecran se vede imaginea piciorului de pod, construcție din fier-beton, deasupra se zărește pentru o clipă balustrada de metal, nu sunt pietoni în jur. Mark probabil mai are timp să forțeze de volan cu disperare, o secundă, cel mult două, dar asta nu se vede de aici. Vinny nu aude niciun zgomot de pe urma impactului, iar camera de luat vederi pierde legătura.

*

Se conectează în altă parte. Una dintre imaginile favorite. Jungla amazoniană, la ea acasă, în cea mai adâncă profunzime a pădurii. Vinny vede până departe infinita întindere amazoniană și aude zgomotul dens făcut de stoluri întregi de papagali în perioada prenupțială. Conexiunea cu camera de vederi din Amazonia pare trimisă de îngerii din ceruri: e uitare și relaxare, ștergere a memoriei și, de acum, ține și loc de somn. Imaginea naturii exuberante suspendă conștiința și îndoielile, dacă o mai fi loc de așa ceva. Undeva, la vale, râul leneș curge cenușiu. E unul dintre afluenții Amazonului, un râu cu debit impresionant, cam la fel cum e Colorado înainte să intre în Marele Canion, dar mult mai tulbure. În apropiere, sub stâlpul de retransmisie radio pe care e instalată camera, se vede un stol de papagali roșii care zboară de la un copac la altul, de-a lungul culoarelor unui labirint social de oarecare complexitate.

*

de acum, ceea ce trebuia făcut, a fost făcut

din paradis nu există iertare pentru minciună, pentru duplicitate

rememorezi la timpul prezent tot felul de scene trecute, aniversări trecute, seri de Crăciun, plimbări în parc, vizite la medic, dușul de seară, toate vin în mintea ta simultan, această formă a simultaneității care nu există decât *aici*

dar ce e agitația aceasta? la ce te gândești?

calm

ai la dispoziție o eternitate ca să nu te mai gândești la ce s-a întâmplat acum

*

Elsa s-a așezat în fața camerei și se poate vedea că a plâns. Nu-și dă seama, dar machiajul i-a curs pe obraz. Are sub ochiul drept o dungă albăstrie, drumul unei lacrimi.

— Totul e în regulă? întreabă Vinny, și tonul egal al vocii lui electronice pare a fi reconfortant.

Dar nu și pentru Elsa. Pe ea nimic nu o mai poate împăca. Vinny o cunoaște, știe că a plâns pe rupte.

— Ei, nici chiar așa. Haide, spune-mi, știi că voi fi alături de tine orice s-ar întâmpla. Și nu uita, poate că știu cum să te ajut.

Ea spune:

— O, de data asta nu.

Ca și cum între ei ar fi o distanță pe care el nu o mai poate anula doar cu niște cuvinte.

Cuvintele nu ajung. Cuvintele nu pot suplini prezența.

Ea nu-și dă seama, dar asta a spus.

Vinny nu-și amintește ca atunci când el a optat pentru transformare Elsa să fi plâns la fel.

— Hai, spune-mi.

— Mark a avut un accident pe autostradă. A intrat cu mașina într-un picior de pod și a murit pe loc.

— Care Mark?

— Colegul meu de la birou…

— A, gata, mi-am adus aminte… Uitasem de el… Nu l-am mai văzut demult… Ce mai făcea? E tipul care a divorțat de soție acum câțiva ani, nu-i așa?

Elsa se uită în cameră, ca și cum s-ar gândi la ceva.

— Da, el e.

— Și tu de ce plângi așa?

— Pentru că moartea a venit așa de repede, și a fost așa de neașteptată, încât nu au mai avut timp să îl transfere pe un modul. Îmi pare rău de el, acum e pierdut pentru totdeauna. Asta mi se pare atât de tragic.

Aici Vinny ezită o clipă, apoi spune:

— Dacă ar fi fost transferat pe un modul *SAW* imediat după accident, pe una dintre stațiile acelea mobile pe care le vedem din când în când la margine de autostradă, oare ar fi fost mai puțin tragic?

Ea se gândește înainte de a răspunde:

— Cred că da.

— Draga mea, te înșeli. Cred că e la fel de tragic și dacă ajungi pe modul.

— Nu mi se pare, pentru că noi putem vorbi, tu ne poți vedea, ne poți transmite mesaje. Cât despre Mark, nimeni nu va mai auzi niciodată nimic de la el.

Vinny nu mai spune nimic. Deodată se aude soneria de la intrare și Vinny accesează simultan și camera din sufragerie.

Elsa deschide ușa și vede pe unul dintre tinerii de la compania de livrări pe

care Vinny obișnuia să o folosească. Își șterge obrazul și, fără să-și dea seama, întinde și mai mult machiajul pe obraz. Mulțumește și se întoarce în sufragerie cu un carton gigantic cu prăjituri.

— Sunt prăjiturile tale preferate, spune Vinny din difuzorul de pe bibliotecă.

Elsa zâmbește.

— Ai dreptate. Uitasem de ele.

— Da, dar eu sunt aici ca să-ți amintesc.

Apoi, după o clipă:

— Să-i lași ceva și lui Robert, când o veni de la școală. Nu le mânca singură pe toate.

Elsa se întoarce spre camera de luat vederi de unde bănuiește că Vinny o privește și face un gest familiar cu degetele, ca și cum i-ar transmite un sărut. Altădată ar fi zâmbit, dacă el ar fi glumit despre prăjituri. Dar acum nu, zâmbetul acela i s-a stins repede, a durat numai o clipă.

*

E o zi frumoasă în parc, niciun nor pe cer, până în depărtări, o boltă strălucitoare, de albastru incandescent. Robert desface scaunul pliant de plastic și îl așază pe iarbă. Apoi scoate cu grijă camera video, cea rotundă, care pare a fi favorita lui Vincent, pentru calitatea imaginilor.

Robert scoate din cutie avionul primit cadou de ziua lui și apasă butonul de pornire. Luminile se aprind. Apoi scoate din cutie telecomanda.

Elsa se așază pe iarbă, lângă scaun, cu fruntea la câteva degete distanță de camera de luat vederi de unde Vinny privește lumea. Amândoi îl urmăresc din același unghi pe Robert, care pregătește avionul pentru decolare. Atunci când avionul se ridică spre cer, Vinny se gândește că probabil așa arată fericirea, atât cât este ea posibilă de pe un modul *SAW*.

Într-un colț al ecranului, Vinny scrie: *clipă, rămâi.*

Dar această însemnare nu avea să fie văzută de nimeni.

*

pe vremea mea, copiii nu creșteau cu gândul că au nemurirea garantată, nu în acest sens atât de precis pe care îl au copiii de azi

ei ne-au văzut trecând pe modulele *SAW,* ne-au privit încheindu-ne socotelile și mutându-ne în limanul dintre viață și neant, de unde încercăm să ne întoarcem ca să prelungim ceea ce eram

bănuiam noi vreodată ce ar fi urmat?

ne-am fi imaginat noi vreodată?

am fost noi gata pentru asta?

*

E ciudat, se gândește Vinny, nimeni nu a verificat filele log, singurul loc unde s-ar putea vedea că a existat o conexiune de câteva secunde cu mașina lui Mark. Nimeni nu a verificat *unde* m-am conectat și ce comenzi am dat de acolo. Nu poți șterge filele log și, dacă cineva ar verifica, ar fi stupefiat să afle asta. Ar fi o dovadă imediată și de netăgăduit. Dar cine să se uite? McMahon, care are în grijă mii de pacienți și a cărui singură preocupare este să fii activ și în lumea de dincolo? Parcă îl văd, săracul, cu întrebările lui caraghioase: *dacă ți-ar fi oferită nemurirea, ce ai face cu ea?* Adevărul e că nici dincolo de lumea cu timp limitat nu ai timp să te gândești la astfel de întrebări. Adevărata profunzime nu stă în astfel de întrebări, ci în acțiune, în fapte, în gestul care separă apele de uscat, care face dreptate, care îți îngăduie să vii de pe lumea cealaltă ca să pui lucrurile în ordine fără să te încarci inutil cu îndoieli și regrete.

Iar dacă ar veni vorba despre dovezi, nu poate fi găsit nimic. Poliția s-a străduit să se uite la computerul de bord al mașinii lui Mark, dar computerul acela a fost făcut pulbere la impactul cu piciorul podului. În memoria lui ar fi existat o secvență minusculă care a înregistrat conectarea din exterior cu parola care dădea acces la comenzile mașinii. Dar acolo nu mai e nicio urmă. Nimeni, se gândi Vinny, nu va avea vreodată vreo idee că între intensa mea activitate și acel computer a existat vreo legătură. Pe scurt, iată o combinație ideală și o crimă perfectă. Când mă gândesc că plănuiam să folosesc o arbaletă de jucărie și săgeți cu vârf de metal, îmi vine să râd. Ce copilărie. Firește că nu așa se fac lucrurile. Soluția a fost alta: monitorizarea atentă, aproape continuă, și căutarea breșei în sistemul individual de securitate. Cei slabi omit detaliile esențiale, așa că nu a fost deloc greu să găsesc o lacună.

*

Vinny se gândi că pe vremuri întrebarea esențială era: cum voi fi atunci când va veni clipa de pe urmă? Voi fi lucid sau voi fi obosit? Voi fi plictisit sau mintea îmi va fi vie? În vechime, poeții au scris despre asta. Ceea ce înseamnă că nu e un lucru serios, pentru că în vremurile noastre niciun lucru despre care au scris poeții de altădată nu poate fi considerat serios.

Acum, și ideea de tragedie s-a schimbat. Tragedia e acea succesiune de evenimente pe care le trăiesc cei care nu trec prin procesul reglementat de Agenție. Moartea naturală e singura tragedie, nu-i așa? Tragedia e să *nu* ajungi în paradis.

Era intrigat când se gândea cât de neglijent a fost Mark. Ar fi trebuit să se aștepte că Vinny știe și că ei doi nu se pot ascunde. Ar fi trebuit să aibă intuiția că

și dacă s-ar fi protejat cu niște coduri sofisticate, tot ar fi pierdut partida aceasta de șah, pentru că Vinny deținea supremația. Mark nu a crezut asta, pentru că l-a subestimat pe cel trecut *dincolo*. Mark credea că dacă e în viață, sănătos și puternic, are totul.

Și de aceea nu s-a protejat cu nimic.

*

Vinny se gândește: Moartea nu mai e ce era, pentru că trecem în prelungirile unei vremi de sânge și carne, în care descoperim că am fi în stare să ne întoarcem cu eoni în urmă pentru a tranșa definitiv orice ofensă trecută, oricine ar fi fost acela care ne-a adus-o. Nu există uitare sau iertare. Putem deveni letali chiar și atunci când suntem reduși la câteva sinapse teoretice. Intelectul e compus din combinații și dorință de revanșă, din dorința de a demonstra că poți trece dincolo de limitele posibilului. Suntem ca niște resorturi: frustrările ne comprimă, iar orgoliul ne dă drumul spre acțiune. Ne permitem să spunem asta, de *aici*, de *dincolo*.

Cândva îmi imaginam că dacă aș avea infinit de mult timp, aș putea să-l investesc în lucrurile care îmi plac, în acțiunile care mă atrag cel mai mult, atât de mult încât au devenit parte a naturii mele. Așa credeam pe atunci. O minte înclinată spre iluzie ar putea fi sedusă de o asemenea utopie. Și nici măcar nu e cea mai stranie dintre utopiile în care umanitatea a fost ispitită să creadă în ultimele veacuri. Au fost altele mult mai ilogice. E mai realist paradisul pe care îl promite Vaticanul?

Ceea ce nu știam pe atunci, pe când perspectiva paradisului de pe modulul *SAW* mi se părea tentantă, e că depinde de ce fel de timp este vorba. Un minut mediocru nu e egal cu un minut de inspirație, după cum niciun minut de blazare postumă nu poate fi egal cu un minut de vis din timpul vieții, de pe vremea primei iubiri, să zicem. Timpul nu e o masă omogenă, nu este uniform distribuit, ci depinde de dinamica lăuntrică a celui mai puțin rezistent material de pe planetă: cel din care eram făcuți în viața reală. Modulele *SAW* nu rezolvă problema asta, pentru că un minut aici e atât de intens, încât *doare*, deși nu mai există durere. Ai învățat răbdarea, dar starea de intensitate de aici e din ce în ce mai greu de suportat. Ai momente când ai striga, dacă ai avea cum. Un minut aici e atât de lent, încât ți se pare că plictiseala cea mai aspră din vremurile de altădată e un nimic pe lângă pustiul acesta. Ai momente când vezi pustiul. Cine spunea că ai fi în paradis?

Acum știm ce se întâmplă cu intelectul în condițiile vieții eterne: gândirea devine lucidă, rece, raționamentele devin pragmatice și caustice, iar toate acestea par că se petrec în absența *umanității*, că au loc odată cu suspendarea ei integrală. Nu mai ai regrete, nici rețineri, și tocmai de aceea singura instanță care mai poate judeca vreo faptă este propriul tău nucleu moral. Numai că, până la urmă, după ce

trece suficient de mult timp pe un modul *SAW*, devii orgoliu pur, armă scăpată de sub control de la centura Creatorului.

Oare în absența acelei călduri a vieții, căldura trupului omenesc, cea de 99 de grade Fahrenheit, căldura despre care aminteau filozofii din vechime, ce mai este *umanitatea*? Ce mai rămâne din ea? Ce mai înseamnă ea?

*

Ceva mai târziu, Vinny se gândește: Cât despre soarta finală a Pământului, am avut o viziune. Acum știu că ultimul om nu va fi singur. Ultimul om va fi înconjurat de gigantice blocuri pline cu module *SAW*, cuprinzător monument static al memoriei fericirilor și frustrărilor trecute, incluzând toate iluziile și utopiile de după 2029 Anno Domini, reunite, recompuse, încorporate în ansambluri cibernetice care la vremea aceea se vor îngriji singure de buna lor stare și nu vor mai avea nevoie de nimic viu pentru a exista de-a pururi. Ultimul om își va asigura singur ultima intervenție chirurgicală, a cărei finalitate va fi eternizarea cibernetică. Ultimul om va privi fără tristețe ultimul apus văzut cu ochi vii și nu va avea niciun regret. Împăcarea lui și a tuturor va fi soluționată tehnologic, pentru că acumularea de baze de date e singurul răspuns pe care umanitatea îl poate da problemei eternității. Acumulăm baze de date pentru că ne place să ne amăgim cu ideea că nu uităm, că cineva, într-o altă eră, se va întoarce la aceste informații și va fi interesat de exact aceleași lucruri ca și noi. E o speranță care atârnă de un fir de ață, precum sticla cu un răvaș în ea, pe care o aruncau în mare naufragiații de pe insule pierdute în mijlocul oceanului.

Ultimul om va înțelege asta și va apăsa pe buton, *go ahead*, dați-i drumul cu operația aceasta, cu eternizarea cea de pe urmă, pentru că omenirea a ajuns la gradul cel mai înalt de organizare și structurare a materiei vii. Liniștitoare imagine a stingerii, nu-i așa?

Nu mi-e teamă de singurătate, pentru că singurătatea nu există decât atunci când aștepți ceva de la cei din jur. Mă simțeam singur pe vremea când doream dragostea Elsei, sau când tânjeam, mai mult din orgoliu decât din pasiune, după recunoașterea specialiștilor din domeniul în care lucram. Și mă simțeam singur atunci când nu primeam ceea ce mi-aș fi dorit. Singurătatea nu e altceva decât cea mai subiectivă expresie a frustrărilor noastre.

Ne place să credem că cei puternici sunt singuri și confundăm gândul acesta cu implicația contrară, că toți cei singuri ar trebui să fie puternici. Firește, e doar o eroare de raționament. Solitarii nu sunt puternici. Solitarii sunt, în felul lor, niște înfrânți. Dar aici, în postumitatea activă, cea pe care eu o trăiesc, care îmi găzduiește cea din urmă transformare și care vede mintea mea crescând din ea însăși, nu există solitudine pentru că, după ce te stabilizezi pe modul, nu mai vrei

nimic de la cei din lumea pe care ai lăsat-o în urmă, și vrei încă și mai puțin de la cei care te însoțesc aici, în universul cibernetic. Te amuză raționamentele complicate și găsești frumusețe în ciudățenii labirintice.

Toate problemele mele sunt rezolvate. Mântuirea e rezolvată (oare mai există altă mântuire decât aceasta, de pe modulul *SAW*?). Poftele trupului sunt rezolvate, căci foame nu ți-e, nici frig, și nu dorești nimic de la nimeni. Orgoliul e de mult satisfăcut, pentru că în toate chestiunile în care aveam de împărțit ceva cu alții, până la urmă am avut câștig de cauză… Așadar, ce-mi mai rămâne? Am uitat oare ceva? A rămas vreo bătălie pe care nu am dat-o și din care să nu ies victorios? Pentru ce să te mai bați pe plan etic, sau religios, sau intelectual, atunci când ai obținut tot ceea ce voiai să obții și, mai cu seamă, când nu mai ai de dat socoteală nimănui vreodată? Pentru ce să te mai bați când existența ta iese de sub cuprinderea timpului omenesc? Ce mai rămâne de spus într-o astfel de extensie a timpului?

Căci oamenii de carne și sânge sunt decenți (atunci când sunt decenți) numai pentru că au imaginea limitării vremii lor. Ideea că există un final al istoriei personale îi reține de la tot soiul de blestemății de care, altfel, ar fi oricând capabili. În vechime, când groaza de neant depășea credința în orice basm sau cauză, decența era o măsură a groazei și, în multe situații, singura ei stavilă. Numai teama de flăcările eterne putea induce o nuanță de decență într-un sistem biologic bazat pe axoni pervertibili.

Nopțile pe un modul *SAW* sunt la fel ca și zilele. Clipele sunt de intensități egale, extinse, și au un gust diferit de cel al clipelor *reale*, gust pe care încă mi-l amintesc, grație fidelității cu care mi-au replicat memoria. Indistincte unele de altele, oricare dintre aceste clipe conferă memoriei simultaneitate cu prezentul, făcând din trecut un episod concret, iar din iluzii, apariții perceptibile. Nu mai atingi, dar simți netezimea. Percepțiile vin cu amintirea atingerilor de altădată, a mirosului, a durerii, a căldurii. Port cu mine toate aceste intense prezențe, deși ele sunt de mult istorie.

5
Stele

AM PRIMIT ANUNȚUL despre noua inițiativă a Agenției Spațiale și, imediat ce l-am citit, nu am avut nicio ezitare. Programul *Summerland* își propune să recruteze module *SAW* pentru explorările spațiale. Iată noutatea: modulele *SAW* vor călători spre stele. Între timp, deplasarea modulelor *SAW* din facilitățile fixe pentru scopuri de interes științific și de securitate a devenit legală, grație unei măsuri aprobate de Senat anul trecut, în octombrie 2043. Acum se caută voluntari pentru decolare. S-a descoperit că modulele *SAW* ar servi cauzei mai bine decât orice robot sau computer, pentru că pot decide și explora ca un om, iar nu ca un automat. Iar dacă vrei să explorezi la mari depărtări, ai nevoie ca deciziile să fie luate de cineva din apropiere. Și iată, astfel, aplicații imediate ale faptului că modulele *SAW* există. Nu mai contează că spiritele acestea aparțin unor oameni care în viața reală au fost bolnavi sau lipsiți de calități atletice, acum sunt potriviți pentru misiuni temerare. Reduși la condiția lor cibernetică, vor funcționa fără probleme acolo unde datoria misiunilor lor îi va trimite. Persoanele aflate într-o prelungire a termenului vieții, adică acele rămășițe umane considerate acum câțiva ani utile doar ca să îndeplinească slujbe de rutină pe care cei vii nu le mai vor, devin excelenți atleți ai explorărilor cosmice.

Parcă ieri asistam la propria mea înmormântare, privind totul din retina unei camere de luat vederi purtate în palme de fiul meu. Un sentiment bizar, pe care mi-l amintesc. Ca și cum aș fi asistat, golit de sentimente, la propria mea disecție.

Firește că m-aș duce până la capătul universului cunoscut. De ce aș mai sta pe Pământ? Relația mea cu Robert a devenit mizerabilă, nu mai vrea să audă de mine. Problemele adolescenței, s-ar putea spune. Sau cel puțin așa am crezut la început. Nu mai comunicăm, puntea de legătură s-a rupt. Aș putea spune că va trece, dar deocamdată e un lucru greu de suportat. Iar Elsa e tot mai rece și mai distantă. Nu îi mai pasă. Și ea s-a schimbat foarte mult. A început să-și arate vârsta.

Am ştiut de la început că programul *Summerland* mă interesează şi că îmi voi transmite cererea. Am fost sigur că vor primii sute de mii de cereri, dar după aceea am aflat că nu primiseră decât câteva sute. Bănuiam că vor tria pe bază de test al aptitudinilor, adică al inteligenţei, pentru că realmente nu ne-a mai rămas nimic altceva decât inteligenţa noastră în stare brută, materia primă cu care îşi propune să opereze Agenţia Spaţială.

Deşi, dacă stăm să ne gândim ce îşi doreşte un om obişnuit, poate c-ar fi fost de aşteptat să nu fie multe cereri de expediere în cosmos. Persoanele care trăiesc o prelungire a vieţii pe modulele *SAW* nu doresc să îşi expună preţioasele cutiuţe unor şocuri, iar NASA tocmai asta plănuieşte: să le expună unui risc major. Pe vremuri, când şi eu aveam un trup de carne şi sânge, îmi aduc aminte că înţelegeam ce voiau oamenii obişnuiţi: să aibă parte de sendvişuri şi bere, de meciuri de baseball şi baschet, de vin roşu seara, de acea plăcută senzaţie de ameţeală care înlocuieşte toate lipsurile pe care ni le descoperim. Beţiile noastre de altădată, născute din lipsuri şi imbecilităţi, ce dulci erau, şi ce ieftină compensaţie pentru toate celelalte înfrângeri. Şi acum modulele *SAW* gândesc aşa: o decolare? În niciun caz. Dacă NASA îmi zguduie preţiosul modul? Dacă acel câmp electromagnetic care trebuie să ocrotească în fiecare clipă acest compus cibernetic va fi alterat din pricina şocului decolării? Riscul există. Cine să fie aşa de nebun încât să dea cu piciorul eternităţii expunându-se unui asemenea pericol?

Au trecut zece ani de când au izbutit, după eforturi colosale, să ducă primul om pe Marte, trecându-l prin suficient de multe chinuri cât să nu mai aibă nimeni chef de o asemenea aventură spaţială. A fost greu, a fost oribil. Mă amuză speranţele strămoşilor noştri de altădată, când oamenii, entuziasmaţi de efectele motivante ale războiului rece, odată ajunşi pe Lună, şi-au imaginat că specia umană va defila printre stele. Ei bine, nu, asta se dovedeşte a fi o treabă dificilă. Corpul uman are nevoie de un ajutor serios înainte de a trece prin supliciul călătoriilor interplanetare. Am citit câte ceva despre asta. Ar fi nevoie de nişte implanturi cibernetice şi chirurgicale înainte de astfel de călătorii. Nu suntem făcuţi, aşa cum venim pe lume, ca nişte primate slabe, să călătorim spre stele. Povestea asta parcă n-ar fi pentru noi. Locul nostru pare a fi jos, pe podeaua de pe mărgica albastră. Acolo, jos, în carne, în sânge, acolo e locul nostru. Suntem făcuţi din pământ, se spune, şi suntem legaţi de pământ.

Noroc că ne rămâne un rest de aventurieri, un rest dispus să îşi asume riscurile, un rest a cărui origine, în ceea ce mă priveşte, poate fi trasată către stră-stră-bunicul meu irlandez, din Limerick, care a trecut oceanul către o lume mai bună şi mai dreaptă. Din temeritatea lui de atunci s-a născut, probabil, la o distanţă de generaţii, îndrăzneala mea de azi. Resturile a ceea ce am fost au devenit un fel de computer ideal, perfect dezirabil pentru decolare către ţărmurile cele mai îndepărtate ale universului perceptibil. Iată-mă devenit unul dintre cele mai bune

automate *SAW*. Am ajuns să fiu considerat, pe bază de concurs, candidatul cel mai bun pentru expediția aceasta.

Procesul de selecție pentru programul interplanetar al NASA a demarat imediat după ce le-am trimis scrisoarea de intenție. Primul test pe care a trebuit să îl susțin avea să consiste într-o îndelungată serie de probleme de logică pe care a trebuit să le rezolv contratimp. A rezultat că noul meu coeficient de inteligență ar fi undeva în jur de 155, ceea ce cred că e mai ridicat decât cel pe care-l aveam *înainte*. Sunt mai inteligent în lumea de *dincolo*. Agenția spune că asta ar fi o regulă generală: independența de elementul biologic e un factor pozitiv pentru inteligența pură.

Firește, am fost încântat de această întorsătură a lucrurilor. Și nu mă interesează un loc de explorare în apropiere de planeta mamă, am chef să plec cât mai departe de steaua aceasta, de Robert, de Elsa sau de oricine altcineva. Mă gândesc că poate așa le-aș face un bine.

Am asistat cu interes la lansarea rachetei misiunii care a plecat spre Jupiter. A fost o rachetă mai mică decât de obicei, înzestrată în vârf cu o capsulă mai mică decât la lansările cu echipaj uman. Pentru că navele concepute pentru transportul unui echipaj uman trebuie să aibă suficient spațiu pentru hominizii de la bord, trebuie să poarte oxigenul și mâncarea lor, să le elimine dejecțiile trupești, să lase loc pentru mica sală de baie în care se află celebrul tub unde exploratorii fac duș, în timp ce transportul modulelor *SAW* este mult mai simplu. În afară de generatorul de energie, nu ai nevoie de nimic.

Lansarea acelei rachete mi s-a părut că seamănă cu o slujbă funerară. În fond era totuna, se trimiteau în neant niște cadavre, nu-i așa? Și noi veneam la rând. Cred că suntem a patra lansare din serie. Cu diverse destinații, mașinuțele *SAW* împânzesc universul.

O explozie de culori galben-celeste, un vuiet de tunet, o răscolire de gaze și de reacții, și gata, spre tării, iată prima explorare a planetei Jupiter, cu șase module *SAW* la bord. Toate trimise în spațiu către Jupiter pe un suport extrem de mic, zic ei, ceva ce poate călători fără probleme prin centura de asteroizi, ceva ce nu ar trebui să aibă probleme în acea maree de gaz și lichefieri ciudate, scufundându-se sub presiuni uriașe, în care numai plutirea aduce o oarecare stabilitate. După ce vor fi explorat Jupiter, modulele vor fi îndreptate către Io, acolo unde vor participa la partea a doua a misiunii lor, și vor începe să muncească pentru prima oară în viața lor de după viață la construirea unei baze habitabile de către oameni vii. Ce imagine. Morții merg înainte, construiesc baza pentru cei vii, ca să poată respira acolo fără probleme.

Iată de pe acum noul scenariu. Modulele *SAW* sunt trimise înainte, și vor fi urmate la oarecare distanță de oameni adevărați, cu plămâni, cu nevoia de a mânca

și cu dorințe sexuale. Asta da, istorie contemporană. Vor veni acolo, în spațiu, aducând după ei toate problemele condiției umane, toate visurile, meschinăria, imaginația, slăbiciunile și strălucirea speciei. Citeam ieri cât de dificil va fi să plănuiești o asemenea călătorie pentru oameni. Sunt pline bazele de date cu informații despre asta. Una dintre problemele expedițiilor de lungă durată, așa după cum se știe încă de acum patru decenii, de când programele spațiale american și rusesc au testat sexul în spațiu, e că acuplarea în absența gravitației e dificilă. În 1996, au experimentat-o prima oară în spațiu, mai precis au testat pozițiile sexuale în condiții de imponderabilitate. Înainte de asta, încercaseră prin simulare computerizată să vadă ce merge. Și au descoperit că poziția misionarului, cea mai clasică și cea mai simplă, cea responsabilă probabil pentru perpetuarea speciei umane, e imposibilă în condițiile imponderabilității; dacă gravitație nu e, nici orgasm nu e. Azi se știe că majoritatea lucrurilor care se pot face pe pământ fără probleme au nevoie de asistență mecanică, de tot felul de curele elastice, tuburi cu flux aerian, și alte facilități care ar ajuta cuplurile să aibă relații sănătoase printre stele.

Cum să faci față singurătății în domeniile întunecate din spațiu, unde sus și jos nu există?

Nu e așa că-i mult mai simplu să lucrezi cu module *SAW*? Modulele nu au nevoie de astfel de pregătiri. Ele tac, calculează repede și n-au multe nevoi.

Așa că iată-mă făcând parte din primul echipaj care merge spre planeta J-20 din sistemul stelar Alpha Centauri, cel mai apropiat de pământ, și că știm sigur că vom ajunge acolo în optzeci și șase de ani. Pentru mine, asta e nimic. Vor trece ca o clipă. O clipă densă, dilatată centrifugal și înnobilată de răbdare postumă.

Am avut un mare noroc. Partenerul meu în tot acest timp va fi senzaționalul Raoul Glasell, omul-enciclopedie, care și-a depus cererea de a pleca spre stele în aceeași zi ca și mine. A fost știrea care l-a scos din inerție și i-a redat energia și entuziasmul.

Cred că și dacă mi-aș pierde vremea jucând șah în toată această vreme cu el și tot nu ne-am plictisi.

Am încercat să o conving pe Elsa să meargă cu mine. Aveam sentimentul că traversează o perioadă mizerabilă și că a păstrat doliu după Mark mai mult decât după mine. Momentul de maximă emoție (pentru ea, nu pentru mine, căci eu sunt protejat de asemenea asperități nenecesare) a fost acela în care am întrebat-o dacă regretă dispariția lui Mark mai mult decât o regretă pe a mea. Asta se întâmpla la vreo trei luni după accidentul lui. Memoria mea a înregistrat totul, odată cu imaginile de maximă fidelitate.

— Ce vrei să spui? a spus ea înlăcrimată, în dreptul camerei de luat vederi.

— Nimic, am răspuns eu cu vocea mea perfectă, electronică, cea care nu

tremura niciodată. Doar că te văd așa de tristă și aș vrea să știu cu ce te pot ajuta.

A spus:

— A fost un șoc. Am descoperit cât de traumatizantă poate fi moartea.

— Da, am continuat eu, dar cine era el pentru tine? Doar un coleg de birou. El nu contează. Nu-i așa? Contează doar ceea ce ești tu, o mamă perfectă pentru fiul meu, iubita mea de dintotdeauna.

Terminalul mă ajuta. Nuanțele vocii mele păreau tandre.

Acum câteva luni i-am spus:

— Știi ceva, i-am spus. Mi-a venit o idee. De acum Robert e mare, are optsprezece ani. Nu crezi că ar trebui să vii și tu alături de mine în programul *Spring After Winter*?

S-a uitat la mine înmărmurită. Nu cred că ideea asta i-a trecut vreodată prin cap. Am surprins-o. Părea o corabie lovită sub linia de plutire de o torpilă fotonică. Părea ultimul ghețar al Groenlandei topindu-se în mare. Dar nu era decât o brunetă minionă cu ochi frumoși uitându-se la mine din lumea de *dincolo*.

— De unde ți-a venit ideea asta? m-a întrebat, ca și cum aș fi jignit-o. Cine îți imaginezi că ești? Ce crezi că e asta? O înmormântare a unui rege păgân care își ia nevasta după el în lumea de dincolo?

I-am spus ce plănuiam, înfățișând situația în modul cel mai rațional cu putință:

— Avem o șansă istorică. NASA va trimite un mic modul spațial cu două module *SAW* la bord spre Alpha Centauri. Din punct de vedere istoric, e vorba despre prima călătorie între sisteme solare diferite, e istorie în plină desfășurare. Îmi cunosc drepturile, am voie să iau bagaj. Ar fi loc de încă un modul, dacă tu ai vrea. De fapt, capsulele acestea pot găzdui până la șase, dar misiunea noastră are un concept mai special și e considerată mai riscantă. Ai vrea să vii cu mine?

Mă privi de parcă m-ar fi urât.

— Da, dar ar fi echivalent cu o sinucidere! Tu-mi ceri să solicit Agenției transformarea!

— Ei, nu o lua chiar așa. Știi că există oameni care cer asta… E adevărat, ar trebui să faci o cerere formală către Agenție, apoi modulul tău *SAW* ar fi transferat către NASA, care l-ar îmbarca alături de al meu. Le vom cere să aștearnă între noi un covor de cabluri. O să ne amuzăm între stele. Te-aș avea lângă mine, în deplină interconectivitate, cu tot intelectul tău feminin.

A răbufnit:

— Vinny, ceea ce spui tu e o monstruozitate. Îmi ceri să mă sinucid ca să ne conectăm pe o navă spațială! Cum de te-ai putut gândi la asta!

I-am spus:

— După câte am făcut pentru tine…

Privi în cameră, ca și cum ar fi vrut să spună ceva ce nu s-a spus niciodată

între noi:

— Da, chiar așa, ce ai făcut tu pentru mine?

Privirea ei părea să sugereze că *știe.* Că e dispusă să spună lucrurilor pe nume. Că niciodată nu a făcut-o, dar că acum ar vrea să discute.

Sau poate mi s-a părut.

Nu a continuat. Îi tremurau mâinile.

Am putut să atenuez tensiunea:

— Ba nu, nedrept ar fi să te las în urmă în timp ce eu mă deplasez spre Alpha Centauri cu cea mai mare viteză dezvoltată vreodată de un obiect construit de specia umană.

— Și copilul? Să-mi las copilul să crească singur?

— Copilul tău a crescut și nu mai ascultă de tine chiar deloc. Uită-te și tu ce s-a întâmplat. Crezi că i-ar păsa? Eu unul cred că nu ți-ar observa plecarea decât atunci când ar remarca lipsa mâncării gătite din frigider. Iar dacă ai dori o despărțire frumoasă, i-aș putea explica eu că tatăl lui are nevoie în eternitate de femeia lui mai mult decât ar avea nevoie Robert de mamă în decursul adolescenței. Gândește-te. La ce oră s-a întors ieri seară acasă? De mamă are el nevoie?

Un moment de tăcere. Nu se uită în cameră, ci în pământ.

— Vinny, nu te mai recunosc! Ce e cu tine? Sună așa de sarcastic tot ceea ce spui… Când ai devenit așa de egoist? Îmi aduc aminte că atunci când ai optat pentru transferul pe un modul *SAW,* gândul care te-a motivat cel mai mult a fost acela de a-l vedea pe Robert crescând. Recunoșteam în tine pe tatăl fiului meu. Erai bărbatul pe care l-am iubit și confirmai cu fiecare clipă că ești generos și plin de un devotament pe care nu l-am mai văzut la altcineva. Voiai să fii cu Robert atunci când crește. Voiai să fii alături de el în fiecare clipă, în fiecare etapă a vieții lui. Unde este acum dorința asta? Unde s-a dus? Și, dintr-odată, generozitatea aceea minunată e înlocuită de o vanitate care se adâncește tot mai mult.

Clătină din cap ca și cum ar fi spus nu, apoi îmi zise, pe un cu totul alt ton:

— Nici nu înțeleg de ce ai optat pentru o călătorie interstelară. Nici nu știu când ți-a venit ideea asta. Nu mi-ai spus când ai făcut cererea. Nu-mi place ideea asta deloc. Nu e deloc plăcută o despărțire de felul acesta.

Vocea mea se aude din difuzor cu același timbru ca întotdeauna:

— Gândește-te și altfel. Ce plăcere să ai acces la comanda unui modul interstelar, să-l poți manevra în spațiul acela întunecat dintre lumi. Ideea asta mi se pare senzațională. E ca și cum ai avea pentru eternitate mâinile pe volan.

— Da, dar îți lași copilul în urmă, și nu voiai să-l lași singur. Rațiunea ta de a fi era băiatul tău. Pentru el te-ai bătut cu o maladie incurabilă, ai tras de timp, ai trecut prin trauma transferului.

— Copilul meu nu mai are deloc chef să vorbească cu mine. Motivele inițiale nu mai sunt valide. Atunci era altfel. Acum e o cu totul altă situație.

Se uită la mine cu tristețe.

— E un adolescent care crește fără tată. Ar trebui să înțelegi.

I-am spus, ca și cum nu aș fi ținut seama de argumentul ei, ca și cum nimic nu m-ar putea întoarce din drum:

— Veți primi mesaje de la mine.

— Dar în timp ce te vei îndepărta de Pământ mesajele nu vor mai fi *în timp real*, așa cum ar fi fost dacă modulul tău *SAW* ar fi rămas aici, aproape. Robert are nevoie de mine și de tine aici. E de ajuns de rău că boala ta l-a despărțit de tine.

Se apropie de cameră și îmi spune, ca și cum mi-ar arunca în față ceva neplăcut:

— Când ți s-au schimbat așa de mult opțiunile?

Ar trebui să-i spun. De luni de zile mă tot gândesc dacă să-i spun sau nu. Poate că acesta e cel mai bun moment. Iată adevărul:

— Am devenit lucid și foarte pragmatic. Nu uita că sunt redus la intelect, nu uita că inteligența mea a crescut și că pot calcula mutările vieții de parcă aș fi dotat cu darul previziunii. Știi cum e aici, în viața de după viață? Așa e. Totul e mai clar, totul se poate modela, reprezenta, calcula, raționa.

Nicio reacție. Nu i-a plăcut prea mult imaginea aceasta. Poate de aceea am simțit nevoia să diminuez nuanțele:

— Dar și așa te iubesc și vreau să petrec o eternitate alături de tine. Știi că modulul meu *SAW* e garantat pentru opt sute de mii de ani? Îți dai seama? Ce să fac eu atâta vreme fără tine?

— Atunci ce naiba cauți într-o misiune spațială? Optzeci și șase de ani numai la dus! Asta e mai mult decât durata vieților noastre reale!

— Mă atrage ca exercițiu intelectual, explorare, provocare și șansă. Viitoarea misiune spre Alpha Centauri nu va mai fi prima, ci numai a doua sau a șaptea spre această destinație. Îmi place să merg acolo unde nu a mai mers nimeni niciodată. În fiecare bărbat e un potențial Cristofor Columb. Iar în mine e strămoșul Carsley trecând oceanul. La asta te-ai gândit?

Nu a agreat deloc ideea. Femeile sunt mai legate de pământ decât noi, bărbații.

Alpha Centauri e un sistem stelar triplu, format din două stele mari numite formal Alpha Centauri A și Alpha Centauri B. Ele constituie împreună un așa-numit sistem stelar binar, situat la o distanță de 4,36 ani-lumină de Pământ, distanță pe care noi o vom acoperi în optzeci și șase de ani de partide de șah memorabile. Cea de-a treia stea din acel sistem e o pitică roșie numită Proxima Centauri, situată mai aproape de Pământ decât sistemul binar A-B, la 4,22 ani-lumină, dar care se dovedește a fi complet neinteresantă pentru specia umană, pentru că nu are planete. Ceea ce ne interesează e planeta J-20, care se învârte în

ambientul sistemului binar și insuflă intelectului nostru speranța că ar putea constitui un potențial habitat pentru oamenii viitorului. Și modulele *SAW* ale viitorului.

De fapt, înțeleg că ar putea găzdui misiuni viitoare care ar putea transporta embrioni umani *in vitro* pregătiți pentru gestație artificială, naștere artificială și viitoare colonizare într-o lume a viitorului, pe planete ale viitorului, vegheați pentru această misiune de module *SAW* garantate o eternitate. Frumos scenariu. Noi nu suntem decât avangarda cibernetică a unei lumi cu probleme demografice și resurse limitate.

Alpha Centauri A este cea mai mare stea din sistem, e ceva mai mare și mai strălucitoare decât Soarele, iradiind în univers plăcuta lumină galben-portocaliu-alburie, pe care ne-o amintim din copilărie, pe când îndrăzneam să privim Soarele în față. Alpha Centauri B strălucește cu nuanțe comparabile, dar are dimensiuni mai mici decât Soarele. Așadar, cele două stele alunecă eliptic în jurul unui focar comun, venind periculos de aproape una de cealaltă, cam la distanța dintre Soare și Saturn, adică exact distanța care s-a așternut între mine și Elsa după acea nefericită conversație. Suma celor două mase, adică Alpha Centauri A plus Alpha Centauri B este dublul masei Soarelui.

Pe harta galaxiei noastre, următoarea stea cea mai apropiată de Soare este așa-numita stea a lui Barnard, la aproape șase ani-lumină de Pământ. Nu am nicio îndoială că înțeleapta conducere a Agenției Spațiale va veni cât de curând cu o ofertă și pentru această direcție de deplasare, dar probabil că asta va cădea în sarcina altcuiva. Eu voi fi ocupat în lumea planetei J-20. Nimeni nu le poate face pe toate. Deși, recunosc, mi-ar face plăcere să vizitez ambele sisteme.

Mă aștept ca J-20 să arate ca Antarctica de pe vremuri, adică un pustiu înghețat, care ți-ar putea îngheța circuitele. Noroc că nu depindem de restricții termice și gândirea noastră poate tăia și prin gheață. Modulele astea sunt ceva extraordinar, ne-au făcut imuni la grijile obișnuite, suntem inexpugnabili și temerari până în vecinătatea nebuniei.

Imediat după toate aceste pregătiri am avut ceea ce trebuie că a fost cea mai dramatică dintre toate discuțiile mele cu Robert. Scurtă și dramatică.

Am încercat să-i explic că tata pleacă de data aceasta pe bune, în acea cutie pe care o va vedea decolând în direct la televizor, într-o transmisiune de la Cape Canaveral. Robert a ridicat din umeri și mi-a închis conexiunea. Am rugat-o pe Elsa să-mi redeschidă legătura cu el. Dar ea mi-a răspuns altceva decât îi cerusem eu. Mi-a spus că se teme pentru el. Că pierde legătura cu el. Că are prieteni care iau droguri, așa cum e vechiul lui amic Eric, și că nu știe ce să mai facă.

Bravo, și eu ce pot să fac? Am să scriu un scurt mesaj către el, să-l citească atunci când va avea chef.

Am să-i spun cam așa: Fiul meu, acesta e testamentul meu pentru tine.

Pentru vremea când o să-ți vină mintea la cap, pentru timpul când furiile adolescenței vor rămâne în urmă și vei fi dispus să asculți. Prima dintre despărțirile noastre e fost realmente mizerabilă. Tu priveai din dreptul ușii un tată macerat de o boală incurabilă. Îmi aduc aminte privirea ta. Știu că n-a fost un spectacol plăcut. Am plecat de lângă tine plin de regrete și cu sentimentul că am lăsat totul neterminat. De data aceasta plec fără regrete. Am descoperit uzul eternității. Postumitatea mi-a adus un cadou neașteptat: o idee, o cauză, o provocare. De ce crezi că am fost ales să călătoresc printre stele? De ce crezi că am fost ales să merg până la capătul lumii? Pentru că eram cel care-și dorea cel mai mult asta.

Oare o să înțeleagă ce-i spun?

Poate ar trebui să-i scriu că partenerul meu e senzaționalul Raoul Glasell, enciclopedia fizicii contemporane, un om readus la viață de apariția acestei căi de explorare a universului real. Nu știu dacă generației lui Robert îi mai păsa de cărțile lui la fel de mult cât ne-a păsat nouă. Omul ăsta a sedus și a fascinat o întreagă generație. Pe vremuri.

Dacă statisticile Agenției sunt corecte, suntem cel mai inteligent cuplu de călători galactici, într-un modul interstelar mai mic decât un automobil obișnuit, ca un coșciug cu propulsie incredibilă, o minune a tehnicii. Și ce strategii complicate poate folosi Raoul, în tot soiul de jocuri raționale! Ce raționamente! Ce robot perfect este el, consort ideal pentru lunga noapte prin care călătorim, în interiorul unei mingi de metal inexpugnabil…

Iată-mă, așadar, călătorind spre zările unor lumi necunoscute, ducând cu mine o nepăsare de sorginte nouă, dublată de o memorie gigantică, nicicând falibilă, și de o luciditate pe care o pot demonstra în fiecare clipă. Sunt perfect echipat pentru asta. Proiectul de a transforma un muribund în nemuritor a reușit. Agenția se poate lăuda cu mine. Posterul meu și al lui Raoul înfățișează două cutii ca două laptopuri identice puse unul peste celălalt, încastrate în cochilia protectoare a navei. Asta este, până la urmă, ruperea peceților din tării.

Sunt gata de aventură. Îmi place să mă conectez la camera de luat vederi din afara navei și să privesc acest loc unde nu există sus și jos, să am imaginea de ansamblu a călătoriei noastre într-o o coajă de nucă pe o mare liniștită, neagră precum smoala, în care totul pare în repaus. Am făcut multe repetiții pe simulator. Am învățat toate detaliile tehnice utile călătoriei. Nicio sfidare nu mă mai poate surprinde. Sunt gata.

Mulţumiri

Îi sunt dator mulţumiri dlui Mihail Bota pentru că mi-a povestit despre eforturile pe care cercetătorii le desfăşoară azi în direcţia înţelegerii structurii creierului. Între altele, dl Bota mi-a semnalat cartea dlui Larry W. Swanson, *Brain Architecture: Understanding the Basic Plan*, Oxford University Press, 2002, pe care am citit-o cu interes şi curiozitate.

Vincent nemuritorul nu ar fi putut să apară fără sprijinul Curtea Veche Publishing şi mulţumesc dlui Grigore Arsene pentru interesul editurii în proiectele mele literare. Redactarea cărţii datorează mult dlui Răzvan Petrescu; dintre cărţile mele, cea de faţă datorează cel mai mult redactorului, atât în ceea ce priveşte prezentarea, cât şi structura finală. De asemenea, mulţumesc dnei Cristiana Chiriac şi întregii echipe de la Curtea Veche Publishing pentru tot ajutorul dat în perioada pregătirii pentru tipar a acestei cărţi. E o onoare pentru mine să lucrez alături de dânşii. Mă bucur că două dintre romanele mele (amintind aici şi *Miruna, o poveste*) apar în cadrul programului Curtea Veche Publishing dedicat literaturii române contemporane.

Bogdan Suceavă

1 septembrie 2008